

CILIKE BAJTÁRSAI

**IRTA
TUTSEK ANNA**

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

**SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T. KIADÁSA
BUDAPESTEN**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5531-28-6 (online)
MEK-14037

TARTALOM

- I.**
Látogatás Cilikénél.
- II.**
Haboskávén szerzett vőlegény.
- III.**
Furcsa találkozás.
- IV.**
A bajusz.
- V.**
Brunhilda kirohanása.
- VI.**
A jövődömondó.
- VII.**
Az elvesztett tekintély.
- VIII.**
Csalódás.
- IX.**
Grönland és a babatündér
- X.**
Marika fényképe.
- XI.**
Karácsonyi cukorkák.
- XII.**
A századik szürke ló.
- XIII.**
Tercsi születése napja.
- XIV.**
Ilus kalandjai.
- XV.**
Rusztém és Tercsike.
- XVI.**
A gipszszobor.

I. Látogatás Cilikénél.

Nap-nap után érkeznek hozzám sürgető, érdeklődő, kíváncsi levelek, amelyben mind azt tudakolják az én kis olvasóim: mi van Cilikével? Fogja-e még folytatni viszontagságai leírását? Vagy amióta férjhez ment, nem történik már vele semmi baleset többé?

Utoljára magam is kíváncsi lettem a dologra.

Tényleg mi van Cilikével? Miért nem hallat magáról semmit? Hát teljesen megfélekezett az ő kis barátnőiről, bajtársairól, akik annyi résztvevő érdeklődéssel, derüs együttérzéssel kísérték figyelemmel az ő viszontagságait, melyekben néha - mi tagadás - egy kis csendes, szelid kárörömmel ismertek rá a saját élményeikre is...

De hát ugy látszik, Cilike, mióta férjhez ment, annyira megkomolyodott, lehiggadt, olyan bölcs, nyugodt és borzasztó okos lett, hogy már egyáltalán nem követ el többé semmi szelességet.

Furta az oldalamat ez a kérdés.

És tudjátok-e, leányok, mit tettem?

Meglátogattam Cilikét az ő új otthonában. Felültem egy szép, derüs őszi délután a villamosra és kikocsiztam Ujpestre, a Gyöngyharmat-utca 904. szám alá. Hiszen bizonyára emlékeztek még rá, lányok, ott vettek egy szép kis házat Cilikének a szülei, még a háború alatt. Kis kert is van a házhoz, a ház fala futórózsával befuttatva, nyáron olyan a piros rózsáktól és napsugártól ragyogó házacská, mint egy boldog vidám nevetés.

Ott a kis kertben, a violák, krizantémumok, káposztafejek és hónapos retkek között dolgozgatva, aggódó, remegő szívvel várta Cilike heteken, hónapokon, bizony majdnem éveken át vissza az urát, Kőváry Lacit, az orosz fogságból.

És mikor egy napon megállott egy szegény, kóbor, rongyos baka a kis kert kapuja előtt, Cilike, aki akkor éppen a kályhákat takarította és maszatos volt, mint egy kéményseprő, az első pillanatban bizony meg sem ismerte...

De aztán megismerte - és édes anyja, aki éppen akkor jött haza, a csodálkozástól majdnem sóbálvánnyá meredt, mikor a kis padon a ház előtt ott látott ülni egy rongyos bakát és egy kormos, szurtos kis kéményseprőt - összelelkezve...

Ezekre a rég elmúlt dolgokra gondoltam, mialatt megnyomtam a csengő gombját a kertkapun.

Takaros kis mindenestül lány szaladt ki a házból és kinyitotta a kaput.

- Itthon van Kőváry Lászlóné önágyasa, - kérdeztem és olyan furcsán hangzott ez a hosszú, hivatalos cím, hogy magamban mosolyognom kellett.

- Igenis, kezét csókolom, itthon van. Tessék bejönni, - mondta a kis szolgáló és már szaladt is előre az ajtót kinyitni.

Az előszobában szembe jött velem Cilike. Megismertem azonnal.

Kissé mintha megnőtt, megtelt volna, szóval asszonyosabb lett, de szeme a régi vidám, mosolygó, aranybarna szem, arca üde, rózsás s puha, fényes, gesztenyeszín haja, amelyért hajdan annyit bosszankodott, hogy miért nem göndör, fürtös, mint a bárány szőre, most is simán, kislányosan volt feltűzve, szerény kis kontyba.

És a ruhája szélébe fogódzkodva, valaki ott tipegett mellette. Piros köntöskében, mint egy kis katicabogárka, a haja ragyogó szőke, fürtös, a szeme aranybarna, az arcocskája üde, rózsás, mint egy nyíló virág... Szinte nevetni lehetett volna rajta, annyira hasonlított Cilikéhez.

Oh, hát ezért nem irt olyan sokáig Cilike! Persze, persze, most már meg lehet érteni!

És az is természetes, hogy most már vége az aprócseprő baleseteknek, kislányos ügyetlenségeknek, szeles meggondolatlanságoknak. Oh, most már nagyon kell ügyelnie. Most már nagy, komoly felelősség van rajta. Ez a kis emberke komoly, meggondolt emberré tette őt.

Igy, ilyenformán beszélt Cilike, mialatt körülvezetett a házban, s a konyhától a kamráig megmutogatta az ő kis birodalmát.

Meg kellett néznem mindent - és mondhatom, igaz örömöm telt benne. Olyan rendes, csinos, takaros volt az egész lakás, mint ahol a háziasszonynak a szeme és a keze rajta van mindenén. És a kis kert - ezt is meg kellett néznem - a Cilike legnagyobb büszkesége, bár most az őszi hervadásban alig látszott valami a nyár pompájából, gazdagságából.

Elöl egy kis lugas, néhány virágágyas, egy nagyobb zöldgyepes terület, rajta finom szitált porondból dombocskák. - A kis Cilike játszóhelye, - mondta mosolyogva Cilike. És végül hátul, a kert végében, a legfontosabb - a veteményes kert!

- Innen minden kikerül a házhoz, - mondta büszkén Cilike és sorra mutogatta: hol termett a zöldborsó, a saláta, a kalarábé, a karfiol.

- És mindent mi magunk miveltünk meg! Oh, ha tetszene látni Lacit délután, mikor hazajön az irodából, hogy ás és kapál és segít öntözni! Csupa öröm, igazán!

Mire visszakerültünk a házba, az ebédlőben már csinosan meg volt terítve az asztal, s mialatt én a kis babával barátkoztam, Cilike serényen térült-fordult s nemsokára ott párolgott a csészékben a jó, zamatos, forró tea.

- Tessék ebből a pogácsából, - kínált Cilike, - magam készítettem. Katókatól tanultam!

- Igazán pompás! - dicsértem; valóban az volt.

- No és most, kedves Cilikém, gyónd meg nekem egész őszintén, csakugyan nem történik mostanában veled semmi baleset?

- Semmi, édes néni, igazán semmi, - erősítette Cilike, de egyszerre hirtelen elpirult egészen a haja tövéig. - Azaz hogy - de nem - talán mégse... és... és különben is... a kelkáposztát nem szeretjük.

Nagyon csodálkozó arcot vághattam, mert Cilike elnevette magát.

- Igazán szót sem érdemel az egész. Jelentéktelen kis eset volt, - mondta, s egyébről igyekezett beszélni, de én odahúztam a székemet egészen közel hozzá, a kis Cilikét, akivel igen jó barátok lettünk, az ölembe vettem, s azután egész halkán kérdeztem:

- Nos hát halljuk, Cilikém, hogy is volt csak az az eset?

- Hát az úgy volt, - kezdte Cilike kissé akadozva, - hogy tegnap délelőtt nekem be kellett mennem a városba, egyet-mást vásárolni és egy kicsit elkéstem, tetszik tudni, a kis baba nagyon lassan tipeg. Itthon azalatt Rózsi főzte meg az ebédet, mindent megmagyaráztam és előre odakészítettem neki. Mikor hazajöttem, Laci már itthon volt és én úgy siettem, azt sem tudtam, mihez kapjak előbb, mert Laci szereti, ha pontosan ebédelünk. Mig én átöltöztem a háziruhámba, Rózsi behozta a levest és a főzeléket is egyszerre, mert ő is elvesztette a fejét a nagy sietségben. Laci nevetve azt kérdezte, hogy ez miféle új módi, hiszen a főzelék kihül

azalatt, míg a levest esszük. Én hamar fölkaptam a tálat és ki akartam vinni a konyhába, hogy a melegre tegyem, és... és... nem tudom hogy történt... megcsusztam, vagy megbotlottam...

- Leestél, szegény kis Cilikém!

- Nem, nem estem le, - sóhajtott Cilike, - bár inkább én estem volna le!... A főzelék esett le... Az egész kelkáposztafőzelék kiborult a tálból, le a szőnyegre, végig a ruhámon, a kezemen, a karomon... én nem tudom hogyan... még a nyakam is csupa kelkáposzta volt... A tálat meg görcsösen szoritottam a két kezem között, üresen... Jaj de borzasztó volt!... És Laci hogy nevetett!... Tessék elképzelni, lefeküdt a diványra és úgy nevetett!... És a kis baba is nevetett... Én pedig csak álltam ott és nem tudtam mozdulni sem... Laci csengetni akart, hogy Rózsi jöjjön be, eltakarítani a pusztulás nyomait. Erre magamhoz tértem s megragadtam a kezét: - Jaj, csak azt ne! Be ne hívd Rózsit! Hiszen ha meglátja, hogy mit csináltam, vége minden tekintélyemnek! Erre aztán nekiláttunk ketten Lacival és eltakarítottunk mindent - hát nem egy drága, jó ember ez a Laci, négykézláb mászkált a földön a törlőronggyal, csak ne nevetett volna folyton - és én fölmostam hamar a szőnyeget és - és a ruhámat is lemostam - és megmosdottam. És mikor aztán Rózsi bejött és látta, hogy üres a tál, hát csak úgy ragyogott az arca az örömtől, mert azt hitte, olyan jó volt, amit főzött, hogy mindent megettünk! De édes néni, ez az egész eset nem számít semmit, mert nem szeretjük a kelkáposztát sem Laci, sem én és ugysem ettünk volna belőle!

- Hát természetesen, hogy nem számít, - bólintottam egész komolyan. - Persze, ha gesztenyepiré lett volna tejszinhabbal, az már egészen más!

- No ugy-e mondtam? - szólt diadalmas arccal Cilike. - Én már nagyon megkomolyodtam, nekem nincsenek többé viszontagságaim. Hanem van egy pár új kis barátnőm, azok szakasztott úgy járnak mindegyre, mint ahogy én hajdan!... Ezeket majd elmesélem a néninek, ha akarja. Például a Láczy Zsuzsika esetét: hogyan szerzett vőlegényt - haboskávával!... Mintha csak velem történt volna!... És a régi barátnőim: Tóváry Ilonka, Kende Ilus, a Gyárfás lányok, meg a kis Tercsike, talán érdekli a nénit az ő mostani életük is. Szívesen elmesélek mindent, amíg Laci hazajön. És a néni majd megírja, ami velük történik, mert hiszen velem már igazán nem történik semmi, én már kinőttem az ilyen apró kis balesetekből.

Cilike egészen tűzbe jött, s régi szokása szerint, a széket két lábára billentve hintázott előre-hátra, amint buzgón, lelkesen beszélt.

A Cilike eszméje megtetszett nekem.

- Nagyon jó lesz, - mondtam helyeslőleg. - Hát csak mesélj, Cilike. Sőt felkérjük az olvasóinkat, írják meg ők is nekünk levélben, ha valami Cilike-baleset történik velük, s ezt mind megírjuk egy nagy könyvbe: *Cilike bajtársai* címmel!

Cilike tapsolt örömeiben.

- Jaj, de jó lesz! - ujjongott. - Legalább nem rajtam fognak nevetni! Nos hát hamar, hamar, kezdjük is meg, amíg Laci haza nem jön, a Láczy Zsuzsika esetével!

E pillanatban csengettek künn a kis kertkapun.

- Ez Laci! - kiáltott Cilike örvendezve, s a másik percben úgy eltűnt az asztal alá, mintha egy sülyesztő nyelte volna el, a szék pedig nagy robajjal esett hátra.

Ijedten ugrottam fel, a kis Cilike pedig, aki azt hitte, hogy most valami új játék kezdődik, hangosan kezdett sívalkodni, kacagni és kiabálni.

Cilike borzasan és pipacsvörösen mászott ki négykézláb az asztal alól, s zavartan hebegett valamit.

- Igazán nem tudom elképzelni, hogy csuszott ki ez a szék alólam... Kérem, ne tessék szólni Lacinak - és másnak sem - senkinek!

Lovagiasan szavamat adtam Cilikének, hogy nem árulom el senkinek, s megvigasztaltam, hogy bizony bárkivel is megtörténhetik ilyesmi, ha a szék csak két lábán áll és elveszti az egyensúlyát.

Mire Laci bejött a szobába, nyoma sem volt már semminek, Cilike egész rendesen ült az asztalnál, s megígérte, hogy legközelebb, ha megint meglátogatom, elbeszéli a Láczy Zsuzsika esetét.

II. Haboskávén szerzett vőlegény.

Zsuzsika az ablakpárkányon ült és fujta az orrát. Tudniillik sirt és olyankor az ember nemcsak a szemét törli, hanem még inkább az orrát fujja.

Tercsike, az ő leghűségesebb barátnője, ott ült mellette és részvételt nézte.

- Meglátod, nem élem tul, - zokogta Zsuzsika. - Ebbe bele fogok halni! Bele fogok bolondulni!...

- Oh, oh, - sóhajtott Tercsike s aztán még egyet sóhajtott, mert nem tudott egyebet mondani. Mélységes részvételt eltelve, még azt is el tudta képzelni, hogy Zsuzsika csakugyan meg fog halni előbb és azután megbolondulni.

- Csukjuk be az ablakot, - indítványozta Tercsike egy kis szünet után, mialatt Zsuzsika ismét kifujta az orrát. - Nagyon hűvös van. Megfázol.

- Bánom is én! - felelt Zsuzsika tragikus hangon: - Bár kapnék egy jó tüdőgyulladást!

Azzal némi következetlenséggel leugrott az ablakpárkányról, s a tükör elé állva, figyelmesen nézegette magát.

- Mondd, csakugyan olyan nagyon csunya vagyok, hogy senki sem szerethet belém? - kérdezte buskomor hangon.

- Hova gondolsz? - szörnyülködött Terike. - Ki meri azt mondani rólad, hogy csunya vagy? Ellenkezőleg, te szép vagy, Zsuzsika, a leányok is mind azt mondják az iskolában, és irigyelnek engem, hogy nekem ilyen szép, nagy leány barátném van.

- És Andornak még sem tetszem, - sóhajtott Zsuzsika lemondóan.

- Az nem oly bizonyos, hogy nem tetszel neki, - vigasztalta Tercsike. - Azt csak te képzeld, mert te nagyon szerény vagy!

- Oh, ha láttad volna te is, hogy sétált ma délelőtt Marosi Lilivel a korzón, hogy beszélt neki, hogy udvarolt! Ugy el volt merülve, hogy engem meg se látott, észre se vett!... És Marosi Lili milyen kajánul mosolygott!... Ő jól látott, de ő is úgy tett, mintha nem látna, csak vigyorgott befelé... Nem, ezt igazán nem lehet túlélni!...

- Ugyan kérlek, az a vén Marosi Lili! Hiszen az van már legalább huszonkét éves! Talán három évvel idősebb Andornál!

- Csak egy évvel, mert Andor már huszonegy éves. De hát látod, ez éppen az én bajom, hogy én meg olyan fiatalnak látszom. Mindenki azt hiszi, hogy tizenöt éves vagyok, pedig már tizennyolc leszek májusban. De mikor az embernek két menyasszony nővére van - akkor persze a legkisebb úgy háttérbe szorul, hogy azt észre sem veszik. Akkor annak örökké rövid ruhában és hosszú copffal kell járni és matrózbuzban, lerakott szoknyával!... Juj, de utálok már!

Tercsike megértően bólintott. Ami a matrózbuzt és lerakott szoknyát illeti, ő is torkig van már vele. De szólni nem merne, mert az ő édesanyja nagyon szigorú.

Zsuzsikánál az egészen más. Ő szólhatna bátran, mert az ő édesanyja olyan szelid és engedékeny s a nővérei is úgy szeretik és kényeztetik, mindent megtesznek, amit csak kíván. István is mindig cukrot meg süteményt hoz neki. De hát Zsuzsika olyan szerény, sohasem kér,

sohasem követel semmit, legfeljebb sir, sóhajtoz és kesereg, ha nagyon fáj a szive, mint most is...

- Itt tenni kellene valamit, - határozza el végre magát, Tercsike - azt nem lehet nézni, hogy te halálra epeszd magad. Én gondoltam valamit. Jövő szerdán nagy társaság lesz nálatok, kérd meg anyuskát, csináltasson akkorra neked egy szép, divatos, nagylányos ruhát, a hajadat is tűzd föl nagylányos kontyba, vagy még inkább: vágd le rövide és az uzsonnánál ülj Andor mellé és cigarettáz te is, úgy mint Marosi Lili!

Zsuzsika lemondóan legyintett a kezével.

- Én mind fészülködhetem nagylányosan és cigarettázhatom, amennyit tetszik, ha meghallják, hogy István engem úgy letegez, mint egy kis gyereket, vége a nagylányságnak!

- Hát miért nem tegezed te is vissza? Akkor azt hiszik, hogy rokonok vagytok.

- Nem tudom tegezni, nem bírom. Így szoktam meg kisgyerek korom óta - és hiába próbáltam meg már egy párszor, mert hiszen ő is mondta - nem bírom.

- Akkor nincs más hátra, meg kell kérned, hogy ő se tegezzen téged, - jelentette ki Tercsike határozottan.

Zsuzsika bámulva nézett reá.

Hát ez hogy volna lehetséges? Nem, erre még sohasem gondolt. Hiszen amióta csak az eszét tudja, István mindig itt volt náluk, mindig tegezte őt is, nővéreit is, neki a legjobb pajtása, pártfogója volt, a leckéit segítette megcsinálni, az összes porcellán- és viaszbabáinak a keresztapja volt - és most egyszerre kikérje magának a tegezést?....

Hátha megsértődik? Oh, ezt világért sem akarja, hiszen olyan kedves, olyan jó mindig hozzá. De talán meg lehetne neki valahogy magyarázni és akkor bizonyára megértené és nem haragudna meg érte...

A szóban forgó István, akiről most Zsuzsika és Tercsike olyan behatóan tanácskoztak, dr. Tamási István volt, a Zsuzsika édesanyja legjobb barátnőjének a fia, aki tiz éves kora óta ott lakott náluk, s együtt nevelkedett a három nagyobbik Lánczy-leánnyal és tanította jární Zsuzsikát, aki akkor még csak egy éves volt.

István árva fiu volt, Lánczy János volt a gyámja, kezelte a vagyonát s neveltette, taníttatta a tehetséges, szorgalmas fiut, akit egészen családtagnak tekintettek.

A gyermekek nagyon szerették egymást, mindenki azt hitte róluk, hogy testvérek, talán ők maguk is úgy érezték, különösen a nagyobb leányok, mert néha bizony még verekedtek is Istvánnal, mint az egyszer-másszor testvérek között meg szokott történni.

Zsuzsika nem, oh, ő sokkal jobban respektálta a nála nyolc évvel idősebb fiut, semhogy még ellenkezni is mert volna vele. Pedig Istvánnak még a hátán is fát vághatott volna Zsuzsika, annyira szerette a nagy, erős fiu a szép, gyöngéd kis szőke babát.

De Zsuzsika sokkal szelidebb és félénkebb gyermek volt, semhogy valaha is visszaélt volna a hatalmával fölötte. Éppen ezért el lehet képzelni, milyen lelki küzdelmébe került, amíg végre rá tudta magát venni arra, hogy kinyögje Istvánnak, hogy ne tegezze őt jövő szerdán, mikor a vendégek itt lesznek.

- De hát miért, te kis csacsi? - kérdezte István csodálkozva.

- Hát csak... úgy... csak azért, - nyögte Zsuzsika borzasztó zavartan s a haja tövéig piros lett. - Mert... mert én már nagylány vagyok, s ha tegez, mindenki azt hiszi, hogy még gyerek vagyok.

- Vagy úgy! - álmélkodott István. - Hát látod, erre igazán sohasem gondoltam. Persze, persze. Igazad van. Hát megígérem, hogy ezentul nem foglak tegezni.

Zsuzsika boldogan futott Tercsikéhez elujságolni neki az eredményt, s aztán sokáig sugdolóztak és tervezgettek nagy titokban.

*

Eljött a várva-várt szerda délután s nem volt boldogabb leány a világon Zsuzsikánál.

Édesanyja teljesítette kívánságát s egyik menyasszony nővére szép rózsaszín fulardruháját alakította át számára. Nagyon divatos volt s igazán jól illett Zsuzsikának.

Nővérei meg is fésülték egészen nagylányos módra, - miért ne tették volna meg a kis bohó kedvét, mikor annyira szerették. És Zsuzsika csakugyan olyan szép volt, arca úgy ragyogott az örömtől, hogy mindenki gyönyörködött benne.

Csupán azt kötötte ki édesanyja, hogy azért az uzsonnánál segédkezzen a szobalánynak, mert egyedül nem fogja győzni a kiszolgálást.

Zsuzsika örömmel ígért meg mindent. Madarat lehetett volna vele fogatni, hogyne, hiszen mindennek a betetőzéséül Marosi Lili ma délelőtt levelet küldött, amelyben szomorú szívvél mond le a meghívásról, mert fáj a foga és az arca meg van dagadva!

Igy hát a félelmetes vetélytárs nem lesz jelen és Zsuzsika - a Tercsike biztatására - egészen biztosra vette, hogy ma meg fogja hódítani Andort.

- Én nem kívánok semmi rosszat Marosi Lilinek, - sugta halkán Tercsinek - de igazán nem bánám, ha három hétig akkorára meg lenne dagadva az arca, mint egy cipó!

Tercsike helyeslőleg bólintott; Zsuzsika iránti hűséges barátságból ő is tiszta szívből kívánta ezt Marosi Lilinek.

A Zsuzsika jókedve mintha elragadt volna az egész társaságra, olyan vígan voltak, olyan jól mulattak, amint csak a vendégszerető Lánczy-háznál szoktak.

Már uzsonna előtt is táncra perdültek a fiatalok és Zsuzsikának csak úgy ugrált a szíve örömeiben, hogy Andor az első fordulóra őt kérte föl.

István becsületesen megtartotta ígéretét, tüntetőleg „magázta” őt mindenki előtt, s magában azt a megjegyzést tette, hogy Zsuzsika tulajdonképpen olyan bájos, mint egy rózsabimbó.

Az uzsonnánál azonban egy kis baj történt.

Ugyanis egy pillanatra elfeledkezett a megállapodásukról, s mikor Zsuzsika a haboskávét hordozta körül és éppen odakerült hozzá, hangosan szólt neki:

- Zsuzsikám, tudod, hogy én nem szeretem a haboskávét. Adj kérlek nekem egy csésze feketekávét.

Zsuzsika elsápadt. Hogyne, hiszen éppen abban a pillanatban látta, hogy Andor az asztalkendőjébe tűzött fehér szegfűt előveszi, hódolatteljes mosollyal int neki vele s a gomblyukába akarja tűzni.

De amint az István végzetes, Zsuzsika szerint megalázó tegezése elhangzott, csodálkozó tekintetet vetett reá és aztán a szegfűt letette a tányérja mellé.

Mindez csak egy szempillantásig tartott, de elég volt arra, hogy a Zsuzsika szíve megteljen keserűséggel, a szeme könnyel. A keze megreszketett, s hogy történt, hogy nem - a jó Isten tudná csak megmondani - kifordult a pohár a kezéből s az egész tejszínhaboskávét az István nyakába ömlött.

- Jaj, kis Zsuzsika, de ügyetlen vagy! - kiáltott István nevetve is, bosszankodva is, s felugrott.

De a másik pillanatban már szörnyen megbánta, hogy így rákiáltott a kislányra, mert Zsuzsika olyan ijedt, sápadt arccal, könnyes szemekkel nézett rá, hogy még egy köszívü ember is megsajnálta volna.

Az egész társaság hangosan nevetett, Andor a leghangosabban, s erre Zsuzsika sarkonfordult és kirohant a szobából.

István is kisietett, de nem ment be a saját szobájába, hogy ruhát váltson, hanem úgy ahogy volt, szaladt Zsuzsika után.

A kisleány ott feküdt a legutolsó szobában a divánon és sirt, sirt úgy, mintha a szíve akart volna megszakadni. A fejét egészen befurta a divánpárnák alá, még a szőke hajának a csücske sem látszott ki.

István leült melléje, lefelől is leszedte a divánpárnákat a fejről s aztán kérlelni kezdte:

- Ne haragudj, édes kis Zsuzsikám, - kedves Zsuzsánna kisasszony, ne tessék haragudni reám, hogy úgy eljárt a szám, üss pofon, kérlek, s aztán kvíttek vagyunk!

De Zsuzsika csak sirt tovább. István majd a haját tépte s nem tudta mivel vigasztalja már meg. A hideg kávé folydogált végig a hátán, a keze egészen tejszinhabos lett, amint a haját végigsimogatta, - de mindezzel nem törődött, csak a síró kislányt látta maga előtt.

- Soha többet nem foglak tegezni, Zsuzsika, esküszöm neked... kegyednek, - ígérte komolyan.
- És veszek kegyednek egy kiló Kugler-bonbont.

Egy pillanatra mintha abbahagyta volna Zsuzsika a sírást, de a másik percben még hangosabban kezdte újra.

István már a kezét tördelte kinjában.

- Ne bögj, Zsuzsika! - kiáltotta, meghuzigálva a kislány fülét. - Ne bögj, kérlek, én feleségül akarlak venni!

Zsuzsika egy kicsit fölemelte a fejét s féloldalról rápislantott Istvánra, hogy lássa, vajjon nem csufolódik-e vele?

De István igazán nem csufolódott, egész komolyan beszélt. Igaz, hogy ő ezt később és egészen másképp szándékozott elmondani, nem így, hogy a hideg kávé a hátán folydogáljon végig, s a haján tejszinhab-koszoru diszelegjen és Zsuzsikának a feje a divánpárnák alá legyen befurva, - de hát mindegy - így is meg lehet beszélni a dolgot.

Zsuzsika szívében mintha egyszerre valami nagy fényesség gyult volna ki. Már nem sirt többet. Sőt attól a nagy fényességtől, amely szívében fölragyogott, még azt is elfelejtette, hogy miért is sirt az előbb oly keservesen...

*

Mikor egy negyedóra múlva anyuska bejött megnézni, hogy mit csinál Zsuzsika, miért nem jön már ki a vendégek közé, csodálkozva látta, hogy Zsuzsika és István a legnagyobb egyetértéssel ülnek egymás mellett a divánon, s tökéletesen megfeledeztek a vendégekről és az uzsonnáról.

Aztán karonfogva mentek ki az ebédlőbe és egy negyedóra sem telt bele, mindenki tudta már, hogy Láczy Zsuzsika menyasszony lett - egy pohár haboskávén szerzett vőlegényt!

III. Furcsa találkozás.

Hideg téli délután volt. Egész éjjel hullott a hó s mint egy vastag, fehér páncél borította be a háztetőket.

Az én ablakaim a Dunára nyílnak, s el lehet látni a Margitszigeten túl, az újpesti hídig, s fölfelé az Országház kőcsipkés tornyainak karcsu szilhuettje látszik.

Olyan ez, mint egy tündéri panoráma.

A Duna közepén kisebb-nagyobb jégtáblák usznak gyors sietéssel lefelé, minden egyes tábla fehér hóprémekkel van körítve, mintha egy-egy fehér rózsakoszorút vinne mindegyik.

A Margitsziget ezüstös zuzmarától csillog. A hideg téli nap csak úgy szikrázik a sok kristályos fehérségen.

Lent, a Dunapart mentén, a kis park fái mintha be volnának cukrozva, s a bokrokon úgy áll meg a hó, mintha mind csupa fehér labdarózsa nyílna rajtuk.

És ott szemben, a hidon túl, a nagy város; mintha semmi köze sem volna ehhez a sok tiszta, fehér csillogáshoz, nagy kéményeiből ontja a füstöt, s az a sok ember, aki odaát mindig siet, tülekedik, azonnal fekete sárrá tapossa a lehulló fehér havat...

Észre sem vettem, hogy amíg én elmerülve gyönyörködöm az én szép panorámámban, valaki bejött a szobába s megállt mellettem.

- Kezét csókolom, néni!

- Nini, Cilike! Isten hozott, kedves Cilikém! Már régen vártalak!

- Nem tudtam hamarabb jönni, - mentegetőzött Cilike - tetszik tudni, a kis baba nagyon sok dolgot és gondot ad. Meg aztán el akartam mindjárt hozni egy esetet.

- Egy esetet?

- Hát igen, tetszik tudni, hogy megbeszéltük a multkor, hogy miután velem most már nem történik többet semmi baleset, leírom, ami a kis barátnőmmel történik és elhozom a néninek.

- Igen, igen. És?...

- Hát aztán Tóváry Ilonka, tetszik még reá emlékezni, ugy-e, az unokanővérem, aki Peterdy Kázmérhoz ment férjhez?

- Hogyne emlékezném! Akivel a háboru első évében véletlenül összekerültetek Ujvidéken?

- Igen, mikor férjeink a nagy szerb visszavonulás után Ujvidéken voltak néhány hétig s mi ott meglátogattuk őket. És Ilonka most írt nekem egy hosszú levelet, s azt írja, hogy vele is történt ám akkor a hazautazásnál egy mulatságos eset, amelyről aztán egészen elfeledkezett, de most eszébe jutott és leírta egy hosszú levélben.

- Igazán nagyon kedves. És te most elhoztad a levelet?

Cilike egy kissé elpirult és zavartan köhécselt.

- Hát... a levelet... a levéllel... egy kis baleset történt. Ugyanis én már a mult vasárnap délután elindultam, hogy elhozzam a levelet. A Visegrádi-utcánál átszálltam egy tizenötös villamoskocsira, hogy átjöjjek Budára, és mikor ideértem és leszálltam, hát észrevettem, hogy a levelet a villamoson felejtettem. Akkor elkezdtem futni a kocs után, azt hittem, még utólérem. De

nem értem utól. Hanem megcsusztam és... és... majdnem leestem, de még idejekorán megkapaszkodtam valakiben. Szerencsére egy nagyon udvarias, jóképű öreg bácsi volt. Annak aztán elpanaszoltam, hogy hogyan jártam. Ő azt tanácsolta, menjek ki a tizenötös kocsik végállomására, ott egész biztosan meg fogom találni, mert a kalauzok a végállomáson leadják a talált tárgyakat az ellenőrnek. Hát én aztán kimentem a Városligetbe, mert ott van a tizenötös végállomása és végigvártam, amíg mindegyik kocsi befutott és mindegyik kalauzt megkérdeztem - de a levél nem volt sehol. Azt mondta az ellenőr, biztosan nem is a kocsiban hagytam, hanem az utcán vesztettem el... Akkor aztán nagy busan haza mentem, mert már besötétedett.

- Szegény Cilike! Nos és a levél?...

- Hát a levelet én annyiszor olvastam volt el, hogy majdnem kívülről tudtam. Leírtam tehát úgy, ahogy legjobban tudtam, s most aztán el is hoztam. Hogy el ne veszítsem megint, a muffomba tettem bele.

Cilike diadalmas arccal huzott ki a karmantyujából egy jó vastag papircsomót és meglegedett mosolygással nyújtotta át nekem.

- Hát ez igazán nagyon kedves tőled, Cilikém, - mondtam örvendezve; kibontottam a paksamétát és mindjárt olvasni is kezdtem.

De az első sornál már megállottam és Cilikére néztem, aztán újra a papírlapra, amelyet kezemben tartottam.

- Tessék csak hangosan olvasni, - biztatott Cilike barátságosan, s kényelmesen elhelyezkedve a karosszékekben, önérzetes mosollyal fordult felém, hogy meghallgassa sikerült írásművének felolvasását.

Hát én aztán kezdtem is hangosan olvasni:

- Kitűnő omlós pité. Vegyünk harminc deka lisztet tizenöt deka vaját, tizenöt deka cukrot...

- De kedves néni, - szakította félbe Cilike megnyult ábrázattal - mit tetszik olvasni?

- Ide az van irva, fiam! - mondtam, átnyújtva neki a papírlapokat.

Cilike elképedve forgatta ide-oda kezében a lapokat s egészen megsemmisülve hebegte:

- Ez hihetetlen... borzasztó igazán... Nehány új süteményreceptet ugyanolyan papirosra írtam le, s a nagy sietségben úgy látszik elcseréltem... Hát már most mit csináljak?... Másodszor járom úgy meg ezzel a levéllel...

- Nem tesz semmit, - próbáltam vigasztalni Cilikét - majd ha hazamégy, elküldöd postán. Vagy tudod mit, mondd el inkább most élőszóval.

- Cilike egy nagyot sóhajtott, aztán igen szerényen és csendesen elmondta Tóváry Ilonka esetét.

*

Este hét órakor indult a gyorsvonat Ujvidékről Budapest felé - háborus menetrend szerint.

Ilonka elbucsuzott Cilikétől, akit Miklós bácsi magával vitt Péterváradra, s ő aztán Józival - a hajdani jó Pepi urfival - kihajtatott az állomáshoz.

Józsi Bécsbe utazott, hogy ott töltse el a szabadságát az anyjánál és feleségénél, Ilonka meg haza igyekezett a birtokukra, Kondorosra.

A pálhalmi állomáson Ilonkának át kellett szállani a kondorosi vicinálisra.

A háborus időkben - Istenem, talán már meg is feledkeztünk róla - az állomások csak nagyon gyengén voltak világítva. Főleg a kisebb állomásokra a nagy petróleumhiány miatt bizony majdnem teljes sötétség borult.

Tizenegy óra volt, mire Pálhalomra érkezett a vonat.

Ilonka sietve ugrott fel, mert csak egy percig állt itt a vonat.

Józsi már előzőleg összeszedte a podgyászát - csak egy kis kézicsomagja volt - s az ajtóban állva segédkezett neki a leszállásnál.

- Ej, de sötét van itt! - dörögött. - Nagyon félttem magát, Ilonka! Várjon, inkább leszállok én is és fölsegítem magát a másik vonatra.

- Hova gondol? - nevetett Ilonka. - Hiszen akkor lemarad és csak holnap este utazhatna tovább!

- De hátha valami baj éri magát! - aggodalmaskodott Józsi.

- Ugyan, ugyan! - kiáltott vissza szinte megsértődve Ilonka, s már le is ugrott a vonatról. - Hiszen nem vagyok én kis gyerek! Utaztam én már elégszer erre! Csak legyen egészen nyugodt. Csókolom Erzsikét!

Azzal kezével bucsut intett, mert a vonat már indult is - és Józsi visszasántikált afülkébe.

Ilonkának meg kellett várni, míg az egész hosszú gyorsvonat elhaladt előtte, s csak azután indulhatott, hogy megkeresse a vicinálist.

Azaz csak indult volna, de olyan koromsötét volt, hogy még az orra hegyéig sem látott, s azt sem tudta: merre forduljon.

Annyit észrevett, hogy az előtte levő vágányon egy beláthatatlan hosszúságú tehervonat áll; de most aztán merre kerülje ezt meg: fölfelé, vagy lefelé?

És ez a barátságtalan, mondhatni félelmetes sötétség, mely mint egy sűrű fekete fátyol borult föléje! Nem, ez igazán nem volt kellemes.

Az első percben az ijedtségtől egészen megnémulva terült el a mélységben, ahova oly váratlanul lepottyant.

De aztán hamarosan összeszedte magát és felugrott. Örömmel állapította meg, hogy semmi baja nem történt, nem tört el se keze, se lába. Ugy látszik, nem esett valami mélyre.

Fölnézett; feje fölött az ég egy darabkáját látta, néhány fénylő csillaggal. Lába alatt széntörmelék ropogott, s kinyújtott kezével is széndarabokat tapogatott.

- Tehát egy szenesgödörbe estem bele, - állapította meg magában. - Jó. De hogy fogok innen kijutni?

Megpróbált kimászni, de nem lehetett, ahhoz igen mély volt a gödör s nem volt mibe megkapaszkodni. Kiáltozni kezdett. Egy lélek sem járt errefelé.

- Szép kis multság! - dörögött magában Ilonka. - Ugy látszik itt fogok megvirradni.

E pillanatban futólépések dobogása hallatszott, s messziről egy mély, borizü hang kiáltotta:

- Harmadik külső vágány, balra. Beszállani!

Ilonka éppen kiáltani akart megint egy nagyot, de egyszerre két kalimpáló lábat látott maga fölött. Éppen csak annyi ideje volt, hogy hirtelen félrehúzódjon, s a következő másodpercben valaki ott feküdt a lába előtt a széntörmeléken és nem éppen a legfinomabb módon elkáromkodta magát.

Aztán éppen úgy, mint az előbb Ilonka, hirtelen talpra ugrott, megtapogatta magát, s miután látta, hogy nem tört el se keze, se lába, egy nagyot fohászkodott megint.

- Azt a mindenségit a fekete szenesgödörnek, hogy fogok én innen most kijutni?

- Jó estét kívánok, - szólott meg egyszerre Ilonka igen udvarias hangon.

Az ujonnan érkezett vendég meglepetve hőkölt hátra.

- Mi a csoda? Hát még valaki van itt? Ki az?

- A bemutatkozást talán hagyhatjuk alkalmasabb időre, - szólott Ilonka, alig birva nevetését visszafojtani. - Most csak az a fontos, hogy innen kikerüljünk. Még pedig sürgősen, mert az én vonatom mindjárt indul.

- Az enyém is! - kiáltott dühösen az idegen. - Dej'szen fel is apritom az állomásfőnököt, ha lekésem. Ilyen disznóságot! Nem fedik be a szenesgödört!

- Kérem, kérem, - türelmetlenkedett Ilonka - most ne erről tárgyaljunk. Tud-e valami módot, hogy innen kijussunk, vagy nem tud?

- Nagysádnak könnyű lesz, - dörögött az idegen - mert nagysád a hangja után ítélve nő. Tehát a velem született udvariasságnál fogva segítségére leszek. Tessék rálépni ide a vállamra és aztán kikapaszkodni. De előbb, kérem, ígérje meg, hogy aztán nekem is segítségemre lesz!

- Hogyan?

- Idehoz egy deszkát vagy hosszú botot valahonnan, azt lenyújtja nekem, hogy annak a segítségével ki tudjak mászni, és aztán torkaszakadtából kiáltja: Petru! Petru!

- Petru? - ismételte Ilonka álmélkodva.

- Igen. Ugyanis Petru a legényem, a puccerom; a hülye állat bizonyosan ott áll most is azon a helyen a podgyászsom előtt, ahol leszállott és várja, amíg én odajövök. Tehát tessék kiáltani neki, hogy jöjjön ide. Esetleg ha meglátja, pofon is ütheti helyettem.

Ilonka majd megpukkadt a nevetéstől.

- Rendben van, kérem; de most aztán rajta!

Az idegen lehajolt.

- Hát tessék, kérem. Azaz - pardon - tud nagysád lovagolni?

- Tudok, - felelte Ilonka - de miért kíváncsi erre éppen most?

- Mert akkor tessék előbb ide a tenyeremre ráállani, mintha nyeregbe méltóztatna szállni és onnan könnyebben méltóztatik becses vállamra föllibbenni.

- Jól van, jól, - nevetett Ilonka - engem ne féltsen, tudok én tornázni is. Tehát: egy - kettő - három!...

A háromra már künn is volt Ilonka a gödörből a kis kézikosarával együtt, amelyet ki nem engedett a kezéből egy percre sem.

Hirtelen körülnézett, hol kaphatna egy deszkát vagy egy rudat, de látta, hogy teljesen reménytelen a helyzet, a sötétben úgy sem találhatna semmi alkalmas eszközt.

Igy hát Istennek ajánlta bajtársát ott lent a gödörben, s örülve, hogy legalább ő kijutott, eszeveszett futásnak indult a vicinális felé.

Hogy lelkiismeretét némileg megnyugtassa, futásközben torkaszakadtából kiáltozott: Petru! Petru!

Aki hallotta, nyilván azt hitte, hogy megbolondult.

De meg volt írva a sors könyvében, hogy az Ilonka rút önzése ne maradjon büntetlenül. Mire odaért a harmadik vágányhoz balra - az öreg vicinális fujtatva, köhögve és prüsszkölve már elcammogott. Nem lehetett utólélni...

Ilonka a legszivesebben a nyelvét öltötte volna ki utána, annyira bosszankodott.

- Ez az Isten büntetése! - mondta magában, rútul cserbehagyott bajtársára gondolva a gödörben, s egy pillanatra eszébe jutott, hogy talán illenék visszamenni hozzá és megnézni, hogy ott van-e még? De olyan fáradt és olyan bosszus volt.

- Eh, majd segít magán, hiszen azért férfi, - mormogta magában vállatvonva, s aztán leverten, bosszusan ballagott be a váróteremnek csufolt füstös, piszkos kis oduba, melyben szomoruan pislogott egy csorbaüvegű petróleumlámpa, de az is minden percben kialvással fenyegetett.

- Most gubbaszthatok itt holnap délelőtt tíz óráig, - mormogott elhelyezkedve a kis kemény falócán - és még jó, ha innen is ki nem küldenek, mert hiszen tizenkettő után bezárják még ezt az odut is! No, egy kis borra valóért majd megengedik, hogy itt maradjak. Mindenesetre jobb itt, mint lenni a szenesgödörben. Vajjon mit csinál most a tisztelt utánam érkezett?... De furcsa igazán... Az első perctől kezdve úgy emlékeztetett a hangja, a modora valakire... Ha nem tudnám, hogy azóta talán már Galiciában vannak...

E pillanatban olyan lárma hallatszott künn, hogy majd összedült a rozoga kis állomás épülete.

- Haditörvényszék elé fogom állítani, tudja meg, - harsogott egy hatalmas hang. - A mennybéli Uristen sem bocsájtja meg magának, hogy háromnap szabadságomból egyet így ellopott! Ez nemcsak slamposág, hanem egyenesen emberölési szándék! Fel fogom akasztatni! Főbe lövetem!

- Oh, kérem, százados ur, - nyöszörgött egy vékony, ijedt hang - ha mondom, hogy én nem tehetek róla! Bedeszktattam már tizszer is, de mindig ellopják a deszkát!

- Hát akkor állítson oda egy baktert! Vagy álljon maga oda bakternek! Egyébre úgy sem való!
- harsogott még dühösebben a százados ur, s azzal úgy csapta ki a váróterem ajtaját, hogy az majd kiszakadt. - Most itt gubbaszthatok ebben a füstös, girhes oduban holnap délig, mikor pedig másfél óra múlva már otthon lehetnék.

- De kérem, százados ur, méltóztassék az én szobámat elfoglalni, - szükölt az ijedt, vékony hang tulajdonosa, s háromrét görbülve hajlongott a hatalmas, szép szál katona előtt, ki hegyes bajuszával és villogó szemével majd felöklelte őt.

- Kell a kutyának a maga szobája, - rivallt rá a százados - nekem szerezzen egy szekeret, mert én még ma éjjel haza akarok menni. Csak én tudom, milyen nehezen tudtam ezt a három napot kicsikarni magamnak most - egy percet sem akarok belőle elveszíteni!

Ilonka, aki összehúzódva gubbasztott ott a lócán a sarokban, mintha valami álmodot látna, úgy meredt a harsogó hangra, dühösen gesztikuláló századosra, akinek egyébiránt olyan kormos volt az arca és a ruhája, mint egy kéményseprőnek.

- Kázmér! Édes kis uram! - kiáltott fel egyszerre Ilonka, s hirtelen a dühös százados ur nyakába ugrott, s össze-vissza csókolta a kormos arcát.

- Ilonka! - kiáltotta a százados ur hátrahökölve a meglepetéstől - honnan kerülsz te ide?

- Onnan, ahonnan te, kis uram, - nevetett Ilonka, - A szenesgödörből!

IV. A bajusz.

Cilike a szemeit törülgette és az oldalát fogta, úgy nevetett.

- Hát ha nem ismerném személyesen Gizikét, azt hinném, hogy velem történt meg ez az eset!
- mondta fejét csóváltatva. - El fogom mondani nektek, lányok, úgy, ahogy Gizike nekem leírta, hadd nevésetek ti is rajta.

Azzal Cilike kényelmesen elhelyezkedett a karosszékekben, mint egy öreg nagymama, két kis barátnője, Tercsi és Zsuzsika, odakuporodtak melléje, egy-egy kis székre, s várakozásteljesen néztek reá.

*

Még a nagy háboru idejében történt. 1918 februárban, farsang idején.

Bogáthy Karoláék egy rábamelléki kis faluban laktak, ahonnan szintén „mind elvitték a legények elejét!...”

Elvitték a Karola bátyját is, Kálmánt. A bánat és szomorúság talán megölte volna a szülőket, ha nem lett volna ott a két fiatal leány, Karola és Gizi, akik derüs vidámsággal igyekeztek mindig szórakoztatni és felvidítani őket.

Gizi tulajdonképpen csak gyámleányuk volt Bogáthyéknak, egy távoli rokonuknak az árvája; de azért édes leányuk gyanánt szerették, s félig-meddig menyasszonya volt már Kálmánnak.

Pajkos, vidám, eleven, mindig jókedvű kis lány volt Gizi, mindenféle tréfára és huncutságra kész. Olyan volt a házban, mint a napsugár.

Február közepén, egész váratlanul, hazajött Kálmán nyolcnapi szabadságra.

Már több mint egy éve nem volt otthon. El lehet képzelni azt az örömet, azt a boldogságot.

- Kálmán azonban, mint azok a-szegény, fáradt, elgyötört katonák, akik onnan jönnek a lövész-árokból, amint megérkezett, s a viszontlátás első izgalmain túlesett, nem kívánt egyebet, mint hamar megfürödni jó meleg, tiszta vízben - és aztán lefeküdni, lefeküdni puha, fehér, tiszta ágyba - és aludni, aludni, aludni, talán két hétig is egyfolytában mindig csak aludni!...

Lehet elképzelni, hogy szaladtak a lányok, Karola és Gizi, hogy mindent megtegyenek, amit csak Kálmán kíván.

Egyik a fürdőszobában gyújtott be a fürdőkályhába s hordta be öllel a fát, csak hogy minél hamarább megmelegedjen a víz; a másik az ágyat vetette meg, huzta át a párnákat, paplant, hófehér, selymes finom vászonhuzattal, s megforgatta a matrácokat, derékaljat háromszor is, csak hogy minél puhább, minél ruganyosabb legyen, minél jobb nyugovása legyen Kálmánnak.

Hát hiszen el is aludt nemsokára Kálmán úgy, a jó meleg fürdő után, hogy talán még az ágyuszó sem költötte volna fel.

De azért az egész háznál lábujjhegyen járt-kelt mindenki és csak suttogva beszéltek, még künn a konyhán is, hogy valamiképpen föl ne ébresszék Kálmánt.

Karola és Gizi azalatt az ebédlőben buzgón takarították ki és hozták rendbe Kálmán ruháját. Ahol el volt szakadva, ott megfoltozták, a gombokat megerősítették s úgy kikefélték, hogy majdnem fénylett a szegény, kopott, csukaszürke munda.

- Te, - szólt egyszerre Gizi Karolához, egy hirtelen eszmétől megkapva - én fel fogom venni a Kálmán ruháját! Szeretném látni, milyen katona lenne belőlem!

- Hova gondolsz! - szörnyülködött Karola. - Aztán nem volna jó neked. Igen nagy!

- Majd meglátjuk! - nevetett Gizi s már vetette is le a maga ruháját és huzta föl a katonanadrágot.

Karola egy darabig még szörnyülködött és ellenkezett, de aztán nevetve segített az öltözködésnél.

Nagy szakértelemmel csavarta fel a lábszárvédőket, s miután a kabát tényleg kissé bő volt, gyorsan hozott egy vastag törülközőt, s azt Gizi dereka körül csavarta, hogy ne lötyögjön rajta a kabát.

Mikor aztán a hósapkát is lehuzta hátul egészen a nyakába, elől a homlokába s a füleit beszorította alája, hogy a vastag hajfonata ki ne látszék, Gizi elégedetten nézte meg magát a tükörben.

Fius, csinos, magas alakja tényleg egész helyes kis katonát mutatott. De Gizi úgy találta, hogy az arca nagyon leányos.

- Szeretnék átmenni a szomszédba, Kata néniékhez, - mondta - s megráfálni őket. De ezzel a leányos arccal rögtön rámismernének! Mit csináljunk?

- Fessünk vastag szemöldököt, - indítványozta Karola, akinek voltak néha ötletei.

- Pompás! - lelkesedett Gizi, s már rohant is a fürdőszobába egy darabka fekete szénért.

Aztán Karola tartotta a tükröt, s ő műértő kézzel olyan vastag szemöldököt festett magának, mint egy strázsamester bajusza.

- Nagyon jó, - bólintgatott elégedetten vizsgálgatva magát - ez egy kissé marcona kifejezést kölcsönöz. De azért még mindig leányos az arcom! Ide bajusz kéne, olyan, mint a Kálmáné! De honnan vegyek bajuszt?

- Tudod mit, én adok neked bajuszt! - szólt nagylelkűen Karola, s azzal már bontotta is le a szép fényes, fekete haját s hirtelen lenyisszentett a végéből egy darabkát.

- De hát hogy ragasszam ezt az orrom alá? - tűnődött Gizi. - Hiszen nem áll meg!

- Várj csak, - vigasztalta Karola - én tudom a módját. Láttam egy műkedvelő előadáson, hogyan készítették a bajuszt!

Azzal már szaladt is, hozott egy kis darabka vékony vásznat meg enyvét, ügyes kézzel ráragasztotta a haját a vászonra, s aztán a sütővas segítségével olyan szép kis pörge bajuszt göndörített belőle, hogy bármely leánynak ugrálhatott volna örömeiben a szíve, ha meglátja!

- Szakasztott olyan, mint a Kálmáné! - ujjongott Gizi, odanyomva a bajuszt az orra alá és büszkén kezdett föl s alá sétálni a szobában.

Igen ám, csak hogy a bajusz sehogy sem akart megállni, s az első mozdulatra már leesett.

- Tudod mit, ragasszuk oda enyvvel! - indítványozta Karola; hamar fölmelegítette újra az enyvét s jó erősen odaragasztotta a bajuszt a Gizi orra alá.

Gizi kissé fintorgatta az orrát, mert az enyv nagyon „illatos” volt, s föl is szisszent, mert kissé meleg is volt. De hamarosan megbékült mindennel, mert most már a bajusz igazán szilárdan állott, még meg is pödörhetett.

- Gyönyörű vagyok! - ujjongott Gizi a tükör előtt illegetve magát. - Fogadni mernék, még anyuska is összetéveszt Kálmánnal.

Azzal mint a forgószél perdült ki a konyhába, hol anyuska éppen a vacsorát készítette.

Már alkonyodott, s a konyhában félhomály volt.

- Nini, hát már kialudtad magad, Kálmán? - kérdezte anyuska, hátrafordulva az ajtónyílásra, de a másik pillanatban már elnevette magát. - Oh, a kis imposztor! - fenyegette meg ujjával Gizit. - Hát nem becsapott engem is az első percben! Biz' Isten azt hittem, hogy Kálmán!

- Anyus, kérem, engedjen át Kata nénihez, - esdekelt Gizi - hadd tréfáljam meg őt is!

Aztán be sem várva, hogy anyus vajjon engedi-e vagy nem, már szaladt is ki az ajtón - és Karola utána.

Az utcán szépen, illedelmesen mentek egymás mellett, persze közben nagyokat kuncogva, ha valaki szembe jött s megnézte a peckesen lépkedő kis katonát.

Szerencsére Kata néni, a Kálmán keresztanyja, a szomszédban lakott s minden baleset nélkül érték el oda.

Kata néni is éppen a konyhában foglalatzkodott.

Karola előre szaladt s hangosan kiáltotta:

- Kata néni, megérkezett Kálmán! Itt van Kálmán!

Gizi nem szólt egy szót sem, nehogy a hangjával elárulja magát, hanem egyenesen a nyakába ugrott Kata néninek és össze-vissza csókolta.

Annál hangosabban sikongott azonban Kata néni, örömeiben még könnyezett is.

- Édes, drága Kálmánkám! Csakhogy itt vagy! Csakhogy láthatlak!

Ölelte, csókolta, simogatta, de egyszerre csak meghökkenve nézett jól a szeme közé. Azonban nem szólt semmit, csak jól hátba ütötte.

- Na, te lurkó, - szólt nevetve - mit ölelgetsz itt engem, öreg asszonyt, mikor lent az alsó konyhában annyi szép fiatal leány fosztja bánatosan a tollat, mert nincs aki felvidítaná őket. Eredj és mulattasd őket, addig én a vacsorát elkészitem!

Azzal tuszkolta is már kifelé Gizit és Karolát, de az ajtóból még utánuk kiáltott:

- Vigyétek a harmonikát is magatokkal, ott van az ebédlőben.

Karola szaladt is be érte sietve, s azután vig harmonikaszó mellett vonultak be az alsó konyhába, hol egész sereg fiatal leány ült nagyon csendesén és fosztották a tollat.

Volt közöttük több ismerős leány is, ezek hangos örömmel köszöntötték Karolát s a mögötte lépkedő nyalka kis katonát, akit ekképen mutatott be Karola:

- Kálmán bátyám, most érkezett meg a harctérről.

Lett azonnal nagy vidámság, hangos jókedv az előbb még oly hallgatag lányok között. Vetélkedtek, hogy ki mellé üljön le Kálmán, aki különben nagyon bölcsen és szerényen hallgatott, s alig nyitotta ki a száját egy-egy halk „kezét csókolom” mormolására.

Annál vigabban huzogatta azonban ahelyett a harmonikát, s nemsokára olyan hangos énekszó verte fel a hátulsó konyhát, hogy még az udvar is visszhangzott bele.

Gizi mind jobban és jobban belemelegedett a mulatozásba, dévajkodásba, s most már ő is együtt fújta a lányokkal a vig nótákat.

- Te, - sugta oda a jegyzőék Juliskája a szomszédnőjének, Klárinak - én csak azt szeretném tudni, miért nem veti le a hósapkáját Kálmán ebben a nagy melegben!

- Az ám! - kuncogott vissza Klári. - És milyen furcsa, vékony hangja van!

Gizi azonban most már annyira belejött a legénykedésbe, hogy hirtelen nyakon ölelte a mellette ülő Juliskát s dévajkodva csipte meg a vállát.

- Nono, - sipított Juliska, s viszonzásképen nekikapott a Gizi bajuszának s jól megráncigálta.

- Au, - sivalkodott fel fájdalmas hangon Gizi s ijedten nyomkodta meg a bajuszát, mert azt hitte, még a bőre is lejött, úgy fájt, hogy a csillagokat látta táncolni a szeme előtt.

A leányok hangosan nevettek, Klári meg átnyult a Juliska válla mögött a Gizi fejéhez.

- Le a hósapkával, hadnagy uram! - kiáltott nevetve. - Ki látta szobában sapkával ülni!

Gizi ijedten ugrott fel.

- Itt mindjárt lelepleznek! Szégyen a futás, de hasznos! - gondolta magában, s a harmonikát lecsapva a földre, gyors léptekkel indult kifelé.

De a nagy sietségben nem nézett a lába elé s belelépett az egyik rostába, amelybe a megfeszített tollat összegyűjtötték. A rosta felborult, a sok tollpihe, mint egy hóförgeteg szállott ki belőle, elborította az egész konyhát és a lányokat, akik prüszkölve, köhögve, kacagva sivalkodtak és kiáltoztak.

- De már ennek fele sem tréfa! - szólt magában Gizi, s az ajtóhoz ugrott, amely éppen abban a percben nyílt ki.

Kata néni jött be egy nagy tál frissen sült fánkkal kezében, melyet a tollfosztóknak hozott.

Gizi azonban oly hirtelen ugrott az ajtó felé, hogy összeütközött Kata nénivel s kibillentette kezéből a tálat, amelyből a fánkok, mint szép sárga golyók gurultak szerteszéjjel, bele a hóförgetegbe, a hópihelavina közé.

- Jézus Mária, Szent József! - sikoltott Kata néni, a pusztulást látva maga körül, a leányok meg fölugráltak és sivalkodva, hápogva, kacagva, egymást taszigálva kapkodtak a guruló fánkok után.

- Utánam az özönviz! - szólt magában Gizi s mint a szélvész rohant ki az ajtón. Karola az általános kavarodást felhasználva, szintén elillant, s gyors léptekkel iramodott Gizi után.

Lihegve, fuldokolva a sietségtől roskadt le egy székre Gizi, amint hazaért, s kezével végigtörülte a gyors futástól és a meleg sapkától megizzadt homlokát.

Karola előtte állt és az oldalát fogta nevéteben.

- Oh, ha látnád magad, Gizikém! Olyan vagy, mint egy kéményseprő! A szemöldöködet - végigkented az arcodon!

- Bánom is én! - nyögött Gizi, földhöz vágva a hósapkát. - Csak ezt a bajuszt tudnám levenni! Azt hittem, Juliska letépi a bőrömet is! Ugy csip!

Huzta, forgatta, mozgatta a bajuszát, de bizony az nem jött le. Oda volt enyvezve jól.

- Tartsd talán a meleg fölé, hogy az enyv megolvadjon, - indítványozta Karola.

Gizi elkeseredett ábrázattal hajolt a jól befütött kis vaskályha fölé, majdnem pirosra sütötte az arcát meg az orrát, de az enyv csak nem engedett. A bajusz olyan szilárdan állt, mintha oda-nőtt volna.

- Jaj, ha ez most már mindig itt marad! - nyöszörgött Gizi komolyan megijedve. - Mit csináljak? Ugy csip!

- Próbáljuk meg meleg vízzel leáztatni, - indítványozta Karola, aki most már maga is meg volt kissé szeppenve.

Hozott is már egy tálban jó forró vizet s azzal elkezdte egy kanállal locsolni és töltögetni a forró vizet a Gizi bajuszára.

Szegény Gizi sziszegett, jajgatott, nyögött, borzasztó fájdalmas volt ez a művelet, a forró víz befolyt a nyakába, a szájába, a pörge kis bajusz leforrázva, vánnyadtan csüngött alá, de még mindig nem akart mozdulni, s valahányszor megpróbálták lefejtetni, Gizi keservesen jajdult föl:

- Jaj, a bőröm! A bőröm!...

- De az Isten szerelméért, mit csináltok itt, lányok? - szólalt meg egyszerre hangosan nevetve egy hang mögöttük.

A nagy munkálkodásban észre sem vették, hogy Kálmán bejött a szobába s jó idő óta nézi őket, míg végre a nevetéstől nem tudott tovább hallgatni és megszólalt.

Gizi ijedtében leroskadt egy székre, s magában azt remélte, hogy a szék rögtön el fog sülyedni vele együtt. Karola meg annyira meghökkent, hogy zavarában az egész tál vizet Gizire öntötte.

Gizi felsikoltott, egy hirtelen mozdulattal letépte a bajuszát, s aztán egy még nagyobb kiáltott, mert úgy érezte, mintha egy darab bőrt is letépett volna az orra alól.

De szerencsére nem történt semmi baj, mert az enyv már fel volt áztatva, csak éppen egy nagy piros folt maradt az orra alatt, amely nem is mult el legalább két hétig.

...De a Gizi katona-kalandja bizony két hétnél tovább maradt meg mindenkinek az emlékezetében, s Kálmán azt állítja, hogy még az ezüslakodalmukon is úgy fogja látni Gizit maga előtt lötyögő katonaruhában, kormos, ijedt ábrázattal, lecsüngő, vizes bajusszal és sirásra görbülő szájjal!

V. Brunhilda kirohanása.

Azt a kis lányt, akinek esetét Cilike legutóbb elmesélte nekem, Tordai Rózsikának hívták. De ezt a nevet csak a szent keresztségben nyerte. Otthon senki sem hívta másképp, mint Fruzsí; a vőlegénye meg Brunhildának nevezte el.

„Fruzsí” - ez házi használatban annyit jelentett, mint: te szeleburdi, forgószeél kisasszony. Mert az bizonyos, hogy ahova Fruzsí lépett, ott lesöpört mindent maga körül, amit a kezébe vett, azt eltörte, összeroppantotta, s ha valamit reábiztak, azt egész bizonyosan fordítva csinálta meg.

Nem rosszakaratból, vagy hanyagságból, oh világért sem. Hiszen Fruzsí oly kedves, aranyos, jólelkű, vidámkedélyű lány volt, hanem csupán azért, mert egy kissé szórakozott volt és olyan nagy, hatalmas, erőstermetű, hogy anyja kijelentése szerint, ahova lép, ott nem nő fü többet, s amit csak a kis ujjával megérint, az menten összetörik.

Ezért a gyönyörű, magas, karcsu, izmos termetéért nevezte el a vőlegénye, Vitéz Karsay László, Brunhildának.

És valóban emlékeztetett is a germán mítosz hatalmas asszonyára. Dus, aranszőke haja mint egy fénylő aranykorona övezte fejét; nagy, fekete szeme ragyogott, csillogott a jókedvtől, az életörömtől, s fehér-piros arca majd kicsattant az egészségtől.

Fruzsí azonban sokáig nem volt megelégedve azzal a külsővel, amit a természettől kapott. Kis lány korában valóságos szerencsétlenségnek tekintette, hogy mindenkinél egy fejjel nagyobb. Nem akart táncolni tanulni, mert a fiúk mind kisebbek voltak nála, s csak otthon, a falusi birtokukon érezte jól magát, ahol kedvére tombolhatott, ugrálhatott és szaladgálhatott a nagy parkban és nem kellett félnie, hogy földönti a százados hársfákat.

A családi krónikában maradt fenn néhány eset a Fruzsí tevékenységéről.

Egyszer például künn reggeliztek a kertben, a nagy diófa alatt. Reggeli után édes anyja megbizta Fruzsit hogy szedje le az asztalt, s vigyen be mindent a konyhába.

Fruzsí ugrott is szolgálatkészen, tálcára rakott mindent s megindult vele a konyha felé. Utközben szembe jött az öccse, Béla, akivel néha kötekedni, sőt mi tagadás, verekedni is szoktak.

Béla most is kamasz fiuhoz méltóan, azonnal belekötött. Fruzsí dühbe gurult s megfélemlkezve róla, hogy a tálca kezében van, szokása szerint hóna alá akarta kapni Bélát, hogy elpáholja,

De amint hirtelen utánakapott, természetesen a tálca megbillent kezében s az összes kávéscsészék és tányérok leestek a földre.

Hogy hány darabra tört el minden, azt sohasem lehetett megszámolni, olyan sok volt. És azt sem fogadta el anyuska mentségül, hogy: „Béla kezdte!”

Egy más alkalommal meg, mikor vendégeket vártak, Fruzsí a virágokat rendezte el a vázában. Az egyik finom, velencei kristályüveg-tartóba nem fért bele az összes virág, amit Fruzsí bele akart helyezni.

Ahelyett, hogy kivett volna néhány szálát, kezébe vette a karcsu, finom üveget, s úgy próbálta a virágot belegyömöszölni.

Hogy, hogy nem, úgy megtalálta szorítani, hogy összeroppantotta a keze közt, a víz kifolyt a szőnyegre, a vékony üvegszilánkok behatoltak a kezébe, véres lett az egész ruhája s még

hozzá orvost is kellett hivatni, aki a sok üvegdarabot kisedje a tenyeréből, s Fruzsi ahelyett, hogy pompásan mulatott volna és a finom, jó uzsonnából lakmározhatott volna, az ágyban kellett hogy feküdjön és jeges borogatást rakjon a kezére...

Ilyen és ehhez hasonló apróbb-nagyobb baleset majdnem minden nap érte Fruzsit. De mi volt mindez ahhoz az ő bánatához képest, hogy az iskolában az ellenpárt csak: komlókarónak, égi meszelőnek meg hórihorgasnak csufolta s ő ezen nem tudott segíteni, pedig a barátnőivel mindig azon tanakodott, hogy milyen szert kellene használni, amitől kisebb lenne.

Csak mikor már nagy lány lett, az iskolából kikerült, s egy feledhetetlen báli éjszakán megismerkedett Vitéz Karsay Lászlóval, aki nála éppen egy fejjel magasabb volt, akkor vigasztalódott meg.

Sőt, mikor Karsay László kijelentette neki, hogy ő csakis ilyen leányt tudna feleségül venni, aki éppen ilyen magas és karcsu, mint egy fiatal fenyőfa és erős, izmos, mint egy ifju Amazon - akkor Fruzsi titokban hálát adott a jó Istennek, hogy őt éppen ilyennek teremtette s Bélától külön birkózóleckét vett, cigarettafizetés ellenében, hogy még erősebb és izmosabb legyen.

Mikor aztán Karsay László megkérte a kezét, boldogan mondott igent és az ellen sem volt kifogása, mikor vőlegénye arra kérte, tartsák meg az eljegyzést az ő nagyanyja házában, aki már öreg és nem tud járni, de nagyon, nagyon szeretne jelen lenni egyetlen unokájának az eljegyzésén.

A Fruzsi szülői is szívesen egyeztek ebbe bele.

Ismerték jól a Karsay-családot, kiknek a szomszéd vármegyében volt a birtokuk.

Özvegy Karsay Jánosné nagyasszony uri kastélya a vármegye minden előkelőségének találkozóhelye volt.

Karsay János főispán korában is inkább a felesége vitte a vezető szerepet. A régi nagyasszonyok fajtájából való volt, aki ismerte a közügyeket, foglalkozott is velök, élesszemű, gyakorlati észjárású, okos asszony volt, tudott dikciózni, vitatkozni, s mikor a boldogult főispán már régen pihent a családi kriptában, a vármegye urai még akkor is föl-fölkeresték a nagyasszonyt és megtárgyalták vele az ügyeket. Amellett pedig olyan gazdasszony volt, amilyen ma már alig található; úgy tudott főzni, hogy a leghíresebb szakács sem különben, s egymaga vezette az egész nagy birtokot.

Most már évek óta nem tudott mozdulni kastélyából; a köszvény jóformán odaszögezte a karosszékehez, de még onnan is úgy dirigált és vezényelt és ügyelt fel mindenre, hogy reszketett előtte az egész háznép.

Egyetlen unokája, szemefénye és örököse László volt, s a nagyasszonynak az volt a kívánsága, hogy a fiatal pár odajöjjön aztán lakni, Karsafalvára, vegyék át a birtok kezelését s a nagy háztartás vezetését, mert ő már fáradt volt és pihenni akart.

Ezért kívánta, hogy az eljegyzést is ott tartsák meg, hogy jóelőre megismerje a menyasszonyt, akit különben már is szeretett, mert hiszen László oly nagyon szerette!...

Tordainének azonban álmatlan éjszakái voltak, ha az ő Fruzsi leányának bevonulására gondolt Karsafalvára. Igaz, hogy most már sokkal kevesebb szelességet követett el Fruzsi, mint annakelőtte. Jobban vigyázott magára, de azért, mint egy szilaj kis csikóban, csakugy sziporkázott benne az erő, az egészség, az életkedv, úgy hogy mégis elég gyakran ki-kirobbant valami csodálatos baleset.

Egy nap százszor is elővette Tordainé.

- Ugy-e Fruzsikám, vigyázni fogsz? Ugy-e iparkodni fogsz nagyon szelid és csendes lenni? Ugy-e nem fogsz elkövetni semmi szeleburdiságot?

Fruzi csak nevetett, mindent megígért és összevissza csókolta aggódó anyuskáját.

Ő nem aggódott, nem félt egyáltalán, ő csak boldog volt és szeretett.

És ez a napfényes boldogság, ez a nagy szeretet tényleg át is segítették Fruzsit minden nehézségen. A nagyasszony mélyen látó szeme hamarosan meglátta a temperamentumos, hódító megjelenésű, sudár fiatal fenyőhöz hasonló külső alatt a melegen, mélyen érző szívet, a ragyogó szemekben tükröző, boldog és boldogító szeretetet.

Magához ölelte Fruzsit és fejére tette a kezét.

- Áldott legyen a te belépésed ebben a házban, leányom!

*

Az eljegyzésre hivatalos volt a fél vármegye.

A Fruzi szobája a nagyasszonyé mellett volt kijelölve, csak egy kis keskeny előszoba választotta el a két szobát egymástól. De azonkívül volt még egy ajtója, mely a folyosóra nyílt, s Fruzi ezt használta, hogy ne zavarja mindig a nagymamát, ha jött-ment.

- Kérlek, zárd be mindig az ajtót, ha kimégy, - figyelmeztette a nagymama. - A folyosó végén van a konyha, most sok idegen cselédség fordul meg erre, nem szabad alkalmat adni senkinek a rosszra.

Fruzi meg is fogadta az utasítást, ami annál inkább tanácsos volt, mert neki ugyanis szokása volt szanaszét hagyni mindent a szobában, zsebkendőt, ékszert, fehérneműt, ruhákat.

A kastély régi stílusú, nagy földszintes épület volt, olyan vastag, tömör falakkal, hogy az ablakok és ajtók valóságos fülkét képeztek s az ablakok kovácsolt vasból való kosaras ráccsal voltak ellátva. Ezt különösen megbámulta Fruzi, mert ilyent eddig nem látott, s magában megjegyezte, hogy ide ugyan tolvaj kívülről be nem tudna hatolni.

A kastélyt gyönyörű, nagy park vette körül, sokkal nagyobb és szebb, mint az övék volt otthon.

Ez tetszett Fruzinak még eddig a legjobban s mikor vőlegénye körülvette és megmutogatott mindent, ujjongva futkosott a nagy, széles ösvényeken, melyek az óriási platánok, vadgesztenyefák és galagonya- meg fagyalbokrok között kanyarogtak.

Ebéd után nagy versenyfutást és birkózást akart rendezni Lászlóval a parkban, de anyja figyelmeztette, hogy jobb lesz inkább egy kissé lepihenni a szobájában, hogy az uti fáradalmakat kipihenje, s azután átöltözni, mert hét órakor már jönnek a vendégek, az ünnepélyes eljegyzési lakomára.

Fruzi egy kis sóhaj elnyomva, engedelmeskedett.

Elbucsuzott Lászlótól, mintha legalább is egy évig nem találkoznának; László kiment a kocsisokhoz rendelkezni, hogy idejében menjenek az állomásra a vasuton érkező vendégek elé. Anyuska és édes apa is szobájukba mentek pihenni, a nagymama is már ebédutáni álmát aludta, így hát Fruzi is szobájába ment.

Azaz, hogy csak akart bemenni, de az ajtó be volt zárva. Amint elcsodálkozva megállt ott előtte, eszébe jutott, hogy hiszen ő maga zárta be s a kulcsot a zsebébe tette.

Igen ám, csak hogy most nem találta sehol.

Kifordította a zsebet, befordította, kirázta a zsebkendőjét, hiába, a kulcs nem került elő.

Valószínűleg a nagy hancurozás közben a kertben elvesztette.

Fruzi egy kissé restelte a dolgot, de csakhamar derüs nyugalommal vigasztalta meg magát, hogy majd később meg fogja keresni, s aztán lábujjhegyen, hogy a nagymamát föl ne ébressze, bement a másik ajtónál a kis előszobán keresztül.

A szobájába érve, egy kissé elpirult, amint körülnézett.

Ugy volt minden holmija szerte-szét dobálva, ahogy reggel, mikor megérkeztek, kiszedett mindent az utitáskájából.

De jó, hogy senki sem járt itt azalatt!

Gyorsan elrakott mindent, rendet csinált, azután, mivel ma hajnalban keltek föl, tényleg kissé fáradtnak érezte magát, lefeküdt tehát ő is a divánra, kissé pihenni.

Rögtön elaludt és csak arra ébredt fel, hogy a szomszéd szobában beszélgetést hallott.

Anyuka, édes apa, nagymama és néhány asszonyvendég a közeli szomszédból beszélgettek.

Nagymama elégedett mosollyal mutatta be nekik remekművét, melyet ma délután készített az esti vacsorához itt a szobájában, mert a konyhába kimenni nagyon fárasztotta már.

Három tál majonézes saláta volt, oly gyönyörűen, izléseken elkészítve, ahogy csak egyedül a nagyasszony tudta elkészíteni. Volt abban minden jó: uborka, cékla, krumpli, zöldbab, kemény tojás, rákfark, apróra vagdalt hal, endivia saláta, s mindez vastagon leöntve, összekeverve fényes, sárga majonézzel.

Miután az asszonyok nagy szakértelemmel megnézték és megdicsérték, a nagymama újra visszatétette a salátát a jégre. A jég egy nagy dézsában állott, s a dézsa egy alacsony kis asztalra volt téve, az asztalt meg odaállították a fürkébe, az ajtó elé, amelyet rendesen nem használtak s így nem volt utjában senkinek, ellenben nagymamának inkább a szeme előtt volt, mint künn a konyhában, vagy a kamrában.

Fruzi a beszélgetést hallva, hirtelen felugrott.

Ejha, jó késő lehet, hiszen már alkonyodik!

Gyorsan megmosta az arcát, hogy fölfrissüljön, megfésülködött, s aztán fölvette a szép rózsaszín krepp ruháját, melyet külön erre az alkalomra kapott.

Fruzi nem volt hiu, de azért elégedetten nézte végig magát a tükörben.

- Fő az, hogy Lászlónak tetszem! - gondolta magában boldogan s ki akarta nyitni az ajtót, hogy a nagymama szobájába menjen, ahonnan a beszélgetést hallotta.

De az ajtó nem nyílt ki.

- Mi a szösz, ez is be van zárva? - gondolta magában Fruzi meghökkenve s újra próbálgatni kezdte.

Ekkor észrevette, hogy az ajtó, amely kifelé nyílt, nincs bezárva, csak mintha valami vagy valaki nem engedné kinyitni.

Egyszerre napfényes mosoly derítette föl Fruzi arcát.

Persze, hogy megint László incselkedik vele! Ő szokta úgy betartani az ajtót előtte és aztán birkóznak, hogy ki az erősebb, amíg László: „az okosabb enged!” csatakiáltással hirtelen elereszti az ajtót, úgy hogy Fruzi egyenesen az ő karja közé esik.

- No megállj, László! - nevetett magában Fruzi, s teljes erejével nekidőlt az ajtónak. De az alig egy hajszálnyi rést engedett.

- Rajtam ugyan ki nem fogsz! - kiáltott fel Fruzsi diadalmasan felujjongva s néhány lépésnyire hátrálva, nagy lendülettel nekiszaladt az ajtónak, s oly erővel taszította ki, hogy az előtte álló kis asztal, nem lévén elkészülve erre a váratlan támadásra, felborult s a jeges dézsa a három tál majonézes salátával leesett róla.

Fruzsi pedig, a hirtelen lendülettől egyensúlyát veszítve - miután nem várt reá a László két ölelő karja - az asztalon, jeges dézsán és salátás tálakon keresztül egyenesen a másik szobába repült s ott a nagymama és a vendégek lábai előtt a szőnyegen elterült.

Sajnos azonban, az egyik tál saláta éppen alája került, a másik meg annyira a kezeügyébe esett, hogy mikor önkénytelen mozdulattal meg akart fogódzni valamiben, pont éppen a majonézbe csuszott bele a keze.

Uborka, cékla, kemény tojás, rákfark... mint valami apró koboldok ugráltak szanaszét... Fruzsi úgy érezte, úgy látta, hogy minden életre kelt, megelevenedve táncol, gördül, szalad, ugrál körülötte, előtte, rajta, a ruháján, a kezén, a karján, a nyakán, sőt még az orrát is gunyosan nevetve fricskázza meg egy természetes krumpli...

A vendégek a rettenetes robajra megrémülten ugrottak fel; a nagymama nagyot kiáltva csapta össze a kezét.

Csak László, aki éppen abban a percben lépett be a szobába, nem veszítette el lélekjelenlétét, s egyszerre átlátva az egész helyzetet, hangosan nevetve ugrott oda s gyorsan talpra segítette Fruzsit.

- Oh Brunhilda! - nevetett végignézve majonézzel bevont menyasszonyán, - azt hitted talán, így kell a Nibelungok ellen harcolni!

- Oh Fruzsi! - tördelte édes anyja ijedten, - ez hasonlít hozzád...

Szegény Fruzsi! Nem volt sem élő, sem holt! Csak állt ott a salátás tálak romjai között, mint a kétségbeesés eleven szobra, s még csak a kezébe sem rejthette el az arcát, mert a keze is majonézes volt!

Sem a nagymama, sem a vendégek nem tudták megállani tovább kacagás nélkül, s harsogó hahotától kísérve rohant vissza Fruzsi a szobájába, mosakodni és átöltözni - és sirni keservesen.

Több mint egy óra telt bele, amíg elő lehetett újra csalogatni, de előbb az összes szemtanuknak becsületszavukat kellett adniok, hogy soha, soha ezt az esetet emlegetni nem fogják!

VI. A jövődömondó.

- Hallatlan! - mondta magában Mici, egy kissé bosszusan csapva össze a könyvet, amelyet olvasott. - Hogy valakivel minduntalan történjen valami baleset, ez már igazán szinte hihetetlen. Meg is fogom írni Cilikének, hogy bármennyire szeretem is, mégsem érzem magamat bajtársának. Nem hiába neveznek engem „Komoly Micinek”, én bizony nem blamálom magam ilyenféle szeleskedéssel, vagy fölsüléssel. No, most hamar bevégezem ezt a kézimumkát, azután irok Cilikének!

Szerémi Mici tényleg nagyon komoly, helyes, rendszerető fiatal leány volt. Nemcsak ő tartotta magát annak; édes anyja is teljesen megbizott benne, s ha elmentek hazulról édes apával, olyan nyugodtan hagyta rá a háztartást, mintha maga is otthon lett volna.

Most is már korán délután elmentek édes apával és a két kis fiúval a szomszédos Gy... fürdőre.

Mici nem akart velők menni, mert a kézimumkáját, melyet a keresztanya születése napjára készített, be akarta fejezni.

Szülői nyugodtan kedvére hagyták otthon s anyja megbizta, hogy estére majd jó vacsorával várja őket.

Nagyon meleg augusztusi délután volt. A napsugár perzselt, égetett mindent, ami csak az útjába akadt. Az emberek behuzódtak a jó hűvös szobákba s csak az járt a meleg, poros, tikkadt levegőjü utcán, akinek valami halaszthatatlan dolga volt.

A kisvárosi utcák különben sem nagyon élénkek, de most mintha igazán kihalt volna belőlük minden élet.

De Micire ez egyáltalán nem hatott kellemetlenül. Ő szerette a csendet, a magányt, különösen egy idő óta - igen, amióta olyan jól esett elgondolkozni, elábrándozgatni valamiről, valakiről...

Most is - az igazat megvallva - nem azért nem ment a kirándulásra szülőivel, mintha az a kézimumka olyan borzasztó sürgős lett volna. Jó Isten, hiszen a Lina néni születése napja még olyan messze volt, addig ugyancsak ráért volna elkészülni azzal a divánpárnával.

De hát, miután tudta biztosan, hogy „Valaki” nem lesz ott, mert Valaki elutazott néhány napra, tehát Mici sokkal kellemesebbnek találta otthon maradni a jó hűvös szobában és ábrándozni, terveket szőni a jövőről... a rózsás, aranyködben uszó, boldogságot ígérő jövőről...

Ebéd után egy félórácskát olvasott, most pedig ott ült az ablak mellett és szorgalmasan öltögetett.

Csend volt az egész házban. A cselédek a veteményes kertben gyomláltak; Mici teljesen egyedül volt.

Az utcáról néha be-behallatszott egy-egy parasztkocsi zörgése, s amint elment a ház előtt, sürü porfelhőt hagyott maga után. De csakhamar elhalt a zörgés zaja, elült a porfelhő, tovahaladt a szekér és csend lett megint.

Egyszerre csak mérges, haragos kutyaugatás verte fel a csendet.

Mici rögtön megismerte a Bodri mérges ugatását, ahogy csak akkor szokott ugatni és eszeveszetten rohanni a kapu felé, ha valaki idegen közeledik.

- Jaj, - gondolta magában Mici, - vajjon kit akar ez a csunya, mérges kutya megharapni.

Felugrott és gyorsan kiszaladt az udvarra.

Éppen idejében, mert Bodri már majdnem ráugrott egy vén cigányasszonyra, aki gyanutlanul nyitott be a kapun.

- Jaj, jaj, drága kisasszonykám, - szükölt a cigányné halálra rémülve, - csókolom a kezsit, ez a kutya meg akar engem enni elevenen! Jaj, jaj, jaj, segény kis purdéim, mi les veletek!

Mici elkergette a kutyát s csak azután kérdezte:

- Mit akar néni?

- Aranyos kisasszonyka - suttogta a cigányné, folyton Bodri felé sanditva, aki egy bokor árnyékába huzódva, még mindig kurrogott és vicsorgatta felé a fogait, - azért jöttem, hogy megmondjam magának a szerencséjét. De ez a csunya dög mindjárt felfal a szemével.

- Nem kell nekem szerencsét mondani néni, - mosolygott Mici, - hiszen ezt maga úgy sem tudja megmondani, a jövőbe csakis a jó Isten lát. Menjen hát tovább, Isten hírével.

De a cigányasszony nem tágitott.

- Dehogy megyek kisasszonykám, dehogy megyek addig, amíg el nem mondtam mindent, amit tudok. A kisasszonyka szerencséjét tudom! Egy szép szőke fiatalemberről, aki szerelmes a kisasszonykába és utról érkezik... csókolom a kezsét, tessék csak hamar hozni egy pohár vizet, abból fogok majd mindent kiolvasni, de ne itt, jaj, jaj, itt mindjárt rám ugrik ez a rusnya dög...

Mici úgy érezte, mintha hipnotizálva volna, mikor a szőke fiatalembert említette a cigányné, aki uton van, s szinte önkénytelenül ment be a cigánynéval a szobába, akiből most már úgy áradt a szó, mint a patak vize.

Behozatott Micivel egy pohár vizet és egy fehér bluzt. Mici mintegy álomban kereste elő azt az új, szép fehér himzett bluzt, amely múlt vasárnap volt rajta, mikor Valaki először mondott neki valamit, amitől a szíve megremegett.

A cigányné színiültig teletöltötte a poharat vízzel, betakarta és felfordította.

A pohárban a víz csodálatosképpen megmaradt, nem ömlött ki egy csepp sem.

Most a Margit füléhez tartotta a poharat, a víz úgy sistergett benne, mintha forrna.

Aztán letette a földre, leguggolt melléje, hókuszpókusz jeleket csinált, érhetetlen szavakat mormogott, egy darabig merőn nézte a vizet, aztán megszólalt:

- A kisasszonykára haragszik valaki, akit a legjobb barátnéjának tart. Irigykedik... Irigyli a kisasszonyka szerencséjét. Irigyli, hogy a kisasszonykába szerelmes egy szép szőke fiatal-ember... Össze is vezett a kisasszonykával.

Mici csak elámult. Hát ezt honnan tudja ez a cigányasszony?

Erzsike, a legjobb barátnéja, csakugyan összeveszett vele. El nem tudta képzelni, miért haragudott meg reája, hiszen igazán semmi oka nem volt.

Hát ezért? Irigység... Féltékenység... És a szőke ifju, aki szerelmes belé... Hát ezt honnan tudja? Hiszen nem szóltak még senkinek, csak egysegyedül anyuska tudja...

- Most uton van a fiatalember, - folytatta tovább a cigányné, - de valami nagy, nagy akadályt látok... gáncsot vetnek... sok a rossz ember, óvakodni kell... Drága kisasszonykám, ezt a bluzt meg kell füstölni egy hónapig, minden éjfélkor, csak úgy teljesedik be a kisasszonyka szerencséje, s csak úgy lehet elhárítani a sok rossz ember gonosz indulatját. Én szívesen meg-

füstölöm a drága kisasszonyka helyett minden éjjel, finom, jó szagos füvekkel... Egy hónap múlva visszahozom.

Már tette is be a bluzt a szatyorba s Mici szó nélkül hagyta. Hiszen egy hónap múlva biztosan visszahozza.

Azután még a tenyerét nézte meg Micinek, s abból megjósolta, hogy nagyon sokáig fog élni, gazdag lesz és nemsokára férjhez megy.

Végül egy kis szalonnát és lisztet kért a szerencsemondásért.

Mici készséggel szaladt ki az éléskamrába, levágott egy jó nagy darab szalonnát, lisztet öntött egy zacskóba, s mikor visszament a szobába, a cigányasszony még azt is a lelkére kötötte, hogy el ne mulassza kilenc napig minden este harangozáskor háromszor körülszaladni a kut kávéját, mert csak akkor teljesedik be a szerencséje.

De ezen persze már csak nevetett Mici, aztán kikísérte a cigánynét a kapuig, hogy Bodri le ne huzza.

A cigányné a kapuban még egyszer figyelmeztette:

- Egymásután kilenc este harangozáskor körülszaladni a kut kávéját. Csakis akkor teljesedik be...

Mici csak nevetett, de a szívét valami édes melegség járta át s magában azt gondolta:

- Ha csak attól függne az én boldogságom, szívesen körülszaladnám a kut kávéját nem háromszor, de tizenháromszor is!

Aztán bement az ebédlőbe, s miután attól a kis izgalomtól közben megéhezett, uzsonnázni akart.

Keresi a vaját és kenyeret, mely már oda volt készítve az asztalra, nem találja sehol. Ki vihette el? Hiszen nem járt senki a szobában. A macska nem lehetett, Bodri sem lehetett... Jó Isten, ezt csakis a cigányasszony lophatta el, mialatt őt kiküldte egy pohár vízért, hamar a szatyorba dugta. Egy egész nagy fehér kenyeret, s egy kiló vaját! Oh jaj, mit fog ehhez szólni anyuska, ha meg tudja?...

Mici egészen megsemmisülve roskadt le egy székre. Nagyon, nagyon szégyelte magát. Hogy így be hagyta magát csapni egy cigánynétól. Még jó, hogyha nem vitt el egyebet is.

Körülnézett. A szobából nem hiányzott semmi. Szerencsére semmiféle ezüstnemű, vagy más könnyen elemelhető holmi nem volt kéznél.

De egyszerre olyan melege lett, hogy majd elszédült. Eszébe jutott a szép fehér, csipkés blúza, amelyet sajátkezüleg adott oda a cigánynénak és amelyet - oh egész bizonyosan - nem fog többet látni soha!...

- Oh Cilike! - sóhajtott magában töredelmesen, - nem fogok neked levelet írni!... Most már elhiszem a te összes baleseteidet! Mi az mind ehhez az én meggondolatlanságomhoz képest!...

Búsan ült le megint kézimunkája mellé, de bizony nem ment már a munka. Folyton a cigányné járt az eszébe, meg a fehér blúz, meg mindaz, amit mondott. Hiszen az mégis mind igaz volt! Háttha mégis be fog teljesedni...

Közben a meleg megszűnt. Alkonyodni kezdett. A cselédek feljöttek a kertből, Mici kiment a konyhába s a vacsora készítéséhez látott.

A konyha nyitott ajtajából oda lehetett látni éppen a gémes kutra.

Mici máskor is látta már ezt a gémes kutat, amióta megszületett, mindennap látta, de eddig jóformán észre se vette. De most valami olyan különös hatást gyakorolt reá, hogy mindegyre oda kellett néznie.

Milyen furcsa is egy ilyen gémes kut!

Az egész egy kereken ásott mély gödör, olyan mély, hogy a föld alsó rétegében levő víz felfakad és összegyülemlik benne. Hogy ne legyen piszkos és mocsaras a vize, köröskörül ki van rakva téglával. Fenn pedig körül van deszkázva, hogy esetleg valaki bele ne essen. Ezt a deszkázást hívják a kut kávájának. A kuttól körülbelül három-négy méternyire van egy erős, nagy magas oszlop, mely felső végén V alakú; ezt hívják a kut gémjének és innen kapta a gémeskut nevét. Az oszlop V alakú részébe egy erős, hosszú fatörzs van illesztve; ennek éppen olyan hosszúnak kell lennie, hogy a kut közepéig érjen. Erre erősítenek egy vékonyabb rudat, melynek olyan hosszúnak kell lenni, hogy elérje a vizet. Ennek a rudnak a végére van erősítve a vödör, amellyel a vizet fölhúzzák a kutból.

Mici vacsorafőzés közben kétszer is kiment és közlőrl is megnézte a kut káváját.

- Nem fogom körülszaladni, - határozta el magában. - Hiszen ez tisztán ostobaság. Hogy kinevetnének, ha meglátnák! Ugyan azt is mondhatnám, hogy tornagyakorlatot végzek... Nem, semmi esetre sem teszem meg!...

Ezzel a szilárd elhatározással visszament a konyhába, s mikor alkonyat felé a közeli kis templomban megszólalt a harangszó, Mici, mintha puskából lőtték volna ki, úgy szaladt ki az udvarra, s kissé pirulva, kissé nevetve kezdett a kut körül körbe futni.

- Géza, - suttogta magában, - Géza... Bizony, Erzsikétől kitelik, hogy el akarja hódítani tőlem. De én ezt nem fogom megengedni!

A kut körül a kiömlött víztől meglehetősen iszapos, sáros volt a föld, s Mici óvatosan kerülgette a pocsolyákat, annál is inkább, mert kivágott cipő volt a lábán. Már a harmadik fordulót tette meg, mikor egyszerre csak látta, hogy a kapunál valaki bejön s egyenesen feléje tart.

- Géza! - kiáltott fel Mici örömeiben és meglepetésében, s abban a pillanatban megcsuszott, végigesett a földön éppen bele a legnagyobb pocsolyába s az egyik lábáról nagy ivben röpült le a cipő, egyenesen bele a kutba.

- Remélem, nem ütötte meg magát? - kiáltotta ijedten a fiatalember, odaugorva Micihez és fölsegítve őt.

- Nem, nem, - hebegte Mici és e pillanatban jobban szerette volna, ha a cipője helyett ő esett volna bele a kutba.

Rettenetes! A ruhája csupa sár, a keze is és érezte, oh érezte, hogy még az orra hegyén is van egy sárpötty. És a fél cipője benn a kutban és ő itt áll harisnyában, sáros ruhával, fekete pöttyös ábrázattal... Nem, ez borzasztó! Legjobb volna meghalni!

- A cipőm... a cipőm... - nyögte zavarában féllábra állva s szomorúan nézett bele a kutba.

- De hát miért szaladgált oly gyorsan a kut körül? - kérdezte Géza csodálkozva.

- Én... én tornáztam, - rebegte Mici s a másik lábára akart állani, de idejekorán eszébe jutott, hogy ezen csak harisnya van és sietve húzta még jobban fel.

- Majd megpróbáljuk kihalászni a cipőt, - szólt nevetve a fiatalember, s kezdte a vödröt lebocsátani a vízbe.

- Oh, hát mikor fogok már elsülyedni? - gondolta magában Mici megadással, mert sehogy sem tudta elképzelni, hogy most mit tegyen, mit mondjon, hogyan tűnjön el? Ekkor, mint a megváltást, hallotta a kocsizörgést a kapu előtt s a két kis öccse hangos csatakiáltását, amellyel Bodrit üdvözölték.

Hazajöttek apusék!

- Isten hozta, kedves Géza öcsém! - köszöntötte apa barátságosan a fiatalembert, míg anyus csodálkozva nézett végig Mici sáros arcán és ruháján.

- De hát mire halászik itt öcsémuram? - kérdezte apa Gézát, aki, miután a vödröt eredménytelenül huzta föl, most egy hosszú ruddal kezdett horgászni a kutban.

- A Micike cipőjét halászom ki, - nevetett Géza; Mici pedig azalatt, anyus védőszárnyai alá rejtőzve, busan sántikált be a szobába, s miután a töredelmes gyónáson tulesett, a legmélyebb rokonérzéssel és megértéssel sóhajtott fel:

- Oh Cilike, bajtársam és testvérem a balsorsban, most már megértelek!... Én méltó utódod vagyok!...

VII. Az elvesztett tekintély.

Az alábbi levelet egy Magda nevű kis lány írta Cilikének.

Cilike, miután részvétellel elolvasta, átadta nekem, - én ezennel közreadom, hogy Cilike többi bajtársa is részvétellel és mélységes együttérzéssel épüljön a kis Magda siralmas esetén.

*

Kedves Cilikém, - csak te, csak te egyedül értesz meg engem, mert csak te tudod, milyen rettenetes érzés az, mikor valaki mindig csak jót akar, s hogy hogy nem, az mindig balul üt ki.

Pedig igazán nem vagyok szeleburdi, s egyetlen vágyam, hogy végre komolyan vegyenek engem, - hiszen már tizennégyéves vagyok!

És - oh Istenem - mindig éppen akkor történik velem valami rettenetes baleset, mikor már éppen azon a ponton vagyok, hogy - na, most bebizonyíthatom, hogy már igazán komolyan számbavehető nagy lány vagyok!...

Hallgasd meg kérlek, az én legutóbbi siralmas balesetemet!

De előbb hadd mutassam be magam.

Engem Magdának hívnak. Dunántul lakunk; édes apa főbíró, van még két rosszcsont kis öcsém, Bandi meg Ferkó, az egyik tizenkét-, a másik tizéves és amit elsősorban kellett volna leírnom, van egy drága, aranyos, édes jó anyuskám, a legjobb anyuska a világon, akit egyszerűen imádok, de aki - sajnos - engem most is csak pici kis leánykának tart!...

A nyarat mindig a Balaton mellett töltjük, ahol egy igen csinos kis villánk van, de kicsike, úgy, hogy csak magunk lakunk benne.

Az idei nyaralásunk azonban sok nehézségbe ütközött.

Ugyanis drága jó anyuskát kinzó izomzsábjára miatt a hévizi iszapfürdőre küldte az orvos, s most aztán előállott a nagy kérdés: ki fogja vezetni az ő távolléte alatt nyaralásunk alatt a háztartást?

- Természetesen én, - mondtam szerényen, de teljes önérzettel.

Anyuska rám nézett és elmosolyodott.

- Nem való még az én szeleburdi, felületes kis Magdám egy ilyen nagy háztartás vezetésére, - mondta, - hiszen nem tudsz te még főzni sem!

- De anyuska, - jegyeztem meg diadalmasan, - hiszen most is a Jutka szakácsné főz!

- Igen, - felelt anyuska sóhajtva, - sajnos azonban, Jutka nyárára hazamegy aratni, csak a kis cseléd, Kati marad itt. Az pedig éppen annyit ért a főzéshez, mint te! Meg aztán ezek a vásott fiúk! Uram Isten, milyen gazdálkodás lenne itt!

- Valahogy majd csak megleszünk, - nyugtatta meg apa anyuskát. - Meg aztán Magda igyekezne belegyakorolni magát mindenbe.

- Oh Istenem, - csóváltatta anyus a fejét, s nagyon bizalmatlanul nézett reám, - az igyekezet talán megvolna benne, de hogyha a barátnői fürödni vagy tenniszezni hívják, egész biztos, hogy csapat-papot, ebédet, mindent feledve, elszaladna! Mosatni eszébe se jutna, csak mikor

már kifogyott minden tiszta fehérnemű, az Ilka kofa pedig mindent háromszoros áron sózna a nyakába!

Ez a bizalmatlansági nyilatkozat vérig sértette önérzetemet.

Tapasztalatokban gazdag tizennégyéves személyem tekintélye és méltósága forgott kockán ebben a - mint Miklóssy tanár ur szokta mondani - történelmi nevezetességű pillanatban.

Átéreztem, hogy minden attól függ: megkapom-e a mandátumot? Mert hiszen ez a fontos megbízatás engem egyszerre komoly hajadonná avatna, kinek tekintélyét mindenki respektálni fogja.

Mindenki! Apa, a fiuk, Kati szolgáló, a barátnőim, sőt még a vöröshaju Ilka kofa is, aki élelmiszerrel szokott bennünket ellátni.

No hiszen, csak merjenek gunyolni, bántani a fiuk! Én leszek itt élet-halál (t. i. csirkehalál), éléskamra, lekvárosbödön és szalámirudaknak ura!

Mindezt elgondolván, természetesen körömszakadtáig harcoltam „jogaim” megszerzéséért. Nem resteltem még a könnyek fegyverét is felhasználni, mely tudvalevőleg a leghatásosabb szer a szülői szívek megindítására.

- Igazán rosszul esik, hogy anyuka annyira nem bizik bennem, - szipogtam sűrű könnyhullatások között. - Igazán nagyon fáj!

Már nem tudom, ezen fegyveremnek köszönhetem-e, vagy egyszerűen annak a ténynek, hogy apuskám a két rossz közül a kisebbiket választotta: inkább az én háziasszonyságom, mint anyuka szenvedése. Elég az hozzá, pártomra szegődött.

- Nézd édes fiam, - mondta anyukának, - semmi sem fontos, csak az, hogy te elmenj Hévizre és kigyógyulj kinzó fájdalmaidból. Mi majd megleszünk valahogy. Éhen nem fogunk meghalni, arról biztosítlak s tiszta ruhánk is lesz mindig, amit magunkra vegyünk. Magda majd igyekezni fog mindent úgy csinálni, ahogy tőled láttad, s hanem is lesz éppen minden olyan mintaszerű rendben, mint mikor te itthon vagy, az nem fontos. Fő az, hogy te meggyógyulj!

- Igen, igen, - ujjongtam én is, anyuka nyakába borulva, - meglássa, minden jól fog menni!

- Jól van, hát tegyetek, ahogy tudtok, - nyugodott bele végre anyuka sóhajtva. - A gondviselésre bízlak benneteket!

Ez az önkénytelenül előtört fohász nem volt éppen alkalmas arra, hogy megnyugtassa lázongó önérzetemet. De annál alkalmasabb volt megszilárdítani azon eltökélt szándékomat, hogy én ezt a hiányzó bizalmat és tiszteletet az én komolyságom és bölcsességem iránt ki fogom az emberiségtől (anyust és a fiukat is beleértve) csikarni.

Ezen nemes buzgalmamban már anyuka elutazása alkalmával oly fenséges komolysággal és méltósággal vettem részt a készülődésben, csomagolásban, mint amellyel Melchár tanár ur szokta kiosztani a mértani dolgozatokat.

Ez a komoly méltóság - melyet, megvallom, kissé a tükör előtt is tanulmányoztam - egy pillanatra sem hagyta el fontos személyemet.

És egy darabig jól is ment a dolog. Anyuska elutazása után mi is elutaztunk s néhány napig egész simán ment minden, úgy hogy azt kezdtem már hinni: nem is olyan nagy dolog egy háztartás vezetése. Persze, mert anyuka egy papírra felírt minden tennivalót, s pár napra az ebédet és vacsorát is összeállította, mind olyan ételekből, amelyeket könnyű volt elkészíteni.

De aztán... igen... aztán az történt, hogy az a papír, hogy-hogy nem, elveszett.

Ekkor némi zökkenések állottak be. Különösen az ebéd összeállítása okozott nagy gondot, mert soha nem jutott egyéb eszembe, mint dobostorta és csokoládékrém! Ezt pedig csak nem lehet mindennap ebédre adni.

- Kati, - mondtam neki egy reggel, mikor ő megint a mindennapi paprikáskrumplit és turósdödlét indítványozta, mint amelyeket önállóan el tudott készíteni, - tud maga palacsintát sütni?

Kati vállát vonogatta.

- Még sohasem próbáltam, de ha a kisasszony megmutatja, hogy kell és segít, hát majd megcsináljuk.

Teljes önérzettel és komoly méltósággal emeltem fel a fejemet.

- Igen, majd én megmutatom.

Egész délelőtt a konyhán buzgólkodtam. Még fürödni sem mentem el. Valami halvány sejtelem derengett bennem tej, tojás és liszt vegyülékéről és turóról meg cukorról...

Működésem kezdetén olyan büszke és önérzetes voltam, mint egy hadvezér, mikor már megnyerte a csatát. De büszkeségem és önérzetem az ebéd folyamán teljesen lelohadt és szelíd alázatnak adott helyet, midőn a tervezett palacsinta, Kati szárnysegédem buzgó közreműködése és mindkettőnk keserves kísérletei dacára sem mint palacsinta, hanem, mint Bandi öcsém megjegyezte, valami csodálatos metamorfozis következtében mint tejfölös turó került az asztalra.

Miután mint tejfölös turó is a Balatonban áztatott kamaszgyomrok éhségének csillapítását ambicionálta, bizony csak a jó apus közbelépésének köszönhettem, hogy az én háziasszonyi méltóságomat össze nem zúzták a falánk nebulók gunnyilái...

- Csend legyen, gyerekek! - kiáltott apa erélyesen a fiukra, mikor azok egymást licitálták túl a gunyos, csufolódó megjegyzésekkel. - Akinek nem tetszik, ne egyék belőle! Ha majd még egyszer készíti Magduska, akkor jobban fog sikerülni. Hanem addig is Magduskám, csak készítsen inkább Kati mindennap paprikáskrumplit és dödlét.

A fiuk morogtak, de az én tekintélyemet hála Istennek megmentette apus.

Megmentette... oh, de csupán azért, hogy nemsokára még alaposabban és most már végérvényesen tönkregyem, megsemmisítem... én magam...

Ez a gyászos esemény a következőképpen zajlott le.

Ragyogó, meleg nyári reggel volt.

Éppen azon gondolkoztam, hogy mivel is kellene a mai délelőttöt eltölteni, mikor elémbe perdült Kati az ő szokásos durcás ábrázatával és a szokásos kérdésével:

- Mit főzzünk ma ebédre, kisasszonyka?

Ugy éreztem, mintha gyöngéden fejbe kólintottak volna. Megint nem jutott eszembe egyéb, mint dobostorta és csokoládékrém.

De egyszerre felderült az arcom.

- Apuka nagyon szereti a rántott csirkét fejes salátával. Én is szeretem, - a fiukról nem is beszélek. Ma ebédre tehát rántott csirkét eszünk.

- Nincs itthon egy csirke sem, - felelt Kati vállát vonogatva. - Vasárnap megettük az utolsót, s azóta nem hozott a kofa. Én pedig nem megyek most keresni a faluban. Nem érek rá.

- Tudja mit, Kati, - szóltam nagylelkűen, - főzzön azt, amit maga legjobban szeret, amire ráér és amit meg tud csinálni.

- Hát akkor tessék zsirt és hagymát kiadni a paprikáskrumplihoz, - felelt Kati rendíthetetlen nyugalommal s én sóhajtva vettem elő a kamrakulcsot.

- Szappant is tessék kiadni és a ruhát kiszámolni, - rendelkezett tovább Kati, - mert ma délután mosni akarok, a fiuknak nincs már egy tiszta harisnyájuk sem.

Még nagyobbat sóhajtottam. A világon a legborzalmasabb foglalkozásnak találok a mosni-való ruhát kiszámolni. Ennél igazán sokkal kellemesebb egy érdekesítő regényt olvasni.

E percben a veranda lépcsőjén megjelentek Klárika és Rózsika, a két legjobb barátnőm.

- Öltözz fel gyorsan, Magdus! - kiáltottak be, - megyünk tenniszezni és aztán fürdeni!

Hirtelen becsaptam a kamraajtót.

- Majd kiszámolom a ruhát, mikor visszajövök! - kiáltottam oda Katinak, s azzal rohantam öltözködni.

Magamra kaptam szép kis fehér grenadinruhám, kezembe vettem a rakettet, s azzal szaladtam ki a verandára Klárhoz és Rózsához.

Apuka és a fiuk még a reggeliző asztalnál ültek: apuka ujságot olvasott, a fiuk meg az ötödik vagy a tizedik darab mézes kenyeret fogyasztották, mert most vettem észre, hogy a mézes bödönt ott felejtettem az asztalon.

- Majd elteszem, mikor hazajövök, - nyugtattam meg magam. - Ne haragudjatok, hogy megvárokotattalak, - fordultam aztán a lányokhoz, fontoskodva, - de nagyon sok dolgom volt. Egy ilyen nagy háztartás vezetése bizony nem kicsiség!

A leányok ámulattal és őszinte tisztelettel néztek reám, s már éppen indulni akartunk, mikor feltűnt a végzet a szemhatáron. Megjelent a veranda lépcsőjének alján a mi vöröshaju udvari élelmiszerszállítónk, Ilka kofa, a kis fiával egyetemben.

Az asszony egy kosár sárgabarackot vett le a fejéről, a fiu kezében három pár összekötött csirke csipogott.

Egyszerre eszembe jutott, hogy anyuska meghagyta volt, hogy baracklekvárt okvetlenül főzzünk be. Erre ugyanis Katit még tavaly megtanította, hát nyugodtan bízhatta rá. A csirkének meg éppen örültem. Mégis rántott csirkét ebédünk tehát ma!

- No Magdaléna, - gondoltam magamban, - itt az idő, most vagy soha, megmutatni, milyen gyakorlott gazdasszony vagy! Hadd ámuljanak Klárika és Rózsika, no meg édes apa és a fiuk is!

A helyzet magaslatához illő komolysággal és fölénnnyel kérdeztem a kofától:

- Nos Ilka, hogy vesztegeti párját annak a sovány kis csirkének? Micsoda? Ötvenezer korona? Hát nem restel ennyit kérni ezekért a kis verebekért? Hiszen ezeken nincs is mit enni, - indig-nálódtam nagyobb tüzzel, mint meggyőződéssel s mialatt az egyik pár csirkét kezembe véve nagy szakértelmet mutatva vizsgálgattam, félszemmél azt lestem: milyen hatással van erélyes fellépésem apusra, a fiukra és barátnőimre?

De csak Klárika és Rózsika voltak hálás és bámuló hallgatóim, apus és a fiuk oda se figyeltek.

- Hát a barack? Mutassa csak azt a barackot! - sürgettem Ilkát, alattomban remélvén, hogy majd csak sikerül a közfigyelmet bátor szereplésemre terelni. - Mondja, Ilka néni, nem restel maga ilyen tulérett, lágy barackot eladásra kínálni? Ugy-e azt hiszi, mert anyika nincs itthon,

az én nyakamba ezt a vackot is rászóthatja? - veszekedtem jó hangosan, a bámultatás reményében.

- De édes kis kisasszonyka, hisz ez való lekvárnak, a kedves mamája is mindig ilyen érett barackot rendelt, mert ehhez kevesebb cukor kell, - mondta oktatólag a kofa, s én rögtön éreztem, hogy igaza van.

Persze, persze, hogy lekvárnak ilyen érett gyümölcs való, anyus is mondta, most már emlékszem rá!

Bizony én bakot lőttem szakértelmem fitogtatásával és láttam, hogy a tekintélyem megint válságba jutott. A fiuk már kuncogtak, apa arcán is mosolyfélét láttam átsuhanni s Klárika és Rózsika is mintha már vigyorogtak volna!...

- Nem, nem, csak azért sem engedek, - gondoltam magamban és a lehető legnagyobb biztonságot erőltetve hangomra, harciasan kiáltottam a kofára:

- Ne okoskodjék! Engem nem lehet megtéveszteni, sem becsapni. Én értek a dologhoz. Nem kell ingyen sem a rothadt barackja, vigye vissza. Ezekért a sovány kis verebekért adok párjáért huszezer koronát - pedig még annyit sem ér.

Ilka kofa vérig sértve tátotta ki a száját, hogy valami nagy gorombaságot mondjon nekem, de ebben a pillanatban - zsupsz!... Jaj.. jaj... égszakadás, földindulás... a világ elsötétült szemem előtt... Nagy fölindulásomban, amint a csirkével kezemben hadonáztam, megcsusztam a felső lépcső szélén, s egy pillanat alatt legurultam mind a tiz lépcsőfokon. Közben elsodortam lábáról az alsó lépcsőn álló csirkés fiut, s teljes súlyommal belepottyantam a barackos kosár kellős közepébe.

Rémes látvány tárult a nézőközönség elé!

Gyönyörű fehér ruhácskám csupa sárga lekvár, mellettem a kis fiu torkaszakadtából ordít, lábából, melyet a kölépcső megsértett, patakzott a vér.

Egy csirke agyonpréselve végsőt vergődött a homokban, a kofa kiabált, nyelvelt, hápogott, Klárika és Rózsika úgy kacagtak, hogy az oldalukat fogták, apus haragosan csapta le az ujságot, én pedig lesujtva, szégyenkezve ültem ott a rögtönzött lekvárban némán tűrve, hogy az a két rosszcsont öcsém diadaltáncot járjon körülöttem...

Oh szerencsétlen nap, amelyen elveszett minden, minden, mint Mohácsnál, borítsunk fátyolt reá!...

Csak még annyit, hogy oda lett az én szép fehér ruhácskám és nem kaptam helyette másikat!... Évek óta gyűjtögetett vagyonkám ráment a kárpótlásra és a fájdalomdíjakra... A születésem napjára kapott finom cukorkák az ordító csirkés fiu zsebébe vándoroltak, mire a kis fiu minden fájdalomra csodálatosképen azonnal megszűnt - és ami talán a legkeservesebb volt, oda lett, elveszett a tekintélyem!...

Attól tartok, hogy mindörökre elveszett, - mert eddig legalább még nem találtam meg!...

VIII. Csalódás.

- Hidd meg Nelli, ha te nem volnál itt, már rég búskomorságba estem volna!...

- Elhiszem, Lola, - bólintott megértően Nelli, mélabús mosollyal hámozva a krumplit. - Bizony, az igazat megvallva, egy kissé másképp képzeltem én a telet a pusztamagasi tanyán, amikor a meghívásodat olyan örömmel fogadtam el!

- Persze, te azt hitted, hogy itt mindennap bálozunk! - nevetett keserűen Lola.

- No, azt éppen nem, de hogy mégis ne legyen más változatosság, minthogy egyik héten én vagyok a főző hetes, másik héten te...

- Ami azt illeti, anyuskának igaza van, hogy - most vagy soha - kell megtanulnunk a főzés rettenetes, rejtélyes tudományát. Hiszen tulajdonképpen azért is engedett el édes anyád olyan szívesen.

- Tudom! - intett Nelli, s olyan buzgalommal kezdett most lisztet szitálni a tésztához, hogy a felszálló lisztfelhő fehérre porozta a haját. - Hát én meg is fogok tanulni főzni, az bizonyos. De az is bizonyos, hogy azalatt elfelejtek táncolni, s mikor az első bálba megyek - mert egyszer mégis csak el fognak vinni, remélem, - egy havasi medvebocs kecsesebben fog lépkedni, mint én!

Szerencsésen érkeztek tehát megint a mindennapi társalgási témához, s lelkendezve, álmodozva beszélgettek megint a bálokról, a tündériesen kivilágított vigadóról, melynek falai - mint magukat költői módon kifejezték - megrészegülhetnek a farsang alatt belehelt fénytől, illattól meg csillogástól!

S hogy mennyi melegséget érezhetnek a falak, mikor annyi boldog tekintetet, mosolygó, pajkos arcot, vidám nevetést és vért mozgató muzsikát ölelnek át...

Igen, mindennap erről beszélt és erről álmodozott a két unokatestvér, Lola és Nelli, s a szemük csillogott, mint akiket elérhetetlen nagy eszmék hevitenek...

Ugy föllelkessedtek, hogy szinte érezték a tovasuhanó ruhafelhőcskék szellőjét.

De hát hogy is ne érdekelte volna őket ez a téma, mikor az ujságok naponta hozták a bálozó leányok névsorát, melyek között hangos felkiáltással fedezték fel egy-egy osztálytársnő nevét.

- Lám, ez is ott volt, meg az is!

- És én talán sohasem megyek bálba! - sóhajtott lemondóan Lola. - Hova is, innen a pusztáról, ahol végtére is a szülők elfelejtik, hogy voltak ők is fiatalok, s a város folyvást lüktető életében nőttek fel. Ők már megszokták, hogy itt csak vánszorog az élet, hosszan, elnyújtottan. Időt hagy az álmodozásra, s a képzelet légvára évekig ott lebeg az álom horizontján, ott, ahol az álom ege a valóság földjére látszik borulni...

- Oh, milyen szépen tudod te magadat kifejezni, - szólt elismerően Nelli, s aztán szőtték-fonták tovább a bálokról szóló színes fonalat, míg a fazékból kifutó leves sisteregve, mint apró gyöngy futott szét a tűzhely forró lapján.

Mert nem egy diszes szalon, vagy stilszerűen berendezett leányszoba meleg, meghitt sarkában állította fel a két leány a fantázia szövőszékét, hanem a konyha még melegebb és még meghittebb sarkában: a tűzhely mellett.

Ezuttal Lola volt a főzőhetes, Nelli csak segített neki, s a keze alá készített mindent, amire szüksége volt.

Lola nagyon boldogtalan volt, hogy a homlokára lopódzott engedetlen barna hajfürtöt nem a bálterem illatos szellője, hanem a takaréktűzhelyen álló fazekakból, lábosokból felszálló gőz libegtette ide-oda, amint fűszerezte a huslevest.

Tizennyolcesztendő filozófiája csak a tragédiák műfajához tudta sorozni azt a körülményt, hogy az ember, már mint ő, egyik hetességből a másikba csöppenjen. Talán az ítéletnapig, minden megszakítás és változatosság nélkül.

- Nelli kérlek, - szólt most Lola, - szagold meg kérlek ezt a levest! - és várakozó tekintetét feléje fordította.

- Mintha füstölthusz szaga lenne, - mondta Nelli legjobb meggyőződése hangján és szaglóképességének teljes tudatában.

- De hogy lehet ez? Hiszen a tegnapelőtti disznóölésről félretett csontokat mostam meg és tettem fel főni.

Egy darabig még szagolgatták, aztán - lehet, hogy tévedtünk! - nyugtatták meg lelkiismeretüket és rántás-keverés közben ismét bőséges idő kínálkozott felvenni a képzelet szárnyait s repülni vissza a múltba, vagy előre a jövőbe...

Még a sütőből kiáradó sült szaga sem tudta ma a konyhát a próza színhelyévé tenni. Ma az étel illata is könnyű volt, felemelő.

Künn pedig a gondos Téli az előbbi enyhe napokban csupaszon maradt fákat takargatta be fehér, puha, prémis ruhával; talán éppen báli ruhával.

Bizony, ő is tudja, hogy farsang van, s tudja, hogy mi illik. Még a hópelyhek is, hogy keringőznek, előbb lassan, andalogva, majd gyorsan és egymáshoz simulnak a párok.

Mert figyeljétek csak meg: mindegyiknek van párja, de amint elfáradnak a keringőzésben, olyan hirtelen hullanak a földre, hogy nem igen lehet észrevenni.

- Jaj, az ujjam! - szisszent fel Lola, a ráfröccsent rántást törölgetve róla. - Most fel fog hólyagozni!...

- Hidd meg, Nelli, - szólt aztán, olajjal kenetve be az ujját, - százszor jobb volt az intézetben. Néhanapján mégis csak felrázta a kedélyeket valami változatosság. Igaz, hogy legtöbbször a következményektől való félelem nagyobb volt, mint amekkorát az előidézett hatás érdemelt, de állandóan megvolt az izgalom s az érdeklődés, ami legalább az ifjúságban felhalmozott energiákat felhasználta és helyet engedett a netalán szebb és nemesebb munkák végzésére gyűlt újabb energiának. Így felfrissült az erőforrás.

- Gyönyörű! - álmélkodott Nelli. - Én sohasem tudnék ilyen szépen, választékosan, magas szárnyalású stílusban beszélni, mint te.

- Igen, én tudok, - ismerte be kellő szerénységgel Lola. - Az intézetben is mindig én mondtam az alkalmi beszédeket és felköszöntőket.

- Beszélj valamit az intézeti életről, kérlek, - szólt Nelli. - Követtetek-e el sok huncutságot?

- De mennyit! - nevetett Lola. - Sohasem felejttem el, egyszer este milyen ijedten lapultam hálóingben a sötét folyosó falához, mikor a műtét után, melynek célja volt az ellenséges osztály hálótermére rövidzárlat útján sötétséget borítani, - lépéseket hallottam. Előző napon dolgozott abban a sarokban a villanyszerelő, mert az osztályunkban nem égett a villany.

Láttam és jól megfigyeltem, mint csavarta le egyenként a biztosíték-gombokat. Óvatosan és találomra az egyiket lecsavartam este, miután a hálóban részletesen kidolgoztuk a haditervet...

Mikor körülbelől már mindenki lefeküdt, kimegyek a folyosó végére, kicsavarom és visszafutok, mezitláb, óvatosan.

De mi történt? Még nem végeztem, máris elsötétült körülöttem - nem a világ, hanem a folyosó.

Megijedtem s egy darabig a sötétséget bámultam, amikor egyszerre léptek hangzottak a folyosó ama végéről, ahol a mi hálónk volt. Oda nem futhattam, de lassan, a fal mellett lapulva, igyekeztem a hálótermünk közelébe férközni.

Tisztán éreztem, hogy az önvédelem ösztöne vette át fölöttem az uralmat, az diktált. Az volt, igazán: ösztöndiktatura.

Megnyilt a hálónk ajtaja s hallottam a lányok hangját, hogy:

- Sötétben vagyunk! Még az előbb égett a villany! Hirtelen kialudt!

Utána az igazgatónő hangját ismertem fel:

- Maradjanak csak nyugodtan, mindjárt jön a kertész, aki ért valamit a villanykezeléshez; talán csak új biztosítékot kell tenni.

Ma is még úgy gondolom, hogy ezalatt nem is vettem lélegzetet. A folyosó hajlásánál álltam meglapulva és reszkettem, mint a nyárfalevél; mi lesz, ha az igazgatónő belémütközik, vagy ha közben a kertész feljön a lámpával...

Még ha el is rejtőzhetném valahol a másik emeleten, feltétlenül észreveszi az igazgatónő hiányomat, amint meglátja, hogy üres az ágyam.

Minden perc, mintha kárörvendve állt volna meg, hogy hosszú idejével kinjaimat nyujtsa tovább...

Végre!... Az igazgatónő tovább ment a másik hálóteremhez, máig is érthetetlen véletlen folytán még mindig sötétségben - és nem ütközött belém. De azt hiszem, én egészen belebujtam a falba!...

Alig tudtam elhinni a csodát; remegtem, vacogtam, s csupán az ösztönöm tuszkolt be valahogy a hálósobába.

Szinte egy sóhajtéssá folyt össze a lányok ajkáról boldogan feltörő: - Hála Isten!... mikor halkán valahogy kinyögtem:

- Gyerekek, itt vagyok!... Senki sem látott!...

Mint egy olyan kiégett biztosíték, erőltlenül estem az ágyamra s éreztem, hogy ezuttal minden energiám felhasználódott. Egy negyedóra múlva én örültem legjobban a világosságnak!

- Oh, milyen érdekes! - sóhajtotta Nelli. - Ez olyan izgató lehetett, mint egy detektívregény olvasása.

- Ez még semmi! - szólt tüzzel Lola, aki most már belejött az elbeszélésbe. - Volt ennél egy sokkal érdekesebb kalandom! Hallgasd csak!

- Lola, nem kellene előbb a sültet meglocsolni? - szakította félbe Nelli, aki megint valami gyanús illatot érzett.

- Oh Istenem, ezt majd elfelejtettem, - ütött homlokára Lola s gyorsan kirántotta a sütőből a tepsit a füstölgő hussal. - Szerencse, hogy a tűz nem ég olyan nagyon, hogy egészen megéghetett volna! Majd megdicsér anyus, mikor hazajön!

Hamar lekaparta a megfeketedett részt a husról, más tepsibe tette, friss zsirt öntött alája, s újra betette a sütőbe.

- Így is jó lesz, - mondta teljes lelki nyugalommal, - úgy is csak mi eszünk belőle. Még ha valami érdekes vendég jönne - de az nem jön soha!...

- Hátha egyszer mégis csak jön! - vigasztalta Nelli, aki sokkal nagyobb optimista volt. - De most meséld el a kalandodat, kérlek.

- Egy juniusi vasárnapon, közel a vizsgához, - kezdte Lola, illő pózba helyezkedve, - vagy, amint ujabban, s már akkor is neveztük: az összefoglalóhoz, a vasárnap ellenére tankönyvekkel sulyosbitva sétáltunk a kertben. De a könyvbe csak akkor néztünk, ha valamelyik nénit szerencsétlenségére arra vezérelte a sors. Így akartunk az összefoglalóra előre egy kis szimpátiát gyűjteni irányunkba.

Meg is volt az eredménye; nem egyszer hallottuk:

- Szegény gyerekek, még vasárnap is tanulnak!

Meleg volt; a kert fái nem győzték árnyékkal, vagy talán mert mi voltunk tulságosan fiatalok, annyi bizonyos, hogy rosszban törtük a fejünket, meglátszott ez mindegyiken.

S még inkább az, hogy a nemsokára eljövendő szabadságból már most jó volna egy kis izlelő. Hogyne, mikor sokan, köztük én is, elhagyjuk az intézetet, most már örökre befejezve ezzel az otthonon kívül való nevelést. Azután... Isten tudja, mi következik...

- Lola, te megint elábrándozol!

- Nem, nem... De látod Nelli, ma sem tudom, mi lesz ezután, pedig már „azután” van és még mindig sötét a jövő hosszú vagy rövid folyosója... Az lesz, előre látom, hogy szépen anyus meg apa nyakára vénülök és mint vénkisasszonynak a heteskedés lesz a rögeszmém, vagy magyarul: a bogaram!

Nelli nevetett.

- Jó, jó, de addig is folytasd.

- Tehát: amint az árnyékos kertben, a meleg délutánon az energiánkat megint nem tudtuk, mire használjuk fel, valaki elkiáltotta magát:

- Jó volna a kerítésen átmászni a szomszédos telekre, úgy sem lakik ott senki! Milyen vadregényesen emelkednek ki a fák és a magasabbra nőtt bokrok! Egy néni sincs a láthatáron. És milyen érdekes lehet a kerítésen túl!...

Néztük, néztük a kerítést, illetőleg kőfalat s előttem egyszerre törpülni kezdett az.

- Egy padot vagy széket állítunk mellé, - jelentettem ki merészen, - s egy ugrással a tetején lehetünk. Onnan leugrani gyerekjáték!

Hárman-négyen székért futottak, s akik a mászás erényét a pusztáról hoztuk magunkkal, a többiek bámulatára minden nehézség nélkül egy pillanat alatt a kőfal tetején voltunk.

Bizonyos, hogy kevesebb idő kellett a megtevéshez, mint az elmondáshoz.

A fele uton egy kissé meghökkentünk, de én, amit elkezdtem, azt be is fejezem és be sem várva a többiek határozatát, leugrottam a falról, idegen területre.

Valóban a lakatlanság benyomását keltette a fal közelében érintetlen fű, moha s az elvadult diszbokrok.

Másik három pajtásom is felbátorodott és leugrott utánam.

Előzőleg még megbeszéltük, hogy a széket nyujtsák át nekünk, hogy vissza is mászhassunk, közben pedig kerítsenek egy kampósnyelű botot vagy esernyőt, amivel aztán áthorgásszuk a széket.

Néhány lépést tettünk előre, jobbra, balra; a ruhánk meg-megakadt a vadrózsa tövisében.

Csendben voltunk, pedig ujjongani szerettünk volna. Így érezhette magát Jókai Arany embe-
rében Timár Mihály, mikor a Senki szigetén egyedül hitte magát...

Egyszerre közeledő beszélgetést és lépések zaját hallottuk! Szent Isten, az idegen kertben
voltak hozzánk hasonló élő lények!... Most mi lesz?...

Rohantunk vissza a székhöz. Egyenként ugrottak fel a lányok, én segitettem mindegyiknek,
mert még a legjobban őriztem meg a lélekjelenlétemet, míg nekik az ijedtség mintha ólmot
rakott volna a lábukra, alig birtak felkapaszkodni a fal tetejére.

Végre én is felálltam a székre és kapaszkodni kezdtem a falra.

Ekkor egyszerre megszólalt mögöttem egy férfihang:

- Segitsek, kisasszony?

Egy pillanatra visszanéztem a fal tetejéről. Jó Isten, egy daliás, szép fiatalember állt ott, finom
burberry-ruhában, simára hátrafésült fényes, fekete hajjal, napbarnított arccal. Olyan szép
volt, mint egy Apolló - de úgy kacagott, hogy a szája egyik fülétől a másikig szaladt.

Rettenetes! Rajtunk nevetett, illetőleg rajtam, mert tulajdonképpen csak engem látott meg.

Szó nélkül, hang nélkül lerepültem - nem - leestem a falról reám várakozó leánytársaim közé.

Nem volt idejük megkérdezni: mi történt, mert még a szívük verése is megállott, hogy aztán
annál gyorsabb legyen, midőn egyszerre a fal fölött, a levegőben, az idegen kertben hagyott
székünket láttuk lebegni.

- Hölgyeim! - hallottunk egy csengő, bariton hangot, - tessék áthorgászni a széket. Szívesen
átrepíteném, de félek, összetörik!

Egy pillanatig zavartan néztünk egymásra, aztán gyorsan elrohantam egy másik székért, föl-
álltam rá, s az ernyő kampójával szerencsésen átemeltem a bűnjelt.

Akkor aztán, mint a szélvész, rohantunk el mindnyájan, de én még jól hallottam az újra
felcsendülő nevetést - és te Nelli, hallani is fogom mindaddig, amig egyszer nem találkozom
vele személyesen és be nem bizonyítom neki azt, hogy rajtam nincs semmi nevetni való! És
hidd meg, Nelli, csak azért szeretnék társaságba járni, bálba menni, a nagyvilágban élni, hogy
egyszer... valahol... találkozzam vele!...

- Oh Lola, találkozni fogsz, biztosan találkozni fogsz, - erősítette Nelli, egészen föllelkese-
dve, - de mondd csak, az Istenért, miért főzöd már be a szilvás gombócot, hiszen még nem forr a
víz!

- Na látod, Nelli, így megfeledkezem arról, hogy én most tulajdonképpen mit csinállok! Ugy-
szólván gépiesen végzek minden prózai munkát! Most nézd, milyen pép lett ezekből a
szegény gombócokból! Kikapok anyustól, az holt bizonyos, - de mindegy, mégsem csinállok
most más tésztát helyette. Öntök rá egy kis tejfölt s azt mondom, hogy ez egy új kreáció.

Most megszólalt a major kis harangja, jelezte, hogy dél van. Az ebéd szerencsére, úgy, ahogy
elkészült, midőn befordult a kis kocsi az udvarra. Hazajöttek a szomszéd tanyáról anyus és
apus.

- Te Lola, vendéget is hoztak magukkal! - kiáltott meglepetve Nelli, aki a konyhaablakból nézte, mikor leszálltak a kocsiról. - Te, még pedig úgy látom, egy fiatalember!

Erre Lola is az ablakhoz rohant, de csak egy pillantást vetett ki s aztán nagyot sikoltva ragadta meg Nelli kezét.

- Jesszusom! Ez ő, Nelli, ez ő! Az én ismeretlen fiatalemberem! Apolló a Senki-szigetéről!...

- Biztos vagy benne, Lola? A kabátja gallérja fülig fel volt hajtva!

- Oh, ezer közül is felismerném!... Istenem, milyen csodálatos véletlen!... Hogyan, hol ismerkedtek meg vele anyusék?... És most itt van... Idejött hozzám... És én megégettem a sültet és péppé főztem a szilvásgombócokat!... Nelli, ha Istent ismersz, készíts gyorsan egy finom omlettet, amíg én hamar átöltözöm és fölsütöm a hajamat!

Mint a szélvész rohant el s Nelli - Isten ujját látva ebben a csodálatos találkozásban - mély megilletődésében gyorsan fölütött tizenkét tojást s lelkes buzgalommal kavargatta az omlettet, midőn benyitott a konyhába anyus és majdnem kővé meredt a tizenkét tojás héjának láttára.

- Az istenért, gyermek, mit csinálsz? Tán lakodalom van itt?

- Ne tessék haragudni, kedves néni, de a gombóc nem sikerült egészen jól, s mert láttuk, hogy vendéget tetszettek hozni, hát hamar egy omlettet készítek.

- Ezt ugyan kár volt, fiam, - csóválta a fejét a néni, - egy pár almát ha adtok tészta helyett, az is megtette volna. No de mindegy most már, csak tálaljatok hamar, mert Eisler ur nagyon siet.

- Hát Eislernek hívják? - gondolta magában Nelli egy kissé lefőzve. - Nem éppen a legszebb név. De remélem, legalább a keresztnéve Tibor, Elemér vagy Zoltán...

Nem is szólt semmit Lolának, mikor néhány perc múlva gyönyörűen kiöltözve, divatosan fölbodorított hajjal, mint egy divatkép, kilibbent a konyhába.

- Gondolod, hogy tetszeni fogok így? - kérdezte aggódalmasan, - vagy vegyem föl inkább a fehér krepp ruhámat?

- Arra már nincs idő, Lola. A néni azt mondta, hogy tálaljunk azonnal.

Amint a levest leszűrték, mint fenyegető ujj, meredt rájuk egy perzselt disznóláb, mely minden zamatját, ízét, illatát a huslevesbe hagyta...

- Most mindjárt öngyilkos leszek! - nyögött Lola majdnem elalélva. - Ezt már igazán nem lehet túlélni!....

- Ne busulj! - vigasztalta Nelli. - Ha igazi gavallér, észre sem fogja venni. És, - tette hozzá nagylelkűen, - mindenesetre azt fogjuk mondani, hogy én vagyok a főzőhetes!

Lola mély hálával szorította meg Nelli kezét, s aztán a két leány bevitte a levest az ebédlőbe.

Már az asztalnál ültek, apus, anyus és a vendég, aki tisztelettel állott fel, mikor a leányok beléptek.

- Eisler Manó ur, a szeszgyár új bérője, - mutatta be apus a vendéget.

Szerencse, hogy Nellinél volt a levesestál, mert különben Lola okvetlenül kiejtette volna a kezéből.

Eisler ur nem is volt fiatal, nem is volt szép, mint Apolló, éppen ellenkezőleg. Finom burberry-ruha sem volt rajta, hanem egy meglehetősen zsiros bekecs, s a haja sem volt fényes, fekete - sőt, egyáltalán nem is volt haja. Kopasz volt a jámbor egész nyakig.

- Hát én ezt hogy téveszthettem össze?... - tördelte magában Lola megsemmisülten, s a váratlan csalódás annyira lesujtotta, hogy szerencsére nem hallotta a Nelli elfojtott kuncogását, sem édesanyja haragos pillantásait nem látta, aki szeme villámlásával telegrafálta:
- Megbolondult ez a leány? Miért öltöztél ilyen diszbe, mintha bálba mennél! Bezzeg a hajadat fel tudod sütni - de egy ebédet megfőzni, azt nem tudsz!...

IX. Grönland és a babatündér

A napsugár végigsiklott a Duna tükrén, de mintha hirtelen kíváncsiság ébredt volna fel benne, bekukucskált egy nagy, sárga épületbe, mely a budai parton állott, egy nagy kert közepében.

Ez az ódon kinézésű, sárga épület nem volt más, mint egy leányiskola, melynek tantermében a növendékek izgatottan várták a megváltó csengetyű hangját.

Izgalomra ugyan nem volt semmi különösebb ok, de az már ősrégi szokás a tanulóknál, hogy mindig izgatottan várják a csengetyűszót, - sőt ha őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy az egész tanév alatt mindig csak ezt várják!

Különösen az egyik kis lány, aki közvetlenül a kertre néző ablak mellett ült, fészkelődött nagyon izgatottan a helyén s titkos diáknyelven odatelegrafált a szomszédjának:.

- Bözsikém, tíz percben majd mutatok valamit.

Természetesen erre Bözsike is beszüntette még azt a csekély érdeklődést is a tanár ur magyarázata iránt, amelyet jónak látott eddig mimelni, s visszatelegrafált:

- Berta, ha most rögtön meg nem mondd, örök harag!

De Berta csak kuncogott, s titokteljesen hunyorgatott a szemével, Bözsi pedig szomorú arcot vágva szorította tenyerét az oldalához.

Ez diáknyelven azt jelentette, hogy:

- Kifurta az oldalamat a kíváncsiság!

Szerencsére e pillanatban felhangzott a megváltó csengetyűszó, a tanár ur lelépett a katedráról, elhagyta a tantermet, s egyszerre olyan zsidobongás, lármá, nevetés, hancurozás kezdődött, hogy senki sem hallotta a saját szavát.

A lányok szaladtak ki a folyosóra, az udvarra, a kertbe, hogy a tíz percnyi szabadságot minél jobban kiélvezzék.

Berta karonfogta Bözsit és huzta magával.

- Látod? - sugta a fülébe, az ablak felé mutatva.

- Kit? - kérdezte Bözsike, nagyra meresztve szemét.

Berta elnevette magát.

- Azt kérdezd, hogy: mit? - mondta titokzatosan, - Gyere, majd megmutatom!

Odanyomta Bözsike arcát az ablakhoz és kimutatott a kertbe. Bözsi követte ujjának irányát és egy csoport bokorszerű fát pillantott meg, telve apró, piros gyümölccsel.

- Ez som! Nagyon finom! - sugta Berta, csettintett a nyelvével és huncutul nevetett.

Aztán összenéztek Bözsivel, megértették egymást és a következő percben már az udvaron átszaladva, nagy óvatossággal a fák mögé bujtak.

Mint két kis macska, nesztelenül surrantak tova a bokrok között, míg szerencsésen odaértek a gyönyörűen pirosló sombokrokhoz.

Egy pillanat alatt teleszedték markukat az apró kis bogyókkal, közbe persze a szájukba is dugták, amennyi csak belefért, de aztán egyszerre tanácstalanul néztek egymásra.

Hová rejtsek a „zsákmányt?”

Most is, mint mindig, Berta volt a találékonyabb.

Mind a két kis lányon fehér piké intézeti matrózbluz volt, amelyet alól gummi tart össze. A Bözsié már kissé meg volt lazulva, de a Bertáé egészen új és szoros volt.

Nem sok szót vesztegettek. Egy pillanat alatt bekerült az egész zsákmány a Berta bluzába, s aztán, mint kik dolgukat jól végezték, minden lelkifurdalás nélkül sompolyogtak vissza.

Éppen csengetésre értek fel az osztályba, oly szerencsésen, hogy senki nem vett észre, nem gyanított semmit. De már arra nem maradt ideje Bertának, hogy a zsákmányt a fiókjába rejtse.

- Sebaj, - gondolta magában, - talán majd a magyarázat alatt sikerül azt a sok kis bogyót kicsempészni a bluzomból. Hiszen földrajzóra van, a tanár ur a térképpel bajlódik, ide sem fog nézni.

Egy kissé feszélyezte a dolog. Nem mert előrehajolni, nehogy összenyomja a lány gyümölcsöt. Óvatosan kihuzta a fiókját, s éppen hozzá akart kezdeni a művelethez, mikor - ó kegyetlen sors! - egyszerre csak felharsant a tanár ur szava:

- Molnár Berta!

Berta egy kissé összeresztett, s hirtelen becsukta a fiókot. Hát nem borzasztó, hogy éppen őt hívja most ki a tanár ur felelni!

De csakhamar magához tért. A leckéjét tudta, mindig jó tanuló volt, - nyugodtan kiment a térképhez, s felelés közben teljesen megfeledkezett a somról, mely szerényen és csendesen huzódott meg a bluz alatt.

Minden felelete jól sikerült, s a tanár ur elégedetten bólongatott a fejével.

Már éppen indult vissza a helyére, mikor a tanár ur még egyszer visszahívta.

- Molnár Berta, mutassa meg a térképen, merre van Grönland? - szólt nyájasan.

Berta buzgón ragadta meg a pálcát, s egy nagy lendülettel égne, azaz északnak emelte föl.

De ekkor - oh szörnyűség, oh borzalom - felhuzta karjával a bluzt és a sok apró som egyszerre eső módjára potyogott ki belőle.

- Grönland, Grönland... - hebegte Berta, míg szeme mereven a somáradatra tapadt.

- Mi ez? Mi ez? - kérdezte haragosan a tanár ur fölhuzva szemöldökét.

- Grönland... - sóhajtotta Berta elhaló hanggal és behunyta szemét, megadással várva, ami most következni fog.

Az osztályban néma csend lett. Bözsi sápadtan ült helyén, s a tanár ur nagy erőlködéssel fojtott el egy mosolyt.

- Alig hiszem, hogy ez Grönland volna, - szólt lábával félregurítva egy előtte heverő somot. - Ez som, az intézet kertjéből való! Menjen a helyére Molnár, - tette hozzá szigorúan, s elővette a noteszét.

Berta visszatámaszkodott a padba. A napsugár ijedten röppent el az ablakról. Nem akart tanuja lenni a következő rettenetes jelenetnek, mikor a tanár ur egy szörnyű nagy négyest irt be Bertának magaviseletből.

*

- Hát ezt én nem élem tul! - nyögte Berta, Bözsi karjába kapaszkodva, mikor előadás végeztével haza mentek. - Ezt én nem élem tul! Még soha négyesem nem volt.

- Majd megkérjük a tanár urat, - szepegte Bözsi és mindenképpen igyekezett vigasztalni Bertát.

Szive mélyén érezte, hogy ő is éppen olyan bűnös, s éppen úgy megérdemelt volna egy négyest magaviseletből, csak pusztá véletlen, hogy nem ő kapta, hanem Berta.

Nagyon sajnálta legjobb barátnőjét, egy kis lelkifurdalást is érzett s borzasztóan szeretete volna valamivel kárpótolni.

Éppen egy játékkereskedés előtt haladtak el, amelynek kirakatában csodaszép babák voltak elhelyezve.

A két kis lány önkénytelenül is megállt a kirakat előtt gyönyörködni a szebbnél-szebb babákban.

- Istenem, ha nekem egy ilyen babatündérem volna, - sóhajtott Berta, egy rózsaszín selyemruhás, szőkefürtös gyönyörű babára mutatva. - Mirandának tegnap betört az orra és már olyan kopott, hogy utálom a kezembe venni!

Bözsinek mindig volt zsebpénze, igen takarékos kis leány volt, s most eszébe jutott, hogy Bertának ugyis akart a születése napjára venni valami szép ajándékot. Miért ne vegye meg most előre a babát neki? Ezzel legalább egy kissé kárpótolni fogja az elszenvedett bánatért.

Egy gyors pillantást vetett a baba nyakában lógó cédulára; 1000 korona, - olvasta.

- No, éppen van most annyi pénzem, - gondolta magában boldogan. - Bertuskám, - szólt aztán, ragyogó arccal fordulva barátnőjéhez, - várj reám itt pár percig, bemegyek ide a boltba.

- Miért? - kérdezte Berta csodálkozva, de Bözsi már a másik percben el is tűnt a boltajtóban.

- Kezét csókolom, - hangzott egyszerre kórusban feléje, s egyszerre három segéd is hajlongott előtte. - Mit tetszik parancsolni, nagyságos kisasszony?

Bözsi egy kissé megzavarodott erre a nagy udvariasságra. Még eddig neki mindig úgy köszöntek: jó napot, kis leány! Olyan piros lett egyszerre, mint a pipacs, s ha lehet, még nagyobb zavarba jött.

A segédek másodszor is megismételték:

- Mit tetszik parancsolni, nagyságos kisasszony?

Erre Bözsi mégis magához tért, s büszkén egyenesedett ki és szörnyen sajnálta, miért is nem hívta be magával Bertát, hadd lett volna tanuja ennek a lélekemelő jelenetnek.

- Kérek egy olyan rózsaszínruhás babát, amilyen a kirakat jobboldali sarkában van, - szólt hanyag előkelőséggel.

- Parancsára, - hangzott a válasz, az egyik segéd hátrament a raktárba s néhány perc múlva szakasztott olyan babával tért vissza, mint amilyen a kirakatban volt.

Bözsike megnézte és elégedetten bólintott.

- Kérem csomagolja be, - fuvolázta előkelően s a segéd szép finom selyempapírba rögtön be is csomagolta.

Bözsi elegáns kézmozdulattal vette át a csomagot aztán kiszedte pénztárcájából az ezer koronát - összes pénzét - s a legnagyobb nyugalommal átadva a segédnek, távozni akart.

A segéd egy pillanatig értelmetlenül nézett reá, aztán a kezében levő ezer koronára, majd hirtelen a távozó Bözsi elé ugrott s elibe állott.

- Kérem, kérem, - szólt hangosan, - a baba ára nem 1000 korona, hanem 100.000.

Mint a villám, úgy hatott ez a pár szó Bözsire. Ijedtében csak annyit tudott dadogni:

- Nekem nincs annyi pénzem... azt hittem... úgy láttam... 1000 korona...

A segéd gunyos mosollyal vette ki a csomagot kezéből - dehogy mondta most már többet: kezét csókolom!

Bözsi egy pillanatig sóbálványként állt ott, majd hanyatt-homlok kifelé igyekezett. De rettenetes zavarában se látva, se hallva, hirtelen nekiment egy széknak, amelyre éppen akkor egy kövér néni akart letelepedni. A széket Bözsi fellökte, a néni a földre ült le, s akkorát kiáltott, hogy majd lehullott a polcokról minden, a segédek hangosan nevettek, Bözsi pedig úgy rohant ki, hogy a szó szoros értelmében a lába sem érte a földet.

Egyenesen a Berta nyakába esett, aki kíváncsian várakozott rá az ajtóban.

- De hát mi az? Mi történt? Miért mentél be? És miért jöttél olyan gyorsan ki? - tudakolta Berta égő kíváncsisággal.

- Oh, oh, - nyögte Bözsi és sietve huzta magával Bertát. - Gyerünk innen, hamar, hamar!... Oh... borzasztó ez a mai nap! Grönland és a babatündér!... Ez sok volt egyszerre!... Gyerünk gyorsan, majd otthon mindent elmondok!...

S karonfogva egymást, busan ballagtak tova és nem is vették észre, hogy a nap milyen vidáman ragyogva mosolyog két kis lány halmozott balesetén.

X. Marika fényképe.

A kis leányt, akiről ez az igaz történet szól, nevezzük Marikának.

Marika jómódu szülők szeles, pajkos, örökké nevető gyermeke volt. Hatodmagával nevelkedett egy budai, repkénnyel befutott családi házban.

A kis virágos kert reggeltől estig visszhangzott a gyermekek vidám lármájától.

Marika már betöltötte tizennegyedik életévét, amikor hirtelen megnyult és halványszínű lett. Jókedve eltűnt, nem ugrált többet apró testvéreivel a kertben és szomorúan, sápadtan gubbasztott a lakás vagy a kert egyik sarkában.

- Vérszegény a kis lány - mondta a doktor bácsi, aki kicsi koruk óta kezelte a ház összes apróságait, - és vasas orvosságot rendelt neki.

Marika immel-ámmal szedte a vasat. Bár az nem is használt sokat.

- Levegőváltásra van szüksége, - jelentette ki aztán határozottan a doktor bácsi. - Tengeri fürdő volna a legjobb!

Igen ám, légváltás, tengeri fürdő! De hogyan és hová? Könnyű ezt elgondolni, de nehéz keresztülvinni.

Édes hazánk legszebb részei, csodás fürdői, remek fenyvese, féltett tengere, minden, minden idegen kézben... Vajjon hányan vannak, tisztviselő-családok, akik győzik manapság a fürdözést, utazást?

De hát a jó Istenke minden gyermek mellé nem is egy, de két védőangyalt rendelt. A jó apuskát, aki mindenről gondoskodik és az édes anyuskát, aki addig-addig töpreng, igazgat, ügyeskedik, míg ezt a gondoskodást kellő módon lehetővé teszi.

Igy volt Marikáéknál is.

Még aznap este, mikor a gyermeksereg már régen nyugvóra tért, anyuska hosszú, kimerítő levelet írt Róza néninek, Abbáziába.

Róza néni, aki édes unokatestvére volt anyuskának, s szép kis villája volt Abbáziában, nem is késett a válasszal.

- Készüljetek sürgősen, jövök fel Budapestre, s néhány napi bevásárlás után viszem magammal Marikát, - ez volt a levél tartalma.

Nehéz leírni, micsoda örömteljes csatakiáltásba tört ki a hat gyermek ennek hallatára.

Majd széttépték Marikát kérdéseikkel.

- Mikor megy? Meddig marad? Örül-e a tengernek? Hol fog majd fürödni? Hoz-e majd sok kagylót és csigát? Nem fél-e a tengeri betegségtől? - Ilyen és más hasonló kérdésekkel ostromolták napestig Marikát, aki bizony közel volt hozzá, hogy elbizza magát.

Hogyisne, mikor ilyen fontos esemény középpontja, akinek külön varr most egy házivarrónő két új szép kis nyári ruhát egyszerre és egy fekete szatén fürdőruhát!...

Szerencsére anyuska éles szeme idejében észrevette és ellensúlyozta azt a kis ártatlan gőgöt, mely ott csirázott Marika szívében, alkalmas időre várva, hogy hirtelen kiviritson.

Telt-múlt az idő, repültek a napok és egy délután a Déli vasut füstös pályaudvarán, ott bucsuzott Marika öt pityergő testvérkéjétől és meghatott szülőitől, Róza néni oldalán.

- Aztán irj mindennap! - hallotta még édes anyja hangját.

- Hozzál sok kagylót magaddal!

- Küldjél képes levelezőlapokat!

- Nekem tarka csigákat! - hangzott még utána, mikor már a vonat indulóban volt.

Marika integetett zsebkendőjével, ameddig csak egy kanyarodónál el nem tűnt előle a pályaudvar utolsó oszlopa is.

Aztán csakhamar felszárította könnyeit, melyeket a bucsuzásnál potyogtatott és teljes szívéből élvezte az utazást, amelyben még eddig soha sem volt része.

Leirhatatlan volt öröme, amidőn a vonat ablakából először életében megpillantotta tengert. Hát még mikor megérkeztek Abbáziába s az ottani élet ezernyi újdonsága, szépsége feltárult előtte!

A jó Róza néni szeretetteljesen kényeztette, becézte, s gondja volt rá, hogy kis hugának mindenben része legyen.

Együtt fürödtek, csónakáztak. Hol Fiuméba rándultak hajón, hol a regényes szép voloscai parton sétáltak. Máskor ismét Lovrana felé mentek, órákig elnézdegélve a tenger csodálatos színjátékát s a dalmát halászok festői vitorláit, amint alig lebbenve, halk siklással távolodtak Veglia és Cherso szigetek felé.

Marika gyorsan visszanyerte azelőtti rózsás arcszínét és fürgeségét. A pompás tengeri levegő csodás hatással volt reá és néhány hét múlva nyoma sem volt a sápadtságnak, vérszegénységnek.

Róza néni néha a „Quarnero”-nak nevezett uzsonnahelyiségbe is elvitte Marikát.

Itt vigan szóló zene mellett járta a fiatalság a táncot. Róza néni barátnőinek egy-egy diák fia néha Marikát is megtáncoltatta, s ilyenkor a kis lány majd kibújt a bőréből, úgy örült.

Hogy boldogsága teljes legyen, új barátnőre is szert tett, egy Elli nevű tizenöt éves fiatal leányban.

Elli kedves, jólnevelt leány volt, csak egy hibájáról nem tudott leszokni, bármennyire is csipkedték érte. Tudniillik módfelett szeretett nagyozolni.

Két idősebb nővére, Aranka és Etelka mellett valahogy azt képzelte, hogy ő is nagy leány már. Így aztán addig beszélt és magyarázott Marikának, míg az elszédülve a „felnőtt hölgy” csálhatatlan ítéletétől, mindenben vakon követte új barátnőjét.

Dehogy is mert volna ezentúl „gyermekesen” ugrálni, futkározni és nevetgélni, úgy, mint oda-haza. Egész nap fontoskodva sugtak-bugtak Ellivel, karonfogva, peckesen sétáltak a tengerparton és fölényesen mosolyogva lenéztek minden szerintük „gyermekes” mulatságot.

Marika leghőbb vágya volt, hogy szüleit és budapesti barátnőit egy szép, tenger mellett készült fényképpel lepje meg.

Szorgalmasan gyűjtötte e célra a Róza nénitől kapott centesimiket. Amikor már csaknem együtt volt a szükséges tíz lira, haditanácsot tartott Ellivel.

- Milyen pózban fogod levétni magad? - kérdezte Elli.

- Róza néni azt mondta, hogy hétköznapi ruhában és a rendes hajviselettel álljak a fényképező gép elé, - felelt Marika kissé bizonytalanul.

- Hova gondolsz? Csak nem készítettél ilyen nyárspolgári fényképet? Hiszen mindenki csak mosolyogna rajtad! - szörnyülködött Elli. - Különben is - tette hozzá élelmesen - szükségtelen Róza néninek bejelentened, mikor a fényképészhez mégy, hiszen akkor nem lenne meglepetés. Szép festői ruhát kell felvenned s a hajadat ki kell bontani, hogy érdekesen libegjen a szélben. Ki is hord ma már ilyen paraszti varkocsot! - nevetett és meghúzta Marika kétoldalt lógó szép sima, tömött hajfonatát.

- Igaz, - szégyenkezett Marika, - de lásd, anyuska is, meg Róza néni is azt mondják, hogy a hajad csak ilyen sima, egészséges viselettel lehet megőrizni és ápolni addigra, míg nagy leány korunkban majd föltüzzük. Meg aztán nem is ismernének reám odahaza, ha valami cifra ruhában, szokatlan hajviselettel lepném meg anyuskákat.

- Bizd csak reám, jobban értek én az ilyesmihez, hiszen én már nagy leány vagyok! - jelentette ki Elli fölényesen, ellentmondást nem tűrő határozottsággal a még mindig habozó Marikának. - Nem engedhetem meg, hogy nevetségessé tedd magad olyan kis „babi”-beállítással. A hajadat majd Loreley-módra kibontjuk és valami ürüggyel kicsened a Róza néni fürdőköpenyegét. Én majd görögösen megtüzőm rajtad és a Volosca felé vezető ut nagy szikláján fényképeztetted le magad, mint Ariadne, Naxos szigetén. Gyönyörű leszel!

Ennyi csábító rábeszélésnek valóban nehéz volt ellentállni.

Marika dobogó szívvel készült a nagy eseményre és napi sétájuk alatt ezernyi apróságot tervezgettek és beszéltek meg Ellivel.

- Nini! Amott jön a fiumei fényképész! - sikitotta örömteljesen Elli, amint egyik délelőtt a tengerből kimagasló kérdéses szikla mellett tartottak terepszemlét. - Siess, adj neki két lira előleget és rendeld bátran ide holnap délutánra.

A tengerparton, fényképező-géppel a kezében, itt-ott megállva és a tengert nézegetve, egy férfi közelgett lassan feléjük.

Marika határozott léptekkel sietett elébe.

- Bizonyára olasz, nem tud magyarul, majd németül szólok hozzá, azt megérti, - gondolta Marika sebtiben és összeszedve minden komolyságát, Elli barátnőjétől ellesett méltósággal szólította meg az idegen férfit, feléje nyújtva a két lirát.

- Jó reggelt! Legyen szíves holnap délután öt órakor itt a szikla előtt rólam egy tucat felvételt készíteni. Itt az előleg. De pontos legyen ám!

A fényképész elnevette magát; hol a kinyújtott kezü Marikára, hol az odasiető Ellire nézett.

- Ezek az olaszok, úgy látszik, nagyon korlátoltak - jelentette ki a mindentudó Elli magyarul. Majd végiggondolva csekély olasz tudományát, tört olaszszággal igyekezett megértetni a fényképéssel kívánságukat.

- Si, signorina, domani à cinque ore! (Igenis kisasszony, holnap öt órakor) - mondogatta nevetve a fényképész, s vidáman zsebre vágva a Marika két liráját, siető léptekkel távozott.

- Vajjon miért nevetgélte úgy? - villant át Marika agyán, de nem ért rá töprengeni, mert Elli karonfogta és hívta magával.

- Na látod, - magyarázta neki fensőbbsséggel, - így kell mindent erélyesen elintézni, mindenféle gyerekes habozás és tétovázás nélkül. Ez a fődolog!

Felvirradt a nagy nap.

A szerencse különösképen kedvezett Marikáéknak, mert Róza néni a délután háromórai hajóval Fiuméba rándult.

Négy óra felé fürdőköpennyel, pénzzel, uzsonnával megrakodva sietett a két leány a voloscai szikla felé.

A parton a sziklával szemközt levő padra letelepedtek és sietve nekiláttak a készülődésnek.

Elli a Róza néni puha, könnyű nyersselyem köpenyébe beburkolta a lenge fehér ruháját Marikát és ügyes ujjával szaporán öltögetve görögös redőkbe szedte a puha selymet.

Majd kibontotta Marika szép, dus gesztenyebarna haját és festői módon szétteregette vállain.

- Most pedig vedd le a cipődet és harisnyádat és gázolj át a sekély vizen a szikláig. Ott meg is uzsonnázhatsz, míg a fényképész jön, - rendelkezett Elli.

Marika ellenkezés nélkül fogadott szót. Felmászott a sziklára, jóízűen elköltötte az uzsonnáját, aztán Elli utasításai szerint igyekezett minél klasszikusabb pózban elhelyezkedni.

- A ballábodat nyujtsd ki jobban... A karodat tedd a fejed alá... A hajadat húzd lejjebb a válladra... Ugy - rendelkezett Elli szemközt ülve a padon s mustrálgatva Marikát. Marika meg engedelmesen irgett-forgott a sziklán, nyujtogatta a karját, lábát, ahogy Elli kívánta és képzeletében már látta a csodaszép képet, melyben álmélkodva fognak gyönyörködni szülői, testvérei és összes barátnői!

Telt-múlt az idő, öt óra már elmúlt néhány perccel s a két leány türelmetlenkedni kezdett.

- Jöhetne már az a talján fényképész, - mondogatta Elli a sziklán kuporgó barátnőjének, aki kezdte már egy kissé kényelmetlennek találni a helyzetet és keménynek a sziklát.

A fényképész nem jött, ellenben más váratlan vendég érkezett helyette.

Az ég hirtelen beborult, sűrű fekete felhők gomolyogtak egymás hátára s rettenetes szélvihar kezdte verni, csapkodni a tengert. A hullámok feltornyosodtak, s mint fehér tarajos farkasok rohantak bőszen előre és dübörögve, suhogva, zugva vágódtak neki a sziklának, amelyen Marika festői pózban elomolva várta a fényképészt.

- Jaj, én nem szeretem itt! - kiáltott Marika, s megfélemlenve a festői pózról, hirtelen felugrott s hamar lehuzta megint a cipőjét, harisnyáját, hogy átlábaljon a vizen.

- Vissza ne gyere, hiszen derékig érnek már a hullámok! - kiáltotta Elli, de mintha nem csengett volna oly biztosan és fölényesen a hangja, mint máskor.

Huhuihui!... sivitott, dübörgött gorombán és kiméletlenül a szélvihar, a hullámok felágaskodtak és még nagyobb erővel csapkodták a sziklát. A sűrű fekete felhők mintha megnyíltak volna, úgy öntöttek magukból a záport, egyik villám a másikat követte s úgy zengett, dörgött az ég, hogy félelmes volt hallani.

Most átcsapott az első hullám a sziklán, ahol Marika mint egy ázott ürge kuporgott, régen megfélemlenve minden méltóságáról.

- Jaj, jaj, jaj! - sikoltozott kétségbeesetten Marika. - Jaj, végem van! Minek is hoztál ide, Elli, itt fogok elveszni, nem tudok uszni! Belefutlakok a vízbe! Jaj, jaj! Bár ne hallgattam volna rád! Segítség! Segítség!...

Elli esze nélkül rohant a szakadó esőben a néhány percnyi távolságban levő csónakház felé.

Amily gyorsan csak lehetett, oly gyorsan jött vissza csónakon, egy csónakos emberrel, aki azonnal rendelkezésére állott, mihelyt megtudta, miről van szó.

Ki tehet azonban arról, hogy míg Elli lélekszakadva rohant el és tért vissza, az alatt a néhány percig tartó nyári zivatar is elvonult.

De oh, mi lett az alatt szegény görögruhás Marikából!

Haját a szél össze-vissza kuszáta, a heves záporban bőrig ázott, a fehér selyemköpeny maszatosan, sárosan tapadt hozzá, s arca vörösre dagadt a sirástól. Ugy kuporgott ott a sziklán, mint a kétségbeesés szobra.

Reszketve, fogvacogva mászott bele a csónakba, s éppen mire a parthoz értek, a felhők elvonultak, a szél elült s ragyogva, szikrázva sütött ki a nap.

Marika szenvedéseinek mértéke azonban még nem telt be.

Mikor csuromvizesen kiszállt a csónakból és gyorsan cipőt és harisnyát akart huzni, rémülve vette észre, hogy a nagy izgalomban elvesztette az egyik cipőjét.

Valószínűleg beleejtette a tengerbe, mikor a szikláról lemászott.

Még magához sem tért ijedtségéből, még sejtelve sem volt róla, hogyan fog hazáig eljutni egy cipővel, - mikor két lába van, - midőn egyszerre csak a közelben hangok hallatszottak, s egy vidám társaság bukkant ki a kanyargós tengerpart közeli fordulóján.

Elli két nővére, Etelka és Aranka közeledtek, akik a kis lányokat indultak megkeresni, néhány fiatal leány és fiatal ember társaságában.

Csodák csodája, a tegnapi fényképész is köztük volt, sőt olyan színezete volt a dolognak, hogy ő vezette az aggódo társaságot a kis lányok nyomába.

Elli és Marika csak álltak ott, mint két sóbálvány, csuromvizesen - de sajnos, nem olvadtak el, mint ahogy legjobban szerették volna.

Sőt még olyan könyörületes sem volt irántuk a föld, hogy bár megnyílt volna alattuk s elnyelte volna őket, mikor Aranka kissé gonoszkodó mosollyal bemutatta nekik a fényképészt, olyan elfogulatlanul, mintha egyáltalán észre sem vette volna, milyen siralmas állapotban állanak ők ott.

- Gyerekek, hadd mutassam be nektek Olga barátnőnk bátyját, aki tegnap reggel érkezett meg; Takács Viktor, tanár ur.

A tanár ur udvariasan meghajtotta magát a két kislány előtt és hibátlan magyarsággal így szólt:

- Bocsássanak meg hölgyeim, hogy a rossz időjárás miatt kissé elkésve érkeztem. Amennyire nehéz felfogásomtól telik, - tette hozzá és itt mosolyogva tekintette a szinte kővé vált Ellire, - pótolni fogom a mulasztást. Parancsolnak talán most egy felvételt?

- Kö... kö... köszönjük, most nem kérünk, - hebegte Elli, de szavai elvesztek a hangos kacajban.

A kis társaság vidám nevetéssel távozott.

- Szaladjatok haza, gyerekek, - kiáltott még vissza Etelka, - és öltözzetek gyorsan át, nehogy megfázzatok.

A tanár ur még néhány lépést visszamaradt, s Marika vizes kezébe csusztatta az előlegül kapott két lírát.

- Miután nem szolgáltam meg érte, nem tarthatom meg, - mondta nevetve, megemelte sapkáját, s aztán ő is a többiek után sietett.

A két leány néhány másodpercig szótlánul meredt egymásra.

Majd Marika hirtelen megfordult s fél cipőjét, harisnyáját kezébe szorítva, mint a szélvész elszáguldott, mezitláb, nyitott hajjal, vizesen, a görög palást romjaival vállán.

- Marika, Marika, állj meg na, hiszen nem olyan nagy baj! De hát hova rohansz? - kiáltozott Elli szintén futásnak eredve.

De Marika csak szaladt, szinte repült, míg haza nem ért.

Róza néni már visszatért Fiuméből és csendesen olvasgatva az ujságot, várta őket a lugasban.

Marika egyszerre mint a fergeteg dördült elébe s keserves sirással borult az ölébe.

- Jóságos Isten, mi történt, gyermekem? - rémüldözött Róza néni. - Hiszen csupa víz vagy! És meztláb! És miért sétálsz az én fürdőköpenyemben?

Marika nagy szepegés, sirás és sóhajtozás közt bűnbánóan elmondott mindent és Róza néni alig birt egy mosolyt visszafojtani. Hogyne, mikor Marika gyónásában az volt a kiemelkedő pont, hogy vajjon mit is fog róla az az idegen fiatalember most gondolni!

- Kis buksi! - vigasztalta meg Róza néni a zokogó kis lányt - nem baj, én ismerem a tanár urat, egy jó barátnőm fia, ne félj, nem mondja el senkinek Budapesten, hogy őt fényképésznek nézted, s Ariadne-kosztümödben Naxos szigetén csuromvizes lettél! No, öltözz át hamar, s menjünk sétálni. Ami pedig a fényképeket illeti, azokat majd én készíttetem el rólad.

Ugy is történt. De Marika és Elli között a nagy barátság e naptól kezdve némileg meglazult, mert Marika ezentul nagyon is meggondolta, hogy nagyzó barátnője tanácsát mindenben olyan vakon kövesse-e?

XI.
Karácsonyi cukorkák.
(Mancika monológja.)

Hófehér, tiszta kötény előttem, tiszta csipkegallér pirospöttyös háziruhámon.

A tükör előtt megigazitom a hajamat, bájosan belemosolygok, s evvel a bájos mosollyal ajkamon indulok ki szakácsnői birodalmamba, ahol a piaci táska mélyén titokzatos, kíváncsi dolgok alusszák Csipkerózsika álmukat, s az én bűvös intésemre várnak, hogy életre keljenek.

Reszkető kézzel nyulok bele, szivdobogva rakosgatom ki az asztalra.

No most, most az egyszer megmutatom, mit tudok!

Hat féle szaloncukrot készítek a karácsonyfára, értitek, *hat félét* és Gerbeaud valószínűleg szégyenletében a föld alá süllyed, vagy ha nem, hát legalább is elkéri tőlem a receptet és ezen-tul az én utasításom szerint fogja a cukorkáit gyártani!

Mert most végre tisztában vagyok vele, hogy hogyan kell jó szaloncukrot készíteni.

Eddig sohasem sikerült; vagy folyékony, ragadós maradt, vagy harmadnapra úgy megkeményedett, hogy baltával kellett kettévágni s a foga tört bele annak, aki beleharapott.

De most! Ide figyeljete, hogyan fogom elkészíteni.

Hát legjobb lesz először is tüzet rakni. Így. Ezzel is bebizonyítom, hogy milyen ügyes kis gazdasszony vagyok, hogy egy-kettőre meg tudom rakni a tüzet. Lám milyen jól ég!

Most pedig elrakom ezeket a lábasokat innen az asztalról, mert akkor nem tudom áttekinteni a dolgokat (s még azt mondja anyuska, hogy én rendetlen vagyok!...)

Ez a nagy, fehér, épzománcu lábas jó lesz a cukornak, ezt künn hagyom.

Itt van ebben a papírzacskóban egy kiló finom porcukor, ezt ide teszem melléje, - nem - ezt mindjárt bele is öntöm, hogy ne foglaljon helyet. (Kissé kiömlött, úgy látszik lyukas volt a zacskó, nem baj, összeseprem.)

Most idekészítem a különféle izeket, amivel meg fogom izesíteni a cukrot szépen sorban.

Negyed kiló dió, finomra megdarálva, tíz deka csokoládé; aztán kétféle lekvár, barack és ribizke, mindegyik külön, tizenöt deka; aztán egy egész citromot buzgón körülreszelgetek s a levét kinyomom. No, egy kettő, három, négy, öt...

Jesszusom, kávé nincs, pedig ez a hatodik.

Na nem baj, ez mindjárt megvan. Perc alatt befőzöm a kávé és beleöntöm a szűrőbe.

Igaz, hogy beleragad, nem akar lemenni! Juj, most mit csináljak vele! Rázogatom, piszkál-gatom, na, végre valahogy átnyomom.

Hát kicsit üledékes, az igaz, de ez a cukorban remélhetőleg nem fog látszani.

Most már itt van mind a hatféle iz szépen egymás mellé rakva; odateszem a porcellántálakat, amire ki fogom önteni.

Na, most már tehát kezdhetek a főzéshez.

Lányok, elárulom a titkomat, hadd tudjatok ti is ilyen pompás cukorkát készíteni.

A fortély a csak az, hogy az ember finom, jó porcukrot használjon, a világért se darabos- vagy kristálycukrot, mert akkor vége, nem sikerül, hanem csakis finom porcukrot és ne vizet tegyen bele, hanem tejet.

Egy kiló cukorhoz egy vizespohár tejet.

Merész elhatározással bele is öntöm a tejet, jól megrakom a tüzet és tulvilági mosollyal ajkamon kezdem kevergetni a sűrű pépet.

Nagyot, megkönnyebbültet sóhajtok.

Arcom, amelyen az előbbi műveletek alatt az aggodalom árnya borongott, újra kiderül s úgy nézek végig a megrakott asztalon, mint a győztes hadvezér a csatatéren.

Egy pár tánclépést teszek, egy kis fox-trotot lejtek az asztal körül, de aztán hirtelen elkodom.

Istenem, milyen csacsi vagyok én!

Hát nem szép dolog ez, ha az ember ilyen helyesen, rendesen sűrög-forog a konyhában, az arca rózsásra pirul, (kár, hogy most nem hagyhatom itt ezt a cukrot, hogy megnézhetném magam-a tükörben, igaz-e?) - és olyan helyre kis háziasszony formája van!

Hiszen tulajdonképpen ez a nő igazi hivatása - és nem a gimnáziumban tanulni, vagy pláne poros, füstös hivatalban ülni.

Ha Feri most látna, hogy elfacsarodna a szive! Talán mégis hozzá kellett volna mennem? No persze, csak abban az esetben, ha csakugyan megkért volna... (Már sűrűsödik! No csak tovább, szünet nélkül kavarni!)

Az bizonyos, hogy ha férjhez megyek, hat darab ilyen szép, nagy fehér konyhakötényem lesz - és szaloncukor állandóan lesz a házamnál, melyet én magam készítek. (Meg kell rakni ezt a tüzet, mert elhagyja a forrást!)

Hiába, én egy pályát tévesztett nő vagyok! Az Istenke is menyecskének teremtett - és még egy komoly, igazi kérő sem mutatkozik a láthatáron, pedig már tizennyolc éves multam.

Kár az ilyen háziasszonyi tehetségért, hogy így parlagon heverjen. Itthon úgy sincs tekintelyem. Határozottan háttérbe szorítanak, míg egy megértő férfisziv...

Oh, Teremtő Istenem!... Mit csináljak!... Hű... hogy fogjam meg!... Juj, juj, mind kiszalad...

Hamar... hamar... hol van egy ruha... Jaj, csak hozzá mernék nyulni... Rettenetes, fele a sparherden van!... Na, most már megsüthetem!...

Alá s fel szaladgálok a konyhában, keservesen pityergek, a szép, finom cukor sűrű tömegben folyik ki a lábasból, a tűzhely oldalára, meg a földre...

Én egy darabig csak megdermedve nézem, aztán halálmegvetéssel hozzákapok egy konyharuhával, hogy a következő percben hörögve hajítsam le az asztalon véletlenül ott felejtett hagymás deszkára.

Aztán, mint a kétségbeesés szobra állok ott előtte, egy kandirozott konyharuhával a kezemben és két hatalmas hólyaggal az ujjamon, amelyet keserves sirással nyalogatok...

Az első nagy fájdalom és ijedség elmúltával végigtekintek művemen.

És csak akkor rémülök meg igazán, mert a lábasnak csak a fenekén uszkált egy kis sárgára sült cukor, az oldalán pedig az aggteleki cseppkőbarlangot megszégyenítő fürtök lógtak vészes keménységben.

Oh finom, porhanyós szaloncukor, álmaim álma, hova tűntél el az égi homályban?...

...Azt hiszem, még soha senki olyan rettenetes fürgeséggel nem tüntette el bűnének nyomait, mint szerény személyem a kiömlött cukrot felkaparta és összekotorta, folyton azon imádkozva, hogy csak most be ne jöjjön valaki a konyhába!...

Még a cseppkőbarlang kövületei voltak egyetlen vigasztalásom, mert azokat legalább vissza lehetett a lábasba kaparni.

De hát hol marad a becsület? A háziasszonyi nimbusz?

Néhányat lopva kisandítottam az előszobába, az éléskamra felé, aztán végső elkeseredésben végrehajtottam mentési műveletemet. Még egy félkiló cukrot belezuditottam a sütlábasba (oh, most jó volt a kristálycukor is!), aztán egy-két kanál tejjel föleresztettem és alázatos sóhajjal kevergettem még egy kicsit.

No most ki a tálra, talán a finom izek segitenek rajta!

Szétraktam hatfelé s beleöntögettem a különböző finomságokat.

Hát színe lett tőlük, az igaz, de a majdnem folyékony cukorban a cseppkőbarlang fürtök tán-
torithatatlan keménységgel uszkáltak, s én hiába próbáltam azokat teljes erőmből és jobb
ügyhöz méltó buzgalommal szétdörzsölgetni.

Hosszas küzdelmek után végre ott diszelegtek a tálak az előszoba-szekrény tetején, jótékony
félhomályban, merészen szétkent, ragacsos péppel megrakva, amelyekkel én dobogó szívvel,
reszkető hangon dicsekedtem el erősen hangoztatva, hogy mind meg fognak keményedni.

Hát megnyugtatlak benneteket, kedves leánypajtásaim. Nem keményedtek meg.

Sőt ellenkezőleg, a belekevert sok izesítőtől nyultak a világ minden tája felé, ha a késsel köze-
ledtem feléjük, azzal a hiu elhatározással, hogy felvágom őket.

Erre aztán anyus ellentmondást nem tűrő energiával nekilátott, összeöntötte az egészet egy
lábasba, főzte, gyurta, simította, pofozta, az egész házban minden épkézláb ember fülig
cukros lett tőle, s egy egész napi kemény munka után sikerült valami cukorformát létrehozni,
de ahhoz a „szalon” elnevezés tulfinom volt, legfeljebb parasztszobának lehetett volna hívni...

S utoljára csak annyit sugok meg, hogy megjegyeztem magamnak, milyen színű papirosban
vannak a lekvárosak, mert azok lóghatnak tőlem a karácsonyfán itéletnapig!...

XII. A századik szürke ló.

- Ugyan ne beszélj nekem! Hiszen ez egyenesen nevetséges!
- Nézd, Klárika, tudod, hogy én sem vagyok babonás, én is kinevetek mindenkit, aki a babonákban hisz, de azért ezek az apró-cseprő kisleány-babonák olyan kedvesek... és... és... én tudok eseteket, mikor be is teljesedtek!
- Igazán! No ne mondd!
- Igen, igen, hiába gunyolódsz! A nővérem tavaly András-napkor böjtölt egész nap, este hét-águ papircsillagot tett a párnája alá, a hét ágra hét férfinév írt föl, s hajnalban a párnája alá nyult és az egyik ágot leszakította... és... és...
- És?
- És Béla volt ráírva! És ugy-e, hogy egy esztendő sem telt bele és Béla lett a férje!
- Pusztá véletlen. De az is lehet, hogy a csillagnak mind a hét ágára Bélát írta föl, hiszen már akkor udvarolt neki Balázs Béla.
- Oh te hitetlen Tamás! De hát ahhoz mit szólsz, mikor Esztike Szilveszterkor gombócot főzött, s minden gombócban egy-egy szelet papírra egy férfinév volt fölírva. Amelyik gombóc leghamarább feljött a fővövizben, azt kihalászták... és... na mondd tovább, hiszen te is jelen voltál?
- Na igen, Józsiás volt ráírva. Tréfából írtuk rá és csempésztük ezt a fura nevet az Elemérek meg a Zoltánok közé, mert hiszen se nekünk, se Esztikének Józsiás nevű fiatalember ismerősünk nem volt.
- És Esztike majd megpukkadt mérgében, mert ő mindenáron Imrét akarta kihuzni, aki akkor udvarolt neki. Na... és aztán mi történt?
- Hát igaz, igaz; egy félév múlva megismerkedett Erdélyben, ahova a nagynénjét látogatni ment, Molnár Józsiással, avval a dúsgazdag székely fakereskedővel, s két hónap múlva már megvolt az esküvő is!
- És most a világ legboldogabb kis székely menyecskéje. Na látod. Hát ehhez mit szólsz?
- Azt, hogy ez is pusztá véletlen. Valószínűleg akkor is Molnár Józsiás lett volna a férje, ha Imrét huzza ki a gombócból. Nézd, Erzsikém, nem való az ilyen csacsiságok a mai modern, dolgozó lányoknak. Ez jó volt és mulatságos volt akkor, mikor a lányoknak nem volt egyéb dolguk, mint ültek otthon és harisnyát foltoztak és várták a királyfit. Mikor az egyetlen életcéljuk, érvényesülési lehetőségük, pályaválasztásuk, jövőjük, életbiztosításuk a férjhezmenés volt. De ma!... Ma, mikor minden leány önálló, intellektuel lehet és élheti a maga egyéni életét, ma igazán nem fontos a férjhezmenetel kérdése.
- És Forbáth Klárika, a kis önálló intellektuel, a kiváló iparművésznő, büszkén egyenesedett ki, míg legjobb barátnője és örökké vitatkozó társa, Kolozsi Erzsike valami olyasfélét morgott, hogy de bizony ma is csak éppen olyan fontos a leányoknak a férjhezmenés kérdése, mint ezer vagy kétezer év előtt, csak éppen hogy az egyik őszintén bevallja, a másik meg nem vallja be.

- Tudod mit, - tette hozzá aztán, - én még azt is bevallom most neked, hogy bizony én olyan kíváncsi vagyok arra, hogy ki lesz a jövődöbelim, hogy már több mint hat hete számlálom a szürke lovakat!

- Micsoda? - nevetett föl hangosan Klárka. - A szürke lovakat? Hát ugyan mi összefüggés van a szürke ló meg a te jövődöbelid között? Még ha szürke csacsit mondtál volna!...

- Jó, jó, csak csufoldj, - duzzogott Erzsike, - most már aztán nem mondok többet semmit.

- No ne haragudj, drága kis pöttyöm! - kérlelte Klárka. - Soha többet nem nevetek, csak mesélj tovább a szürke lovakról. Borzasztó kíváncsi vagyok rá.

- Hát a dolog úgy áll, - kezdte nagy fontoskodva Erzsike, - hogy mindig figyelni kell, akármerre járunk a szürke lovakat és meg kell számolni őket, s ha már a századik szürke lovat is megláttuk, a legelső férfi, akivel azután találkozunk és kezet fogunk - az lesz a férjünk!

Klárka minden ígérete ellenére, hogy komolyan veszi a dolgot, nem tudta nevetését visszatartani.

- Óriási! - kacagott újra meg újra. - Pompás! Nagyszerű! Csak azt szeretném mégis tudni, miért kell éppen szürke legyen a ló!

- Mert az nagyon ritka, - magyarázta komolyan Erzsike. - Kérlek, én már hat hete számlálom és még csak tizenegyig tudtam fölvenni. Mikor lesz ebből száz! Pedig jaj de kíváncsi vagyok, hogy ki lesz aztán az első, akivel kezet fogok!... Ez olyan izgalmas!...

*

Klárka még az uton is nevetett, mikor hazafele ment, az Erzsike babonáján.

Milyen kis buták is ezek a lányok!

Hát hiszen szó sincs róla, tréfának, bolondságnak megjárja, tényleg van benne valami komikusan izgalmas, figyelni és számlálni a szürke lovakat, - de komolyan venni ilyesmit, - hát ez már igazán abszurdum!

Ugy el volt merülve gondolataiba, hogy észre sem vette, amint az utcán keresztülment, hogy egy kocsi jött vele szembe.

- Hó, hahó! - kiáltozott a kocsis és Klárka megriadva, ijedten ugrott félre.

Lihegve állt meg a járda szélén s nézett föl a kocsisra.

- Nini! - mondta egyszerre magában és elmosolyodott.

Csinos, magas, sárga hajtókoszi volt, amely majdnem elgázolta, s egy hetykebajuszu, zöld vadászkalapos, barna arcu fiatalember hajtotta a két tüzesvérű szürke lovat, amely eléje volt fogva.

- Két szürke ló! - mosolygott magában Klárka. - Mit nem adna ezért Erzsike, ha ő találkozott volna vele!

Megfordult és utána nézett a kocsinak; abban a pillanatban a fiatalember is megfordult s Klárka még látta, amint a kocsi tovarobogott, hogy a kalapját hirtelen lekapja és köszönti őt.

Klárka bosszankodott is, meg restelte is a dolgot és sietve ment tovább.

- Ez még azt képzelem, hogy őt néztem! - mérgelődött magában, s már alig várta, hogy hazaérjen.

Most újra egy kocsi jött szembe, - budapesti utcákon ez igazán nem csodálatos, - de az volt a csodálatos, hogy ezt is egy szürke ló huzta.

- Már három darab! - számlálta magában Klárika. - Ott meg ni a negyedik! Ejnye, de furcsa, eddig észre sem vettem, hogy szürke lovak is vannak a világon. Ugy látszik, mégsem olyan ritkaság, mint Erzsike képzele.

Másnap, mikor az utcán járt, önkénytelenül is figyelni kezdte, de nem látott egyet sem.

Ez egy kissé bosszantotta, mert föltette magában, hogy három-négy nap alatt százat fog meg-számlálni s aztán megtréfálja vele Erzsikét, - de nem sikerült, mert egész héten nem találkozott egyetlen szürke lóval sem.

Ellenben a rákövetkező héten egy nap alatt ötöt számlált meg.

- Hát ez igazán furcsa! - mosolygott magában, s hogy-hogy nem, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy éppen olyan buzgón figyel és számlálja a szürke lovakat, mint Erzsike s versenyeznek egymással, hogy kinek van több és ki lesz hamarabb készen vele.

- Egészen mulatságos játék! - nevetgélt vidáman Klárika, de persze eszébe sem jutott, hogy komolyan vegye a dolgot, mint Erzsike, aki minél közelebb jutott a századikhoz, annál lázasabb izgalommal és kíváncsisággal várta a további fejleményeket.

Már a kilencvennyolcadikat számlálta Klárika, midőn egy napon levél érkezett nagynénjétől, Kata nénitől, amelyben meghívta őt szüretre Laci öccsével együtt.

Kata néninek gyönyörű nagy szőlője volt Magosfalván, - Klárika és Laci paradicsoma nyáron át, - amíg kicsinyek voltak. Most meg, mióta Klárika nagy leány lett, no meg a fillokszera nem ette meg a szőlőt, Kata néni a hajdani, hét vármegyére szóló vig szüreteket kezdte visszaidézni.

Kata néni azt is írta, hogy szeretné, ha Klárika néhány nappal hamarabb jöhetne, hogy az előkészületekben segítségére legyen.

- Természetesen hamarabb megyek, - mondta Klárika öntudatos fölénnyel, - szegény Kata néni igazán nem is tudna elkészülni mindennel nálam nélkül. Holnap reggel indulok.

- Egyedül akarsz menni? - aggódott anyuska. - Inkább várd meg Lacit, hiszen holnapután már kikapja a szüreti vakációt.

- Ugyan anyuskám, - legyintett kezével Klárika, a nagy iparművész, a gyönyörű lámpa-ernyők és izléses divánpárnák tündérkező tervezője és készítője, - csak nem tartasz még most is gyermeknek, hogy ne utazhatnék egyedül.

- De át kell szállani! - vetette ellen szinte félénken anyus.

- Hát át fogok szállani, - fejezte be a társalgást Klárika, - most pedig megyek és sürgönyözök Kata néninek, hogy várjanak kocsival az állomáson.

Klárika szinte tánclépésben tette meg az utat a sürgönyhivatalhoz és vissza.

Soha még úgy nem örült a szüretnek, mint az idén.

- Nagyon ki vagyok fáradva, sokat dolgoztam, jó lesz egy kissé pihenni, szórakozni, - magyarázgatta magának nagy örömet, - de ha úgy kétszemközt, őszintén felelt volna magának, be kellett volna vallania, hogy azért örül, mert Kata néninél mindig nagy társaság szokott lenni és utóvégre, ha az ember egy intellektuel is, azért lehet egy kissé kíváncsi arra, vajjon a századik szürke ló után nem találkozik-e véletlenül mégis - a százegyedikkel...

*

Klárka másnap reggel csakugyan utnak indult.

Könnyű kis kézikosarával, elegáns, egyszerű szürke utruhában, csinos kis sapkáját kissé fiusan féloldalra huzva, divatosan rövidre nyírt hajjal, ami olyan könnyűvé és kényelmessé teszi a fésülködést, tipusa volt Klárka az önálló, praktikus, modern fiatal leánynak, akit külsőben, gondolkodásban, életfelfogásban mintha egy egész világ választana el az alig néhány év előtti szelid, szerény, kissé félénk, kissé ügyetlen, bátortalan fiatal leánytipustól...

Oh, Klárka milyen fölényes mosollyal nézte le azokat az egykori leányokat, akikben nem volt semmi önállóság, s akikkel szeleburdi csitrik módjára minduntalan történt valami baleset!

No, vele ugyan nem történhetik semmi.

Ő tulajdonképpen csak éppenhogy az évei révén fiatal leány, - de különben már egész ember, komoly, dolgozó, önálló ember.

Amióta az iparművészeti iskolát végezte, éppen másfél éve - azóta otthon dolgozik.

Annyi megrendelése van, hogy alig győzi a munkát, s olyan szépen keres, hogy abból akár egy családot is eltartathatna.

Klárka büszke önérzettel vetette fel a fejét, ha erre gondolt.

Ami rajta van, azt mind a saját keresményéből vette, anyuskának is fizet az ellátásért, - oh, ő már nem ingyen él otthon! Ami pénze pedig marad, - és pedig jócskán marad, - azt mind félreteszi kelengyére, illetve rendre mindent beszerez magának, amiről tudja, hogy szüksége lesz.

Ezen a héten is vett egy vég finom vásznat fehérneműre; jövő hónapban meg ágyhuzatra valót fog venni.

Azután majd rákerül a sor a butorokra is.

Mikor idáig ért gondolataiban Klárka, észre sem vette, nem is képzelte, hogy éppen ott van, ahol száz meg száz év előtt a korabeli leányok: a jövő kiszínezésénél, tervezgetésénél, csak éppen azzal a különbséggel, hogy a hajdani leányok ölbetett kézzel várhatták a királyfit, mert hiszen nekik megvolt a „staffirung”-juk, mai leányoknak pedig dolgozni kell, hogy megszerezzék...

*

...A vonat nagyot füttyentett, egyet zökkent és megállt.

- Jesszusom, itt át kell szállnom! - riadt fel Klárka gondolataiból.

Sietve szedelőzködött össze és leugrott a vonatról.

Huszonöt perce volt még az átszállásra. Ezalatt kényelmesen jegyet váltott s aztán sétálni kezdett alá s fel a perronon.

Gyönyörű őszi idő volt.

A nap olyan melegen sütött, mint nyáron s csak az oszlopokra felfuttatott vadszőlő bronz-vörös és aransárga levelei jelezték, hogy október van.

- Ó milyen gyönyörű lesz odakint a szőlőben! - gondolta magában boldogan Klárka, - milyen jól fog esni egy kis friss levegő! És remélem, kedves társaság is lesz együtt. Kata néni ért hozzá érdekes, kellemes embereket összegyűjteni.

Hirtelen eszébe jutott valami és elmosolyodott.

- Még van tíz percem, - mondta magában, megnézve karkötő óráját, s azzal gyorsan kisietett az állomás tulsó felére, ahol a kocsik állottak az utasokra várakozva.

Végigment az egész soron, fürkészve tekintgetett jobbra-balra? de egyetlen szürke lovat sem látott.

Kissé komoran huzta össze a szemöldökét, de csakhamar elmosolyodott ismét, s szeretne volna megfricskázni magát.

- Oh, Klárika, Klárika, de nagy csacsi is vagy te! - korholta önmagát, - hiszen te még rosszabb vagy Erzsikénél is! Ő bizonyára nem jött volna ide ki a lovak közé! De azt hiszem, ideje is visszamenni, mert még lekésem a vonatot!

Gyorsan visszament az állomás másik felére, ahol több vonat is állott, mert közben még egy érkezett be.

Klárának a vicinálisra kellett felülni, amely - mint az előbb megjegyezte magának - a második vágányon állott és ijedten látta, hogy az már éppen indulóban van.

Hirtelen nekiiramodott és szerencsésen fölugrott a már mozgásban lévő vonat utolsó kocsijára. Nem történt semmi baja.

Nagyon sok utas volt, úgy hogy nem tudott helyhez jutni.

Végig ment az egész kocsin, minden fülkébe benézett, már azt hitte, állva kell megtennie a majdnem másfél óráig tartó utat.

Végre az egyik fülkében fölfedezett egy ülőhelyet s azt elfoglalta.

- Milyen furcsa, hogy ma ilyen sokan utaznak! - gondolta magában. - Máskor alig néhány utas szokott itt lézengeni. Lehet, hogy ma vásár van Magosházán.

Föltette kis kosarát a hálóra, aztán elővett egy könyvet és senkivel, semmivel sem törődve többet, olvasni kezdett.

Úgy egy óra múlva megnézte az óráját, örömmel állapította meg, hogy husz perc múlva már ott lesz.

Visszatette a könyvet kosarába s kiment a folyosóra, hogy közel legyen az ajtóhoz a megérkezésnél.

Kinézett az ablakon s valahogy egyszerre olyan különösnek találta az egész vidéket.

- De furcsa, hogy még nem látszanak sehol a szőlőhegyek! - gondolta magában, - hiszen már rég itt kellene hogy legyenek! Most jön Györgyfalva, az utolsóelőtti állomás, aztán Magosháza, de Györgyfalva előtt már jóval látszanak a hegyek!

Kihajolt az ablakon, a vonat már közeledett az állomáshoz, lassította menetét s még jóval, mielőtt megállott volna, Klárika már elolvashatta a nagy fekete betűket az állomásépület oldalfalán:

SÜLYSÁP.

- Szent Isten! - sikoltott fel rémülten Klárika, hiszen én visszamegyek Budapestre!...

Igen, csakugyan úgy volt.

Az átszállásnál eltévesztette a vonatot, s a Budapest felé induló gyorsvonatra ugrott fel...

És ezen már nem lehetett változtatni, segíteni semmit, a vonat kérlelhetetlenül vitte, vitte őt vissza Budapestre, ahonnan néhány órával ezelőtt olyan büszkén, délcegen és öntudatosan indult el...

Sőt, mikor a kalauz végre előkerült, még a jegyre is tetemesen rá kellett fizetnie, mert hiszen a magosházi vicinálisra váltott jegye érvénytelen volt...

Oh, hát mit tesz ilyen helyzetben egy intellektuel, egy modern, önálló hölgy, egy iparművész-nő, aki oly gyönyörű lámpaernyőket és himzésmintákat tud tervezni?

Ugyanazt, amit husz vagy ötven év előtt is tettek kevésbé önálló bajtársai és testvérei a balsorsban - sirva fakadt.

Nagy, kövér könnyecseppek potyogtak a szeméből s mikor ugy egy óra mulva nagyon szerényen és nagyon kicsire összehúzódva becsengetett otthon, anyuska tulajdonképen csak azért ijedt meg, mert olyan vörös volt az orra, hogy azt hitte, valami baj történt vele!

- Most már aztán meg fogod várni Lacit és együtt mentek, - jelentette ki erélyesen, mikor megtudta, hogyan járt Klárika.

És Klárika nem mert ellenkezni; szó nélkül megsürgönyözte Kata néninek, hogy: - vonatról lekéstem, holnapután érkezünk Lacival együtt.

És még azt is lenyelte, hogy Laci másnap az egész uton olyan pártfogólag viselkedett vele, mintha ő lenne az idősebb és Klárika csak egy kis baba hozzá képest.

- Mindennek csak a szürke ló az oka! - gondolta magában Klárika elkeseredve és elhatározta, hogy szakít azzal az egész ostoba babonával és nem számlálja többet a szürke lovakat.

Mikor megérkeztek Magosházára, - ezuttal szerencsésen - minden baleset nélkül, az állomáson nem várta őket senkit.

Ugy látszik, a szüret már javában folyt, mindenki künn volt a szőlőben és senkinek sem volt ideje kijönni eléjük.

- Sebj! - mondta Laci, gavallérosan fölkapva a Klárika kosarát, - majd bemegyünk gyalog. Hiszen alig egy óra az út.

Nekiindultak hát az országutnak, de Klárika nem találta valami kellemesnek ezt a gyaloglást. Meleg is volt, por is volt, a feje is fájt kissé, de hát nem volt mit tenni egyebet, bandukoltak szép csendesen előre.

De alig mentek tíz percig, kocsit hallottak a hátuk mögött robogni.

Csinos, magas, sárga bricska robogott el közvetlen mellettük, egy hetykebajuszu, zöld vadászkalapos, barna arcu fiatalember hajtotta a két tüzesvérű szürke lovat, amely a bricska elé volt fogva.

- Kilencvenkilenc, száz! - mormogta magában felragyogó szemekkel Klárika, s aztán meglepetésében hirtelen egy nagyot kiáltott, mert amint véletlenül a kocsisra nézett, egyszerre megismerte, hogy ez ugyanaz a fiatalember, akinek a két szürke lovával legelőször találkozott.

Megismerte-e a fiatalember is őt vagy nem, azt nem lehetett tudni, de hirtelen megállította a lovakat, s nagyon udvariasan felszólította őket, hogy parancsoljanak helyet foglalni a kocsiban, szívesen beviszi őket a faluba, ugyis odamegy.

Klárika vonakodott, de Laci nem mondatta magának kétszer, hanem már fel is kapaszkodott a kocsiba, s leült a hátsó ülésen az inas mellé; így hát Klárika sem tehetett mást, ő is felült.

A fiatalember maga mellett csinált neki helyet a bakon, rögtön be is mutatkozott, de miután a gyeplőt és az ostort is fogta, nem adhatott kezet.

Az uton aztán hamarosan megismerkedtek.

Kiderült, hogy a fiatalember - Sándorffy György, Kata néniékkal szomszéd birtokos, az idén vette át ezt a nagy bérletet, hogy a bricskát és a két szürkét nem régen vásárolta a budapesti állatkiállításon - pont aznap, mikor Klárika találkozott vele - s hogy most szintén Kata néniékhez megy szüretre.

Szinte hihetetlen, hogy olyan rövid idő alatt mennyi mindent lehet megbeszélni, milyen jól meg lehet barátkozni, s hogy Klárika, milyen egyszerűnek és természetesnek találta, hogy ő most a Sándorffy György kocsiján robog be a présház elé.

- Kilencvenkilenc, száz! - mosolygott magában jókedvűen, a két szép, tüzesvérű, ficáncoló lovat nézegetve. De amint a kocsi megállott a présház előtt s a vendégek Kata nénivel együtt vigan éljenezve, köszöntgetve tódultak eléjük, egyszerre elmúlt a Klárika jókedve.

Ugyanis egy hórihorgas, vöröshaju fiatalember, a magosházi jegyző ugrott leghamarább eléje, s a Klárika minden fondorlata és igyekezete ellenére is ő volt az első, akivel kezet kellett fognia.

- Jaj Istenem! - nyöszörgött magában Klárika, - hát ez lesz az én jövődöbelim!

És tényleg a jegyző ur egész nap nem tágitott mellőle s a régi ismeretség jogán oly buzgón udvarolt, hogy oda más közel sem férhetett.

Szegény Klárika úgy érezte magát, mintha a legrettenetesebb fátum teljesedett volna be rajta s magában minden szürke lónak a halálát kívánta.

Sándorffy vissza is vonult nagy duzzogva s egész nap jóformán feléje sem nézett, nyilván abban a hiszemben, hogy a jegyző urnak régebben szerzett jogai - és komoly szándékai vannak.

De estefelé a fiatal leányok védőszelleme, aki éppen úgy örködik a modern intellektuellek fölött, mint az együgyű kis jámbor pipiskék fölött, valahogy úgy rendezte a dolgot, hogy Sándorffy elfogta Klárikának egy esdeklő, szomoru pillantását, amely feléje szállt.

És ez a pillantás, mint valami láthatatlan szál odahuzta őt melléje, s mikor a fiatalság vacsora előtt sétára indult, egyszerre odaállott Klárika mellé, s egész röviden csak annyit mondott:

- Maga most velem fog sétálni Klárika.

Karját nyújtotta Klárikának, s valahogy úgy fordult egyet, olyan erélyes mozdulattal, hogy a jegyző ur, mintha elsöpörték volna, úgy eloldalgott.

Klárika hálásan pislantott fel reá, s már éppen indulni akartak, mikor felharsant a Kata néni szigorú hangja:

- Leányok, kabátot, kendőt venni! Egy tapodtat sem mentek kabát nélkül.

Klárika is engedelmesen, mint a többiek, a fogashoz sietett, s gyorsan lekasztotta kabátját.

- Majd én viszem, - mondta Sándorffy udvariasan, s a karjára vette. - Hiszen még nincs hűvös.

Elindultak a gyönyörű, csillagos őszi estében végig a jegenyefák mellett, a szőlőkertek alatt, előttük és mögöttük vigan daloltak a leányok és fiuk és ők ketten úgy csodálkoztak azon, hogy nekik annyi mondanivalójuk van egymásnak, holott csak reggel óta ismerik egymást és ez mégis olyan természetes volt és úgy érezték mind a ketten, mintha már nagyon régen ismerték volna egymást.

És a csillagok oly csodálatosan ragyogtak, fénylettek, a levegő tele volt az érett szőlő és édes must szagával és valamelyik présházból vig kurjongatás és cigánymuzsika és énekszó hallatszott:

Csak egy kis lány van a világon!...

- Leányok! Fölvenni a kabátot! - harsant föl egyszerre a Kata néni erélyes, ellentmondást nem tűrő hangja. Az egész társaság mintegy vezényszóra megállt s a leányok szó nélkül engedelmeskedtek Kata néninek.

Klárika, mintha nem is ezen a világon lenne, olyan álmodozva állott ott s karját hátranyujtva várta, hogy Sándorffy rásegítse kabátját.

De Sándorffy csodálkozva nézegette ide-oda, jobbra-balra a kabátot, s végre is zavartan kérdezte:

- Klárika, mi ez?...

Klárika riadtan fordult hátra s abban a pillanatban azt hitte, hogy mindjárt reászakad a szőlő-hegy, vagy a csillagos ég...

Oh leányok, képzeljétek csak, mi volt az a ruhadarab!...

A kabátja helyett hirtelenében a Laci bricsesszét akasztotta volt le a fogasról s most ezt akarta Sándorffy ráadni.

Azonban a csillagok ragyogtak-e olyan különösen, vagy Sándorffy is olyan álmodozó hangulatban volt, hogy még azt is természetesnek találta, hogy Klárika a kabátja helyett a Laci bricsesszét hozta magával, - elég az hozzá, hogy egyáltalán nem nevette ki Klárikát, hanem gyorsan összegömbölyítette a bricseszt egész kicsire és begyűrte a zsebébe. És még azon sem nevetett, hogy az úgy dagadt ki a zsebéből, mint egy nagy gombóc...

És Klárika egyszerre olyan nagy, nagy hálát érzett iránta... de olyan nagyot és mélyet, hogy majdnem a könny kibuggyant a szeméből...

*

- Hát látod, Erzsike, - mondta néhány hét múlva a barátnőjének, mialatt boldogan forgatta ujján a csillogó kis karikagyűrűt, - hát látod, hogy semmisem igaz abból a bolondos babonából! A századik szürke ló után a jegyző volt az első férfi, akivel kezet fogtam - és mégis Gyuri lesz a férjem!

- Te nem számláltad jól, - mondta Erzsike elgondolkozva. - A két utolsó ló ugyanis ugyanaz volt, mint az első. Tehát az nem számít. Én is előlről fogom kezdeni. Valahol bizonyára eltéveszthettem, mert a századik szürke ló után az öreg viceházmester volt az első férfi, aki kezet fogott velem... Már pedig viceházmesterné nem akarok lenni... Ujra kezdem az egészet...

XIII. Tercsi születése napja.

Tercsike, a Cilike kis unokatestvére, immár tizenötéves lett.

Cilike kissé mélabusan bólint a fejével.

- Istenem, - gondolja magában, - hiszen csak ma, csak tegnap volt, hogy Tercsike bebújt este a zongora alá, hogy minket, nagy lányokat kihallgasson és aztán ott elaludt. Én pedig - mikor aztán a sötétben kimászott a zongora alól - keresztülbotlottam rajta... Kezemben a kosár tojással... micsoda sívalkodás volt, szent Isten... és mennyit nevettünk aztán rajta... És mindez már milyen régen volt!...

És most Tercsike tizenötéves!

Különben méltó utóda Cilikének, mert nincs nap, hogy ne történne vele is valami csudálatos, különös baleset.

Teréz néni, az édes anyja, aki most is éppen olyan katonás, harsányhangu, szókimondó és gyors kezejárásu, mint azelőtt volt, gyakran mondogatja:

- Te lány, ne félj, ha nem tudnám biztosan, hogy Tercsinek hívnak, bizony Isten azt hinném, hogy Cilike vagy!

De azért nem sok munkájába került Cilikének rábeszélni Teréz nénit, hogy a Tercsike tizenötödik születése napját ünnepeljék meg egy kis mulatsággal.

Hadd hívja meg a kis lány az összes jó barátnőit és az ismerős fiukat és aztán táncoljanak, ugráljanak akár reggelig. Hiszen olyan örömeik telik benne és - édes Istenem - olyan hamar elmúlik az az idő, mikor örömet találnak az ilyesmiben!

Teréz néninek - bár eleinte igyekezett zord arcot csinálni hozzá - alapjában véve nem volt semmi kifogása ellene, hiszen szívből szerette a fiatalságot maga körül látni.

Tercsike meg majd kibújt a bőréből örömeiben s az iskolában egyébről sem beszélt, mint a „házibárlól”, ahogy nagyizólva elnevezte a kis mulatságot.

Az osztálytársnői közül mindenkit meghívott, akivel jó barátságban volt, s a többiek csöndes irigykedéssel hallgatták az előkészületek szindús és pompázó leírását, amivel Tercsike nem fukarkodott eldicsekedni.

A nagy nap délelőttjén Tercsike még azt is kikunyorálta édes anyjától, hogy engedje meg a haját ondoláltatni. Nagyon szép akart lenni, s ezt másképp nem tudta elképzelni, mint ha a haja hullámos fürtökbe van kisütve.

- Jó, jó, ne félj, nagyon szép leszel, - harsogott Teréz néni tortakavarás közben. - Nem bánom, süttesd-főzesd ki a hajad. De ki megy el veled a fodrászhoz? Én nem érek rá!

- Talán Cilike, - ugrott Tercsike a Cilike nyakába, aki nagy, piros konyhakötényben könyökig feltúrt ujjakkal éppen egy finom pástétomot állított össze. - Ugy-e drága Cilikém, elkisérsz engem?

- Nagyon szívesen tenném, Tercsike, - felelt Cilike, - de én sem érek most rá. Még a vanília-krémet kell megcsinálnom és ezt a pástétomot sem hagyhatom itt.

Tercsike orra megnyult.

- Utóvégre én egyedül is elmehetek, - morogta önérzetesen, - hiszen már tizenöt éves vagyok! Már véget érhetne az örökös gyámkodás. Tudom, hogy merre van a fodrász, még nincs három hete, hogy ott voltunk anyussal haját mosatni, hát csak eltalálok most is oda!

Cilike nevetett, Teréz néni meg a fakanállal legyintett egyet.

- Jól van no, hát eredj, mert különben mindjárt sirni kezdel, te nagy leány! De vidd magaddal Jankót is, kíséren el, legalább nem lábatlankodik itt a konyhában.

S azzal a fakanál veszedelmes közelségben suhintott le Jankó mellett, aki éppen egy tányér dió és reszelt csokoládé közelében settenkedett az asztal mellett.

Jankó sürgősen elotródott, Tercsike meg örömujjongva szaladt öltözködni s két perc múlva már az utcán voltak Jankóval együtt, aki eleinte hangosan morgott ugyan, de egy darab csokoládé ellenében, mely a Tercsike zsebéből került elő, igen lovagiasan kísérte el a nővérét.

Tercsi tudta, hogy melyik utcában van a fodrász, s egyenesen arra tartott.

Már messziről látta a szokásos két réztányért az ajtó fölött, s habozás nélkül lépett be.

Emlékezett jól az üzletre, mikor ott jártak édes anyjával haját mosatni, tudta, hogy egy borbélytermen kell keresztülmenni, melytől hátul vörös függöny választja el a női fodrásztermet.

Egy pillanatra meghökkent ugyan, midőn három-négy fehérre beszappanozott férfifej is fordult egyszerre feléje s kissé kényelmetlenül érezte magát a csodálkozva, kérdőleg rámeredő szemek kereszttüzeiben. És egy pillanatra úgy rémlett neki, mintha a terem is megváltozott volna, talán mintha kisebb lenne... De nem, nem, hiszen ott van a vörös függöny, amögött van a női fodrászterem.

Tercsike senkivel és semmivel nem törődve, önérzetesen fölkapta a fejét és büszkén lépdelt egyenesen neki a függönynek, amelyet előkelő mozdulattal huzott félre és be akart lépni a terembe.

De hirtelen sóbálvánnyá dermedten állott meg, s még a száját is nyitva felejtette a meglepetéstől.

A terem helyett egy faliszekrényt látott, melyben az alkalmazottak kabátjai lógtak szép sorban, s a kis borbélyinas viharvert csibézsípkája.

Tercsike egy pillanatig még görcsösen markolta kezében a függönyt s a beszappanozott urak és a borbélysegédek értelmetlenül, csodálkozva néztek reá. El nem tudták képzelni, mit akar az a kis lány ott a faliszekrényben?

Végre az egyik segéd megszólalt, de alig birta a nevetést visszatartani:

- Kisasszony talán eltévesztette az ajtót, a hölgyfodrász egy házzal arrébb van.

A kis borbélyinas, aki szappanhabot vert egy tálban, elvakkantotta magát, Tercsike irtózatossá zavarba jött, hebegett-habogott valamit, s aztán hirtelen sarkonfordulva úgy rohant ki az üzletből, mintha kergették volna.

Jankó az egész jelenet alatt az ajtóban állt, s el nem tudta képzelni, mit látott Tercsike a függöny mögött, amitől úgy megijedt, hogy kiszaladt.

- Hagyj békét, - mordult rá Tercsike, - ne faggass! Nem láttam semmit, csak egy csomó ócska kabátot. De ne mondd el senkinek!

- Ha nekem adod a töltőceruzádat, akkor nem mondom el senkinek, hogy be akartál menni a szekrénybe a kabátok közé, - zsarolt lovagiatlanul Jankó, s szegény Tercsike mit tehetett egyebet, inkább odaadta a töltőceruzáját, semhogy mindenkitől kinevetesse magát.

*

A „házibál” különben fényesen sikerült.

Majdnem reggelig táncoltak a kis lányok és fiúk s megették az összes tortákat és süteményeket, amelyeket Cilike és Teréz néni remekbe készítettek.

Tercsikét szerencsére nem érte semmi az ő szokásos balesetei közül, s mikor az utolsó vendég is elment, édesanyja nyakába ugrott és úgy köszönte meg ezt a pompás, fényes mulatságot.

Aztán szobájába ment s gyorsan lefeküdt, hogy egy két órát még aludjon, mert reggel iskolába kellett menni. Teréz néni meg nem engedte volna egy világért sem, hogy a mulatság miatt egy órát is elmulasszon.

Bizony egy kissé nehezeire esett Tercsikének reggel a fölkelés, de azért valahogy csak ki-dörzsölte az álmat a szeméből, s pontosan elért még az előadás kezdetére.

Éppen latin óra volt - de Istenem, ki vehetné rossz néven, hogy Tercsike ezuttal nem sokat törődött Ulisses leleményes cselekedeteivel, melyet éppen akkor fordítottak, hanem a szomszéd-nőjének mesélte el töviről hegyire a fényes mulatságot. Persze halkán suttogva, úgy, ahogy csak diáklányok tudnak egymással beszélni, mikor nagyon sok érdekes mondanivalójuk van.

Egyszerre csak a tanár ur hangját hallja Tercsike föl-harsanni:

- Ki beszél most?

Tercsikében elhült a vér, borzasztóan elszégyelte magát, de mivel egyeneslelkű, jellemes kis lány volt, aki mindig vállalta tetteiért a felelősséget, rögtön felállt, hogy jelentkezék.

A tanár ur feléje fordult.

- Mit akar, Letenyei? - kérdezte csodálkozva.

- Tanár ur kérem, én beszéltem, - felelt Tercsike bátran.

Egyszerre az egész osztály harsogó nevetésbe tört ki, még a tanár ur sem tudott komoly maradni, ő is elnevette magát.

Tercsike pedig csak állt ott komolyan és szinte bosszankodva nézett körül, s el nem tudta képzelni, mi nevetnivaló van azon, ha ő egyenesen és őszintén bevallja a tanár ur kérdésére, hogy ő beszélt.

- Ül le már, - ráncigálta le végre a szomszédnője s a kacagástól szinte fuldokolva magyarázta meg neki, hogy éppen Ulisses és egy másik görög hős párbeszédét fordították, s most éppen Ulisses volt az, aki beszélt, azt kérdezte a tanár ur.

Tercsike most legszivesebben a pad alá bujt volna, annyira restelte, hogy Ulisses helyett ő jelentkezett.

De hiába volt minden röstelkedés, tünni kellett a nevetést, sőt azt is el kellett tünnie, hogy ez az eset bekerült az „*V. osztály aranymondásai*” közé.

XIV. Ilus kalandjai.

Nagy ünnepség volt Cilikeéknél. Házasságuk negyedik évfordulóját ünnepelték, s erre az alkalomra összegyűltek náluk mindazok, akik szerették őket.

Még Bécsből is eljöttek Erzsike meg a férje, Józsi, a hajdani jó Pepi urfi, aztán Tóváry Ilonka, Peterdi Kázmérné és akinek talán legjobban örült Cilike, eljött az ő gyermekkori legjobb barátnője is, Kende Ilus.

Ilussal nem találkoztak, mióta mindketten férjhez mentek. Lehet képzelni, mennyi beszélni valója volt a két jó barátnőnek.

Az Ilus férje, Csathó Endre mérnök most vasutat épített valahol Bulgáriában. Ilus azalatt az anyósánál nyaralt, a szenteleki tanyán, s onnan rándult át Cilikét meglátogatni, a kis fiával, a kicsi tömzsi, vasgyuró Bandival együtt.

A két fiatal asszonyka nem győzte eleget csudálni és dicsérni egymás gyerekét, s rögtön el is határozták, hogy vasgyuró Bandi annak idejében majd feleségül fogja venni a kicsi Cilikét.

- Oh, és remélem az én lányomnak nem kell majd annyit várni, míg megérik a házasságra, mint nekem! - nevetett Cilike, visszaemlékezve hajdani baleseteinek dús sorozatára.

- Most már befejezted, ugy~e? - nevetett Ilus is.

- Tökéletesen, - bólintott Cilike. - De az én örökömet most átvette Tercsike. Figyeld csak meg azt a szeleburdi kis lányt, milyen hihetetlen és lehetetlen helyzetekbe kerül minduntalan. Mintha csak magamat látnám!

- Oh Cilike, - komolyodott el egyszerre Ilus, - úgy látszik, ezzel az idősakkal tartozunk valamennyien valami felsőbb hatalomnak, s aki nem esett át rajta süldő kis lány korában, az megfizeti a tartozását később - még asszony korában is!...

- Csak nem, te is? - nézett csodálkozva Cilike Ilusra.

- De igen, én is! - sóhajtott megadással Ilus. - Emlékszel ugy-e, leánykoromban milyen komoly és meggondolt voltam, soha nem szeleskedtem, ügyetlenkedtem - és most mindegyre elkövetek valami hallatlan ostobaságot, amin hetekig kacag aztán az egész világ!

- Ez csak onnan van, mert igen korán mentél férjhez, nem volt elég gyakorlatod a háztartás vezetésében, főzésben, gyermeknevelésben, - szólt oktatólag Cilike. - Idővel majd beletanulsz mindenbe.

- Dehogy, nemcsak az a baj! Nagyon szórakozott is vagyok, - vallotta be Ilus. - Különösen mikor Bandi nincs itthon, mindig ott jár az eszem nála. A multkor például három napig nem találtuk az apósom pipaszárát. Ki nem találná soha, hogy honnan került elő és hogy ki tette oda!... A mult héten meg, mikor az állomásra kiszaladtam... na, azóta nem merek az állomásfőnök szeme elé kerülni. Azt hiszem, az egész falu rajtam nevet azóta!

- Mondd el, kérlek! - sürgette Cilike, - mondj el mindent. Olyan jól esne egy kis tiszta, zavartalan kárörömet élvezni, hogy most más van a soron, nem én!

- Hát így történt a dolog, - kezdte Ilus. - Azt tudnod kell, hogy a mi tanyánk körülbelől tizenöt percre van az állomástól, s rendszeren gyalog szoktunk oda kísértelni. A minap egy reggel arra kért az anyósom, hogy menjek be a városba egyet-mást bevásárolni. Én előbb kényelmesen megreggeliztem, aztán Bandikától bucsuzkodtam, aztán meg a keztyűmet kezdtem keresni,

mert azt bizony valahova úgy elraktam, hogy sehol sem találtam. Az anyósom már sürgetett, de én csak fölényesen legyintettem a kezemmel. Ugyan, hiszen csak egy ugrás az egész. Végre elindultam, de alig mentem tíz percre, már hallom füttyülni a vonatot. Nosza, erre én is befogtam a két szürkémet és úgy vágtattam, hogy elvesztettem a kalapomat és minden hajtűm kihullott. Szerencse, hogy a hajam oda van nőve a fejemhez, különben azt is elvesztettem volna.

- Az állomásfőnök jó barátunk, - gondoltam magamban - biztosan a perronon van, s majd kiáltok neki, hogy egy percre tartsa vissza a vonatot, amíg én felugrom!... Lelkendezve, lihegve értem ki, pont abban a percben, mikor a vonat már kanyarodott ki az állomásról. A főnök csakugyan ott állt künn a perronon.

- Vonat ur! - kiáltottam rá magamon kívül, - állítsa meg a főnököt!...

- Mi tetszik? - kérdezte az állomásfőnök nagy szemeket meresztve rám. Nyilván azt hitte, meg vagyok bolondulva. De a többiek, akik ott állottak körül, olyan harsányan kezdtek nevetni, hogy arra magamhoz tértem, s akkor vettem észre, hogy nagy lelkendezésemben összecseréltem a vonatot és a főnököt.

- A vonatot különben természetesen lekéstem, szégyenkezve haza kellett bandukolnom, de máig sem tudom, hogy miféle gyorsposta közlekedik arrafelé, mert mire ziláltan és kalap nélkül hazaértem, apósom és sógorom is azzal fogadtak, hogy miért nem vártam meg, míg a vonat ur megállítja a főnököt?

*

Cilike úgy nevetett, hogy az oldalát fogta.

- Mintha csak velem történt volna! - mondogatta és részvéttel ölelte át Ilust.

- Ez még semmi, - legyintett kezével Ilus. - De hallgasd meg a pipaszár történetét. Apósom és anyósom valami névnapi ünnepségre mentek el, s úgy volt, hogy csak másnap reggel jönnek haza. Magunk voltunk otthon Bandikával és az uram legkisebbik öccsével, a tizenöt éves Kálmánnal, no meg a Mari szakácsnővel, aki bátorság dolgában rajtam is tulatesz.

Este, vacsora után, mikor már Bandikát lefektettem s ott ültünk az ebédlőben Kálmánnal és olvasgattunk, berohan Mari rémült ábrázattal és fogvacogva rebegi:

- Jaj, jaj, rablók vannak a pincében! Hallottam, hogy dörömbölnek!

Kálmán felragadott egy széket s nagy bátran szaladt ki a folyosóra.

Én sem akartam mögötte maradni vitézség dolgában, egyéb nem akadt kezemügyébe, hát az apósom pipaszárát ragadtam meg, s szaladtam Kálmán után.

A pinceajtónál megálltunk hallgatózni, minden csöndes volt. Egy mukkanás se hallatszott.

- Ugy látszik, Marinak zúgott a füle, vagy valami rémregényt olvasott, - nevetett Kálmán, s visszamentünk az ebédlőbe.

- Hát tudod, azért mégis jó volna valamivel eltorlaszolni a pinceajtót, - mondtam én, - ha esetleg mégis van benn valaki, hogy ne tudjon kijönni onnan.

- Jól van, nem bánom, a te megnyugtatódért, - mondta Kálmán, s ezzel egyesült erővel az ajtó elé huzzuk a nagy mosóteknőt, amely tele volt esővízzel, a másnapi nagymosáshoz előkészítve.

Megint leültünk az asztal mellé és olvasgattunk tovább.

Egyszerre csak irtóztatós zörej, zuhanás, kiabálás, visitás verte fel a csendet.

A vér megfagyott ereimben, Kálmán is mintha kissé elsápadt volna, de azért bátran fölugrott, megint fölragadta a széket, én a pipaszárat és rohantunk ki.

Borzalmas látvány tárult szemünk elé.

A pinceajtó elé tett mosóteknőben fejjel lefelé evickélt a vízben a mi természetes Mari szakács-nénk, két lába égfelé meredve kalimpált úgy, hogy a papucs messze elrepült, egyik kezével csapkodta a vizet, a másikban pedig egy szilvaizes bögrét szorongatott, azaz hogy csak a bögre fülét, mert a bögre ezer darabra tört, a szilvaiz pedig úgy rá volt kenve a Mari ruhájára, karjára, arcára és nyakára, mintha szilvaizes derelyét akart volna készíteni magából. Közben pedig természetesen visitott, hápogott, kiabált, prüszkölt és krárogott, ahogy csak a torkán kifért.

Valahogy kihúztuk a teknőből szegény Marit és talpra állítottuk.

Kiderült, hogy lefekvés előtt a kamrába ment szilvaizért, a holnapi ebédhez előkészíteni mindent, közben elfelejtkezett a pinceajtó elé huzott teknőről, s a sötétben belebotlott és beleesett.

Még magához sem tért Mari az ijedtségtől s javában magyarázta, hogy történt az eset, mikor egyszerre csak megint elvissította magát.

- Hallják? Jézus Mária Szent József! Segítség! Rablók! Haramiák!

- Pszt! Csendesen! - intett Kálmán s hallgatózni kezdett.

Valóban, a pincéből valami furcsa zörej, dörömbölés hallatszott. De miután az imént olyan jót neveltünk, valahogy nem hatott olyan félelmetesen.

- No, mindjárt végére járok én ennek, - mondta Kálmán nyugodtan, előkereste a fejszét, kezébe vette a kis kézi lámpát s indult le a pincébe.

Meg akartam mutatni, hogy én is bátor vagyok, s a pipaszárat markomban szorongatva, követtem.

Erre Mari is vérszemet kapott, felnyalábolta a seprüt s jött utánunk.

Szerencsésen leértünk a lépcsőn, nem láttunk semmit. A zaj elhallgatott. Kálmán bevilágított minden sarokba, sehol semmi, senki.

- Lehet, hogy egy patkány futkosott itt s valamit feldöntött, - mondta Kálmán, - mehetünk vissza.

A polcon sorban álltak a tejesköcsögök, egyrészük aludttejnek elkészítve, a többiben friss tej. Eszembe jutott, hogy Bandikának még nem készítettem oda éjjelre a tejet, amit az első kakas-kukorékolásra pontosan meg szokott mindig inni. Felvettem tehát az egyik tejesköcsögöt, s azzal indultunk vissza.

Mari elől a seprűvel, utána én a tejesköcsöggel, aztán Kálmán a lámpával és a fejszével.

Alig haladtunk néhány lépcsőfokot, egyszerre egy fekete árnyék surrant el mellettünk rettenetes csörömpöléssel.

Mari elsikítja magát, hozzám vágja a seprüt, s ijedtében négykézláb szaladt föl a lépcsőn. Én is egy nagyot kiáltok, s az egész köcsög tejet a Kálmán nyakába öntöm, aki erre kiejti a lámpát a kezéből, s a koromsötétségben egymás hegyén-hátán bukdácsolva rohanunk föl a lépcsőn, be egyenesen a konyhába, amelynek ajtaját Mari rémült kapkodással zárta be gyorsan.

Aztán egyesült erővel még a szekrényt is hamarosan eléje toltuk, s csak mikor ezzel is készen voltunk, csendesedtünk meg egy kissé s néztünk kérdőleg egymásra.

Miért is ijedtünk úgy meg?

E pillanatban a hátunk mögött megint felhangzott az a különös zörej, amit az előbb a pincében hallottunk.

Ijedten nézünk oda. Hát a fekete Cirnos cica ott ül a tüzhely mellett, s kétségbeesett erőlködéssel igyekszik kiszabadítani nyakát a tejesköcsög karimájából. A haszontalan torkos ugyanis lelopózkodott a pincébe, beledugta fejét a tejesköcsögbe és kinyalta a tejet, de kihuzni már nem tudta, mert beleszorult a feje.

Azzal okozta a rettenetes dörömbölést, mikor alá s fel nyargalászott a pincében, a tejesköcsöggel a fején, míg az végre össze-vissza tört, csak a karimája maradt ott a nyakán.

Egymásra néztünk, s hirtelen nem tudtuk, hogy ne vessünk-e vagy mérgeledjünk?

Mari emelkedett leghamarább a helyzet magaslatára, mert egy jót huzott a seprűvel a torkos cicára.

Kálmán azonban becsületszavunkat vette nekem is, Marinak is, hogy nem szólunk erről az esetről senkinek.

Én meg is tartottam a szavamat és nem mondtam el senkinek, csak neked Cilikém!

*

- No és a pipaszár? - kérdezte Cilike, mikor a nevetéstől magához tért.

- Igaz! Apósom másnap délelőtt keresi a pipaszárát.

- Ide tettem! - mondja tizszer is és mutatja a helyet, ahonnan én tegnap este felragadtam - ide tettem, jól emlékszem. Ki vitte el?

Kezdjük keresni, mindenfelé, én a legjobban, mert hiszen az én lelkiismeretemen száradt a dolog, - a pipaszár nincs sehol.

Arra emlékeztem, hogy a pincébe levittem magammal, de hogy aztán hova tettem, arról sejtelmem sem volt.

Anyósom el nem tudta képzelni, miért keresem én olyan buzgón; még a pincében is meg-néztem, - sőt, ott a legtüzetesebben, - de minden hiába, a pipaszár nem került elő.

Apósom morgott, mérgeledött, végre is egy másik pipaszárát vett elő s a dolog feledésbe ment.

Harmadnap reggel aludtejet kért reggelire. Én szolgálatkészen szaladok le a pincébe s hozok fel egy köcsög jó hideg, vastag tejfölös aludtejet.

De alig kezdi kanalazni, egyszerre csak elfintorítja az orrát s ámulva-bámulva huzza ki a köcsögből a pipaszárát!

Ugy látszik, én akkor este szórakozottságból beletettem az egyik köcsög tejbe, az szépen meg-aludt, s vastag föle alatt rejtve maradt a pipaszár!

Anyósom és apósom máig is mint valami természetfölötti csodán törik rajta a fejüket: hogyan került a pipaszár a pincébe, a tejesköcsögbe!

Engem nem árult el senki, s remélem, ezentul nem fog elárulni!

XV. Rusztem és Tercsike.

A Cilike házassági évfordulójának ünnepén senki sem mulatott jobban, mint Tercsike.

Ugy tekintette, mintha ez tulajdonképen az ő nagy leánnyá avatásának az ünnepe volna, mert először történt, hogy mindvégig ott maradhatott ő is a „nagyok” között, nem küldték korábban feküdni, sőt mikor a sok fiatal asszony, nagy leány, táncra perdült vacsora után, ő is ott táncolt közöttük, egy lépéssel sem kevesebbet, mint a többiek.

Jankó és Duci, a két öcsi eléggé orroltak is érte, mert nekik meg vacsora után mindjárt haza kellett kotródni és lefeküdni, amit csak kellő morgás és Tercsikére irányzott titkos fogvicsor-gatások között cselekedtek meg.

- Hallatlan igazán! - méltatlankodott otthon még az ágyban is Duci. - Szeretném tudni, mivel különb Tercsi, mint mi?

- Bizonyára csak azzal, mert női hölgy! - dörmögött keserűen Jankó. - Régóta mondom én, hogy a nők zsarnoksága és fenhéjazása már elviselhetetlen! A férfiaknak fel kellene lázadni ellene!

- Hát lázadjunk fel! - indítványozta Duci.

- Majd én kigondolok valamit, hogy leszállítsuk kicsit Tercsit a magas lóról! - dünnyögött Jankó; aztán a fal felé fordultak, s mérgökben hamarosan elaludtak.

Másnapra az egész társaság Teréz néniékhez volt hivatalos vacsorára.

Tercsivel madarat lehetett volna fogatni, olyan boldog volt!

Hogyne, mikor szabad volt két legjobb barátnőjét, Mártát és Évit is meghívni, azonkívül Lacinak három fiatal ember barátja is eljött, akikkel együtt katonáskodtak a háboru alatt és együtt voltak orosz fogságban.

Tercsike úgy képzelte, hogy most már az egész ünnepség kizárólag az ő kedvéért van, s olyan begyesen járt-kelt egész nap, s úgy fontoskodott és segített a rendezgetésben, készülődésben, hogy a két fiu majd megpukkadt.

Csak akkor csillapodtak le egy kissé, mikor szemlét tartottak a torták és pástétomok fölött, no meg mikor megérkeztek a vendégek és közöttük az öreg miniszteri tanácsosnak, Karsaynak, a Miklós bácsi legjobb barátjának a nagy farkas-kutyája is, Rusztem.

Jankó és Duci úgy találták, hogy Rusztem az egyetlen érdemes egyén, akivel foglalkozni lehet, s azonnal leültek melléje a szőnyegre.

Rusztem azonban nem sok ügyet vetett rájuk. Olyan fensőbbes nyugalommal és fejedelmi méltósággal nézett rajtuk végig és fordította el a fejét, mint egy keleti uralkodó herceg a rabszolgáin. Még csak a farkát sem csóválta meg.

Közben a fiatalság, Tercsike indítványára, társasjátékot kezdett játszani.

Jankó és Duci ujólag mélyen meg voltak sértve, hogy őket senki sem hívta meg résztvenni a játékban.

De nem szóltak semmit. Egy darabig csak figyelték a játékot, aztán összenéztek, nem beszéltek, de a szemök összevillanásából tökéletesen megértették egymást és szép csendesén a Tercsike székének háta mögé sompolyogtak.

Tercsike elemében volt. A szeme ragyogott, fénylett az örömtől, jókedvtől, ő vitte a szót s mi tagadás - ugyancsak kacérkodott az egyik fiatal emberrel, Karsay Loránddal, pont éppen úgy, ahogy azt a nagy lányoktól elleste.

A kis fruska különben tényleg nagyon csinos volt. Szép rózsaszín ruha volt rajta, s gyönyörű csipkés, fodros fehér kötényke, hátul hosszan lecsüngő rózsaszín szalaggal megkötve.

Senki sem vette észre, hogy a két fiu egy pillanatig babrálgatott ezzel a hosszú, rózsaszínű szalaggal, s aztán mindketten gyorsan és szerényen visszavonulnak megint a Rusztem társágába.

Éppen egy zajos, mozgalmas játékot rendezett Tercsike: „Székről-székre, jobb helyre!” Mikor ő tapsolt, mindenkinek föl kellett ugrania helyéről s hamar egy másik széket elfoglalni. Mivel pedig egy székkal kevesebb volt, akinek nem jutott hely, az zálogot adott.

- Székről-székre, jobb helyre! - vezényelt Tercsike, s azzal ugrott fel és rohant a szobán keresztül egyenesen Loránd felé, akivel már titokban megegyezett, hogy mindig helyet cserélnek egymással.

De egyszerre csak érthetetlen módon botorkálni kezdett, mintha valaki vagy valami a lábánál fogva ráncigálná vissza s hirtelen óriási hahota csendül fel, éppen úgy, mintha őt nevetnék.

Tercsike zavartan, érthetetlenül néz hátra, de azért igyekszik tovább szaladni. Akkor veszi észre, hogy a szék szalad utána köténye szalagjára kötve, mint az üstökösnek a farka.

Tercsike annyira meghökkent, hogy nagy zavarában hirtelen le akart ülni; de a szék minden mozdulatára billent egyet, s ő szépen a földre ült melléje.

- Nem megmondtam? - szól nevetve Cilike Ilushoz, mialatt Loránd udvariasan segíti talpra állítani Tercsikét, aki immár nagyon szerényen és nagyon csendesén foglal helyet és folyton azon töri a fejét, hogyan is csavarodhatott az ő kötényének szalagja olyan furfangos és ravasz módon a szék hátára.

- Mintha csak téged látnálak, - int vissza Ilus, s mialatt az egész társaság még mindig nevet, senki sem veszi észre, hogy a két imposztor fiu milyen elégedett, vidám kárörömmel vigyorog egymásra ott a szőnyegen kuporogva.

Csak éppen mintha Rusztem bólintana nyájasabb ábrázattal feléjük. Ugy látszik, neki imponálnak a vásott csinyek.

*

A vacsora minden különösebb incidens nélkül zajlott le.

Tercsike már visszanyerte teljes lelki egyensúlyát s igyekezett elkápráztatni és bámulatba ejteni gavallérját és barátnőit, akiknek csodálatraméltó biztonsággal jelentette ki, hogy az összes tortákat és süteményeket ő készítette.

Márta és Éva kimondhatatlan tisztelettel emelték fel hozzá szemüket, Loránd pedig áhitattal fogyasztotta el egyik tortaszeletet a másik után, s váltig erősítette, hogy az ambrózia nem lehetett ennél finomabb és jobb eledel.

Már véget ért a vacsora, a fiatalság szeretett volna fölkelni, de Teréz néni nem adott még jelt, mert a feketekávé még hátra volt.

- De hol késik az a Zsófi? Miért nem hozza már? Biztosan történt valami! Te jó Isten, talán még csak most öröli azt a kávé!

Teréz néni úgy érezte magát, mintha tűkön ülne. Már háromszor nyomta meg az előtte levő csengő gombját - de hiába. Zsófi nem mutatkozott.

Szegény Teréz nénit ette a méreg. Föl nem kelhetett, mert hiszen a háziasszonynak az asztalfőről nem illik elmozdulni, s hiába integetett Tercsinek, a kis lány még csak arrafelé sem nézett.

Végre egyszer mégis csak észrevette édes anyja szemének türelmetlen, haragos villanását.

Ijedten ugrott fel és sietett hozzá.

- Vajjon mit követtem el! - nyögte magában, szepegve végiggondolva összes büneinek lajstromát és megkönnyebbülten sóhajtott fel, mikor Teréz néni fülébe sugta:

- Eredj és nézd meg, miért nem hozza már Zsófi azt a feketekávé. Segits neki, ha nem tud elkészülni.

Tercsike szolgálatkészen perdült ki és éppen szembetalálkozott Zsófival, aki egy tálcán elkészítve hozta már a feketekávé, szép kis csészékbe töltögetve.

- Adja csak ide, majd én beviszem, - ragadta ki Tercsike a tálcát Zsófi kezéből.

A csészék veszedelmesen csörrentek össze, de szerencsére nem történt semmi baleset és Zsófi sietett vissza a konyhába, hogy még egy tálcával vigyen be.

Tercsike peckesen és önérzettel eltelve, kecses tartással vitte be a tálcát. Csak úgy dagadozott keble a büszkeségtől, hogy most az egész társaság elismerését ki fogja vivni ügyességével és kecsességével, s Loránd egész biztosan azt fogja hinni, hogy ő készítette a kávé.

Miután Tercsike tudta, mi illik, legelőször Karsay bácsit kínálta meg, mint a legidősebbet a férfiak között.

Kecses mozdulattal tartotta eléje a tálcát, de ebben a pillanatban - oh borzalom - egy szörnyű, rémes vonítást hallott Tercsike, a föld megmozdult lába alatt, s hirtelen elvesztve az egyensúlyt, a tálcát az összes csészékkel és feketekávéval kiejtette a kezéből, ő maga pedig eltűnt az asztal alá.

Még magához sem tért meglepetéséből, mikor Loránd már ott termett mellette s udvariasan kihuzta az asztal alól és talpra állította, - ezuttal már másodszor!

De oh, Tercsike azt kívánta, bár inkább örökre ott maradt volna az asztal alatt, ott legalább nem hallotta volna a hangos kacajt, hahotázást és nem látta volna azt a rettenetes látványt, mely eléje tárult.

A feketekávé csészék ezer darabra összetörve hevertek szanaszét, a kávé belőlük mint egy szökőkút fröccsent szét, össze-vissza fecskendezve a vendégeket.

Karsay bácsi ijedten törülgette az arcát, bajuszának egyik fele egészen fekete volt. Teréz néni bosszúságtól piros arca tele volt fröcskölve szép kis fekete pöttyökkel, Ilonka és Erzsike fehér ruháján kis fekete patakok folydogáltak végig; sikitva, nevetve ugráltak föl és kezdték a szalvétákkal törülgetni.

Szegény Tercsike nem volt se élő, se holt, azt se tudta tulajdonképen, mi történt vele, csak azt érezte, hogy borzasztóan szégyenli magát.

Hirtelen sarkon fordult és kirohant a szobából. Az ajtóban összeütközött Zsófival, aki éppen abban a pillanatban jött be a másik tálcával kezében.

Zsófi a hirtelen összeütközéstől megcsuszott, kiejtette a tálcát kezéből, s ijedtében megkapaszkodott Tercsibe.

A másik percben mind a ketten a földön kalimpáltak.

- Jaj, jaj, - nyögött Tercsi, mert ő került alól, s úgy érezte, hogy Zsófi van legalább is százhusz kiló.

- Nem történt semmi baja? - kérdezte egy résztvevő hang, s Loránd segítő keze kihuzta őt Zsófi alól, s talpra állította - most már harmadszor.

- Nem, hála Istennek, - nyöszörgött Tercsi megtapogatva karját, derekát és siralmas ábrázattal nézett körül.

- Aztán csak szóljon kedves Tercsike, ha megint segíteni kell, - mondta lovagiasan Loránd, de az ajka szélén ott táncolt a visszafojtott nevetés.

Tercsike észrevette és meglátta a pusztulást is maga körül és hallotta a szünni nem akaró nevetést, hahotázást és látta a két fiú diadaltáncát is, melyet a szoba egyik sarkában lejtettek.

Rettenetes keserűség fogta el a szívét, mint a szélvész rohant ki az ajtón, be egyenesen az ő kis szobájába, ott leroskadt a divánra és keserves sirásra fakadt.

- Oh Istenem! - gondolta magában, - hát így kellett végződni ennek a fényes, pompás mulatságnak! Most már örökre vége az életemnek, soha többet nem mutakozhatom emberek között! Pedig hiszen én nem tehetek róla! Hogyan is történhetett az, hogy a föld megmozdult lábam alatt!...

Márta és Éva csakhamar bejöttek utána vigasztalni őt, s ők aztán megmagyarázták, hogy tulajdonképpen mi történt.

Ruszttem, a Karsay bácsi kutyája, ott feküdt a gazdája előtt az asztal alatt. Tercsi véletlenül rálépett az előrenyújtott két lábára, s mikor a kutya nagyot vonítva kirántotta lábait alóla, ő elvesztette az egyensúlyt és - a többi aztán következett utána...

- Oh, az az utálatos dög! - fakadt ki Tercsike felbőszülve a kutya ellen és szörnyen elcsodálkozott volna, ha látja, hogy Jankó és Duci a pohárszékről elcsent tortaszeletekkel és finom süteménnyel traktálják Ruszttemet s egyre-másra mondogatják:

- Milyen egy értelmes, okos állat ez!

XVI. A gipszszobor.

Véget értek a vidám napok, készülődtek hazafelé a Cilike vendégei.

Még egy utolsó bucsuebédre voltak mindnyájan hivatalosak s Cilike ez alkalommal ki akart tenni magáért.

Mindegyiknek azzal akart kedveskedni, amit a legjobban szeret, s úgy állította össze a menüt, hogy mindenik megtalálja benne kedvenc ételét vagy csemegéjét.

Peterdi Kázmér a nyulat szalonmás gombóccal, Józsi rántott csirkét, Erzsike a habos tekercest, Ilonka, no ő mint lánykorában, most is mindent szívesen megevett, Ilus meg a szőlőt szerette.

Hát ezzel is tudott kedveskedni Cilike, - most, tél derekán!

Ez volt az ő büszkesége.

A szellős, hűvös kamrában egy rudra felkötözve ott diszelgett két sor pompás, finom csemege-szőlőfűrt, amelyet egész télen gondozott és ápolt Cilike. Hogy fog majd most büszkélkedni vele kedves vendégei előtt.

Ilus, aki a kis fiával ott volt szállva nála, míg a többiek a közeli szállodában helyezkedtek el, nagy igyekezettel és buzgalommal segített mindenben, mert bizony Cilikéék csak egy kis cselédet tartottak, aki egyedül nem tudott volna elkészülni.

- Igazán bámulatos, hogy milyen ügyes vagy te, - szólt teljes elismeréssel Ilus, s csak nézte, milyen gyorsan tüzdeli meg Cilike a bepácolt nyulat, s aztán milyen gyakorlott kézzel kezdi összekészíteni a tésztát a habos tekercshez. - Én bizony, őszintén megvallva, nagyon ügyetlen vagyok, pedig az anyósom most folyton tanít. És mondd, sohasem szokott érní semmi bal- eset?

- Nem, soha, - felelt fölényes mosollyal Cilike. - Azaz hogy... néha... ritkán... tette hozzá hirtelen, jóval szerényebb hangon, mert abban a pillanatban egy gyors mozdulattal felborította a kezeügyében levő tejfölös bögrét, s a tejföl pont a kis vasgyuró Bandi nyakába folyt, aki éppen ott lábatlankodott az asztal körül.

Bandi sivalkodott, ahogy csak a torkán kifért, s Ilus hamar kivitte a fürdőszobába, hogy megmosdassa és átöltöztesse.

Cilike bosszus volt, mert most már el kellett küldeni a kis cselédet tejfölért, s tudta, hogy délig nem fog hazakerülni.

- No nem baj, majd elkészülünk nála nélkül. - vigasztalta Ilus. - Én majd megteritem az asztalt, ahhoz értek.

Cilike most már kétszeres buzgalommal dolgozott. Tudta, hogy Laci nem szereti, ha késnek az ebéddel. Meg aztán akarta, hogy minden nagyon jól sikerüljön.

Izgatottan nézte az órát. Bizony már tizenkét óra felé járt. Mindjárt jönnek a vendégek. S evvel a habos tekerccsel annyi babrálás van. Kissé már meg is bánta, hogy miért kezdett hozzá.

No de azért csak haladt a munka.

Csupán a sütővel volt egy kis baj. Nem gondozta eléggé a tüzet, s mikor betette az egyik tepsi tésztát, az csak nagyon nehezen kezdett sülni.

Most megrakta jól a tüzet Cilike, s aztán hozzálátott a másik tepszi elkészítéséhez.

- Itt vannak a vendégek! - kiáltott be a kis Cilike vigan a konyhába. - Keresik anyukát!

Cilike örvendezve akart kiszaladni, de azok megelőzték, s valamennyien bejöttek hozzá a konyhába.

- Mi jót sütöl-főzöl, kis gazdasszony? - kérdezgették.

- Ejh, de pompás nyulszagot érzek! - szimatolt Peterdi Kázmér.

- Cilike olyan szép piros, mint a rózsza! - bókolt Józsi.

- Milyen finom habos tészta lesz ebből! - dicsérte Erzsike, a fölvert cukros habra mutatva.

- Jaj, a tésztám! - kiáltott Cilike észbe kapva, s gyorsan kinyitotta a sütő ajtaját, hogy megnézzé mi van a tésztával.

Odabenn a sütő mélyében füstölt, gőzölt valami, s gyanus illatok szálltak kifelé.

Cilike hirtelen kirántotta a tepsit, de oly szerencsétlenül gyors mozdulattal, hogy lebillent a sütő párkányáról, s mintha szárnyuk nőtt volna a fákra csavart, majdnem feketére égett rollótésztáknak, úgy repültek a tűzhely előtt elhelyezett vederbe, s olyan vigan vickándoztak ott a mosogatólében, mint halacskák a vízben.

Cilike némán, kétségbeesetten meresztette szemét a rémes látványra, s mikor felharsant a nagy kacagás mögötte, legszivesebben ő is fejjel lefelé bujt volna bele a vödör vízbe.

- Hát bizony ezek öngyilkosok lettek! - nevetett Kázmér. - Requiscat in pace!

- Milyen furcsa halacskákat főzött anyuka! - tapsikolt örömeiben Cilike, s mindenképen ki akarta halászni a furcsa fekete halacskákat.

- Ne busulj Cilike, ezek ugyanis megégtek! - vigasztalta Ilus a szegény, lesujtott háziasszonyt. - Tegyük be hamar ezzel a másik tepsivel, majd erre vigyázni fogunk.

- De nem lesz elég! - nyögött szomoruan Cilike.

- Nem baj, majd testvériesen megosztozunk rajta! - szólt Erzsike. - És csak nem fogsz ezért egy pillanatig is szomorkodni, Cilike!

Cilike csak intett a fejével, szólni sem tudott, annyira restelte a dolgot. Egyszerre úgy érezte magát, mintha a régi környezetben, a régi barátnők között, megint a régi Cilike lenne, akit minduntalan ér valami rettenetes baleset!...

- Jó, hogy legalább van elég szőlő! - vigasztalta meg magát Cilike, s elővett egy szép gyümölcsös tálat, amelyre majd ki fogja rakni a szőlőt.

Végre elkészült minden, hazakerült a kis szolgáló is a tejföllel, lehetett mindjárt tálalni.

Cilike gyorsan a kamrába sietett, hogy a szőlőt leszedje.

A kamara a csukott verandára nyílt, ahol a férfiak nyugodtan ülve cigarettáztak, és várták az ebédet, míg az asszonyok a kis Cilikével és az Ilus vasgyuró Bandijával foglalkoztak.

- No, hogy meg fogják mindjárt bámulni az én szőlőmet! - gondolta magában Cilike büszkén s érezte, hogy ezzel majd egész porba hullt háziasszonyi tekintélyét helyre fogja hozni.

Az összekötözött szőlőfürtök egy rudra voltak fölakasztva, s a rud két gerendához hozzákötve jó erős madzaggal.

Csupa véletlenségből nem volt a kamrában a kis zsámoly, melyre fölállva szokta Cilike rendesen megszemlélni és kitisztogatni a szőlőt.

- No nem tesz semmit, - gondolta magában, - most nem fogok megint kiszaladni a zsámolyért. Majd segítek magamon másképp!

A rud véletlenül éppen a nagy lisztesláda fölé volt fölerősítve, amely most, hogy-hogy nem, nyitva volt.

Cilike fürgén fölkapaszkodott a lisztesláda szélére, ahonnan kényelmesen elérte a szőlőt és serényen kezdte a kezében levő tálra leszedni.

Amint azonban ide-oda nyult, egy kissé megbillent s majdnem elvesztette az egyensúlyt.

Hirtelen a rudban kapaszkodott, amely azonban nem volt berendezve ilyen tornagyakorlatokra, a madzagja a hirtelen rántástól elszakadt, a rud leesett, a szőlőfürtök pedig a lisztesládába potyogtak.

- Ez kellemetlen, - gondolta magában Cilike meghökkenve. - De nem olyan nagy baj; kiszedem a lisztből, megmosom és senki sem vesz észre semmit.

Leugrott a láda széléről és belehajolt a ládába, hogy a szőlőfürtöket kiszedje.

A láda azonban nagyon magas volt, a liszt nagyon mélyen volt benne, s Cilike addig-addig hajolt mind beljebb és beljebb, míg egyszerre csak kicsuszott a föld a lába alól s fejével előre a lisztbe esett.

Lábai cél nélkül kalimpáltak a levegőben, kezeivel kétségbeesetten dagasztotta a lisztet, melyből a szőlőlével vegyítve, pillanat alatt kovász lett.

Minél jobban kapálózott, annál mélyebben furódott a puha lisztbe és már a feje is benne volt.

Amint kiáltani akart, a szája is teleszaladt liszttel s mihamar hatalmas nyers lisztgombóc forgott a szájában.

Már-már fuladozott, mikor végre a ládába lógó rud vége a kezébe akadt. Ebbe megkapaszkodva, szerencsésen kievickélt a lisztből.

De jóságos Isten, hogy festett!

Tetőtől-talpig olyan fehér volt, mint egy gipszszobor, csakhogy ez a gipsz-szobor fuldokolt, krákogott és köpködött s minden mozdulatára egész lisztfelhő porzott belőle.

De mit törődött most mindezzel Cilike.

- A fürdőszobába! A fürdőszobába! - volt az egyetlen gondolat, amely benne még élt, s miután a szeme is tele volt liszttel, majdnem vakon támoltygott ki a verandára.

- Te jó Isten! Mi történt? - ugrottak fel ijedten a vendégek, mikor egyszerre egy fehér kísértet láttak kirohanni a kamrából, aki egyenesen nekitámolygott Lacinak, mire a Laci sötétkék kabátja is egy pillanat alatt fehér lett.

- De Cilike, miféle gipsz-szobor lett belőled! - kiáltott Laci megdöbbenve.

- Háp, háp, krkr, brr... - hápogott, köhögött siralmas ábrázattal Cilike, de szólni nem tudott, csak előre nyujtott karral igyekezett a fürdőszoba irányában.

Ilonka jött rá leghamarabb a dolog nyitjára.

- Beleesett a lisztesládába! - kiáltott a nevetéstől fuldokolva, s azzal megragadva Cilike kezét, vitte magával a fürdőszobába.

- Gyere, te szerencsétlen flótás! Most rádismerek! Hiszen te még mindig a régi Cilike vagy!

Cilike nem tudott tiltakozni, mert a szája még mindig tele volt lisztgombóccal, de mikor egy félóra múlva megmosdatva, megfésülve, tiszta ruhába öltözve komoly háziasszonyi minőségben ott ült az asztalfőn s osztotta ki a levest, élénken tiltakozott minden meggyanúsítás ellen, hogy: - Cilike redivivus!

- Csupa véletlenség volt! - mosolygott szendén.

- Sőt, nem is te voltál, hanem egy megelevenedett gipsz-szobor! - nevetett Laci, s a poharak vigan csendültek össze a gipsz-szobor egészségére.